

ÅRSREDOVISNING

FÖR 2003

Länsstyrelsen
Västerbottens län

Umeå 2004-02-16

dnr: 100-18836-2003

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Årsredovisning för verksamhetsåret 2003

Länsstyrelsen i Västerbottens län fastställer bifogad årsredovisning för verksamhetsåret 2003.

I handläggningen av detta ärende har även Länsrådet Göran Theolin deltagit.

Länsstyrelsens styrelse har fattat beslut i detta ärende.

Lorentz Andersson

Roland Svedberg

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Styrelseunderskrifter för årsredovisningen 2003

.....
Lorentz Andersson (Ordf)

.....
Inge Andersson

.....
Lilly Bäcklund

.....
Harriett Classon

.....
Lennart Degerliden

.....
Lennart Gustavsson

.....
Lennart Holmlund

.....
Gunilla Lundgren

.....
Matts Lundgren

.....
Marianne Löfstedt

.....
Tomas Mörtzell

.....
Ingegerd Saarinen

.....
Gunilla Tjernberg

INNEHÅLL

<i>Sammanfattning av verksamhetsåret 2003</i>	3
<i>Övergripande redovisning av verksamhetskostnader 2003</i>	5
LÄNSSTYRELSENS VERKSAMHETSOMRÅDEN SAMT VERKSAMHETSGRENAR	7
<i>VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete</i>	7
Verksamhetsgren Regional utveckling	17
Verksamhetsgren Miljömålsarbete	27
<i>VO Tillsyn och vägledning</i>	34
Verksamhetsgren Social tillsyn	37
Verksamhetsgren Miljötillsyn	41
Verksamhetsgren Djur- och Livsmedelstillsyn	44
Verksamhetsgren Övrig Tillsyn	46
<i>VO Ärendehandläggning</i>	48
Verksamhetsgren Trafikärenden	56
Verksamhetsgren EG/EU-stöd	58
Verksamhetsgren Övrig handläggning	61
<i>Övrig rapportering</i>	64
<i>Uppdrag som ska redovisas i årsredovisningen 2003</i>	68
<i>Sammanställning över väsentliga uppgifter</i>	85
<i>Finansiell redovisning</i>	86

Sammanfattning av verksamhetsåret 2003

Att främja hållbar utveckling av vårt stora län är länsstyrelsens främsta uppgift. Uppdraget är inte nytt, men sättet vi arbetat med det under 2003 har en del nya inslag. Mest tydligt är vår strävan efter helhetsperspektiv, att beakta alla faktorer som har betydelse i arbetet för länets bästa. Vi har på alla sätt försökt finna former för hur vi med ökad samordning och utvidgat tvärsektoriellt arbete ska kunna utnyttja de gemensamma resurserna för ett mer framgångsrikt resultat.

Framtagningen av det regionala tillväxtprogrammet för 2004 – 2007 är ett exempel på hur vi tillämpat helhetsperspektivet. Programmet har utökats från två till fem horisontella mål: internationalisering, miljö, jämställdhet, integration, folkhälsa, och glädjande nog har företrädare för partnerskapet i länet varit mycket engagerade och ytterst delaktiga i processen. Detsamma gäller för arbetet med de regionala miljömålen som pågått i samverkan med omkring 170 företrädare för länsmyndigheterna, kommunerna, landstinget, berörda intresseorganisationer och företag. Givetvis har också länsstyrelsens alla sakområden varit delaktiga i processen som resulterade i att regionala miljökvalitetsmål fastställdes och antogs av länsstyrelsens styrelse. Nu fortsätter våra ansträngningar för att Västerbotten ska bli ”ett av landets och Nordeuropas ledande län i omställningen mot hållbar utveckling”.

På det nationella planet har vi varit aktiva i samordningsuppdraget för regional utveckling där vi var representerade i styrgruppen för uppdragets projektorganisation och samordningskansli. På hemmaplan, både internt inom myndigheten och med företrädare från landsting och kommunalförbund, har vi haft sektorsövergripande diskussioner om hur vi med ökad samordning kan generera mervärden.

Länsstyrelsens ambition är att integrera jämställdhetsperspektivet i tillväxtarbetet på alla nivåer. Under året har vi därför haft en resursperson, kunnig i jämställdhetsfrågor, tillgänglig för de grupper som arbetet med tillväxtprogrammets olika delar. Vi har också utbildat chefer och nyckelpersoner i jämställdhet, gjort en riktad uppföljning av finansierade FoU-projekt under året, bland annat för att se hur de arbetar för att öka jämställdheten i länet. I det sammanhanget är vårt eget projekt ”toppnamn.nu” värt att nämnas. Det medfinansieras av EU och erbjuder genom en databas alla som till exempel söker föreläsare, styrelseledamöter, moderatorer, projektledare eller konsulter, ett verktyg att hitta kvinnor med rätt kompetens. Än återstår dock en del att göra för att öka jämställdheten inom vår egen organisation.

Inom det sociala området vill jag särskilt lyfta fram verksamheten med äldreskyddsombud som kom i gång under året. Med den förstärkningen har vårt ansvarsområde utvidgas till att också omfatta problemorienterad tillsyn av äldreomsorgen.

Länsstyrelsens centrala diarium öppnade i juni, tidigare fanns flera diarium inom myndigheten. Med ett gemensamt har vi ökat tillgängligheten för både medborgare, media och oss själva och dessutom kommit ett steg närmare 24-timmarsmyndigheten.

Regionala rovdjursrådet i länet har haft sitt första verksamhetsår. Det är ett brett sammansatt organ med företrädare för viltvårdande organisationer, samebyar, lantbrukarna, rättsväsendet och länsstyrelsen som bland annat behandlar regionala mål och förvaltningsplaner för björn, varg och järv. Det är ett betydelsefullt forum för rovdjursarbetet, både nationellt och inom vårt eget län.

Barentssamarbetet har haft olika former under året och kontaktytorna ökar. Hela år 2003 svarade länsstyrelsen för ordförandeskapet i den regionala miljögruppen under Barents Regionkommitté, och som sådan bistod vi den nationella miljögruppen.

De tre senaste åren, 2001- 2003, har Sverige haft ordförandeskapet i Barents ministerråd (BEAC). Under ministermötet i Umeå i början av oktober överlämnades detta till Norge. Vid samma möte övertog Västerbotten ordförandeskapet i både Barents Regionråd och Regionkommitté för kommande två år. I regionrådet är jag själv ordförande, i regionkommittén som består av tjänstemän, leds arbetet av vår internationelle direktör. Vi har två intressanta år att se fram emot.

Lorentz Andersson

Övergripande redovisning av verksamhetskostnader 2003

TABELL A - VERKSAMHETSKOSTNADER 2003 EFTER FINANSIERING

Myndighetsövergripande verksamhet särredovisad

Verksamhetsområden och verksamhetsgrenar samt myndighetsövergripande verksamhet	Ramanslag (32:1)				Övrig finansiering ¹		Totalt ²	
	Kostnader (tkr)	Intäkter (tkr)	Kostnader netto (tkr)	%	tkr	%	tkr	%
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	32 648	2 888	29 760	31,1	52 198	68,2	81 958	47,8
VG Generellt sektorsövergripande arbete	17 200	556	16 644	17,4	9 126	11,9	25 770	15,0
VG Regional utveckling	8 038	1 444	6 594	6,9	16 527	21,6	23 121	13,5
VG Miljömålsarbete	7 410	888	6 522	6,8	26 545	34,8	33 067	19,3
VO Tillsyn och vägledning	12 618	2 127	10 491	11,1	9 084	11,9	19 575	11,4
VG Social tillsyn	1 978	2	1 976	2,1	222	0,3	2 198	1,3
VG Miljötillsyn	8 220	1 574	6 646	7,0	8 102	10,6	14 748	8,6
VG Djur- och livsmedelstillsyn	652	75	577	0,6	75	0,1	652	0,4
VG Övrig tillsyn	1 768	476	1 292	1,4	685	0,9	1 977	1,1
VO Ärendehandläggning	22 511	6 865	15 646	16,4	13 238	17,3	28 884	16,7
VG Trafikärenden	2 429	-	2 429	2,5	922	1,2	3 351	1,9
VG EG/EU-stöd	13 742	6 335	7 407	7,8	10 845	14,2	18 252	10,6
VG Övrig ärendehandläggning	6 340	530	5 810	6,1	1 471	1,9	7 281	4,2
Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)	40 895	1 318	39 577	41,4	1 891	2,5	41 468	24,1
Totalsumma³	108 672	13 198	95 474	100	76 411	100	171 885	100
<i>Myndighetsövergripande verksamhet, uppdelat på:</i>								
Nivå 1 (113-115)							23 118	25,1
Nivå 2 (110-112, 116-119)							7 687	8,3
Nivå 3 (100-109)							10 663	11,6
Personalkostnad v-gren 2-8 (kkl 4)							91 873	

¹ De intäkter som redovisats mot ramanslaget ska även redovisas som kostnader under Övrig finansiering.² Totalt = kolumnerna Kostnader netto + Övrig finansiering.³ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.⁴ Summan av nivå 1-3 ska överensstämma med totalsumman Myndighetsövergripande verksamhet. Den procentuella fördelningen ska visa respektive nivåns andel av personalkostnaderna vg 2-8 (kkl. 4).

TABELL B - VERKSAMHETSKOSTNADER 2003 EFTER FINANSIERING

Myndighetsövergripande verksamhet fördelad på verksamhetsområden och verksamhetsgrenar.

Verksamhetsområden och verksamhetsgrenar ¹	Ramanslag (32:1)		Övrig finansiering		Totalt	
	Netto tkr	%	tkr	%	tkr	%
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	50 832	53,2	53 523	70,0	104 355	60,7
VG Generellt sektorsövergripande arbete	28 429	29,8	9 358	12,2	37 787	22,0
VG Regional utveckling	11 263	11,8	16 946	22,2	28 209	16,4
VG Miljömålsarbete	11 140	11,7	27 219	35,6	38 359	22,3
VO Tillsyn och vägledning	17 920	18,8	9 315	12,2	27 235	15,9
VG Social tillsyn	3 375	3,5	228	0,3	3 603	2,1
VG Miljötillsyn	11 352	11,9	8 308	10,9	19 660	11,4
VG Djur- och livsmedelstillsyn	986	1,0	77	0,1	1 063	0,6
VG Övrig tillsyn	2 207	2,3	702	0,9	2 909	1,7
VO Ärendehandläggning	26 722	28,0	13 573	17,8	40 295	23,4
VG Trafikärenden	4 149	4,3	945	1,2	5 094	3,0
VG EG/EU-stöd	12 650	13,2	11 120	14,6	23 770	13,8
VG Övrig ärendehandläggning	9 923	10,4	1 508	2,0	11 431	6,6
Summa²	95 474	100	76 411	100	171 885	100

¹ Myndighetsövergripande verksamhet (objekt 10+11) har fördelats på verksamhetsgrenarna. Fördelningen ska utgå från kostnaderna.² Summa verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.**TABELL C - VERKSAMHETSKOSTNADER 2001-2003**

Myndighetsövergripande verksamhet särredovisad

Kostnader per VO och VG	2003	2002	2001 ¹
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	81 958	72 819	63 518
VG Generellt sektorsövergripande arbete	25 770	24 399	21 280
VG Regional utveckling	23 121	22 909	19 984
VG Miljömålsarbete	33 067	25 511	22 254
VO Tillsyn och vägledning	19 575	20 369	17 779
VG Social tillsyn	2 198	1 640	1 434
VG Miljötillsyn	14 748	13 546	11 817
VG Djur- och livsmedelstillsyn	652	795	696
VG Övrig tillsyn	1 977	4 388	3 832
VO Ärendehandläggning	28 884	29 530	25 744
VG Trafikärenden	3 351	2 706	2 366
VG EG/EU-stöd	18 252	19 939	17 394
VG Övrig ärendehandläggning	7 281	6 885	5 983
Myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	41 468	38 063	41 887
Totala kostnader (inkl. OH)	171 885	160 781	148 927

¹ För de verksamhetsgrenar där objektplanen inneburit omfattande förändringar ska en skattning för 2001 anges.

LÄNSSTYRELSENS VERKSAMHETSOMRÅDEN SAMT VERKSAMHETSGRENAR

VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete

TABELL 1.1 - VERKSAMHETSKOSTNADER OCH ÅRSARBETSKRAFTER 2003 FÖR VERKSAMHETSGREN GENERELLT SEKTORSÖVERGRIPANDE ARBETE

Verksamhetskostnader för VG Generellt sektorsövergripande arbete	Kostnader (tkr)	Års-arbetskrafter ¹
Totala kostnader VG Generellt sektorsövergripande arbete (exkl. OH)	25 770	35,16
varav Övrig förvaltning (200, 201)	852	0,96
varav Trafik (240, 250)	313	0,50
varav Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor. (280, 289)	228	0,28
varav Regional utvecklingspolitik och konkurrens (300)	2 205	2,55
varav Infrastruktur (34)	2 405	4,29
varav Hållbar samhällsplanering och boende (400-402)	1 695	2,74
varav Kulturmiljö (430)	998	1,43
varav Civilt försvar och räddningstjänst (45)	2 045	2,37
varav Naturvård och miljöskydd (500)	5 775	8,90
varav Lantbruk (600)	1 720	2,68
varav Rennäring (610)	808	0,85
varav Fiske (620)	228	0,34
varav Social omvårdnad (700)	797	1,16
varav Jämställdhet (80)	5 637	5,94
varav Integration (85)	64	0,12
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	12 017	7,05
Totala kostnader VG Generellt sektorsövergripande arbete (inkl. OH)	37 787	42,21

¹ Uppgifterna avser all anställd personal vid länsstyrelsen, oavsett finansiering och anställningsform. Se vidare ESV:s allmänna råd till 2 kap. 4 § förordningen (2000:605) om budgetunderlag och årsredovisning. En årsarbetskraft motsvarar 220 arbetsdagar per år.

TABELL 1.1.2 – FÖR SAKOMRÅDE JÄMSTÄLLDHET

Kostnader/intäkter för sakområde Jämställdhet	2003	2002	2001
Verksamhetskostnader inkl. OH¹ (tkr)	6 177	4 876	2 232
varav ramanslag 32:1 (18 C1), netto (tkr)	1 007	894	1 071
varav övrig finansiering (tkr)	5 170	3 982	1 161
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	3,6	3,0	1,5
Verksamhetsintäkter (tkr)	327	50	6

¹ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)

Mål: Ett långsiktigt hållbart förverkligande av den nationella politiken genom samordning och hänsynstagande till olika sakintressen.

Mål: Länsstyrelsens arbete ska baseras på myndighetens samlade kompetens inom olika sakområden och som helhet gynna en hållbar utveckling i länet och regionen. Olika aspekter såsom krishantering i fred samt civilt försvar, jämställdhet, kulturarv, regional utveckling samt miljö ska beaktas och samordnas.

Förverkligande av den nationella politiken

Länsstyrelsens främsta uppgift är att främja hållbar utveckling i länet. Det betyder att skapa förutsättningar för tillväxt och livskraft i alla delar av länet. Främst handlar det om att ur ett helhetsperspektiv beakta de ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekterna och hur dessa tillsammans kan utgöra basen för en långsiktig hållbar utveckling. Målet om en hållbar regional utveckling kan uppnås genom att vidga det tvärssektoriella samarbetet. Då läggs grunden för ökad delaktighet, samtidigt som det ger en gemensam målbild på den nationella, regionala och lokala nivån.

Regional utveckling

Inom verksamhetsområdet regional utveckling har det under året tagits fram ett nytt regionalt tillväxtprogram för perioden 2004 till 2007. Formen för programarbetet har varit sektorsövergripande vilket till exempel medverkat till att frågor som gällt miljö och jämställdhet diskuteras ur ett tillväxtperspektiv. Det har lett till en ökad helhetssyn av vad ett hållbart tillväxtarbete innebär. Det nya tillväxtprogrammet omfattar fem horisontella målområden: internationalisering, miljö, jämställdhet, integration och folkhälsa. För vart och ett av dem finns ett antal övergripande mål som tillväxtprogrammet bör bidra till att uppnå. En prioriterad åtgärd i tillväxtprogrammet är att identifiera, ta tillvara och utveckla länets natur- och kulturarv, för att därigenom stärka regionens profil och skapa en attraktiv livsmiljö.

Jämställdhet

Länsstyrelsen arbetar med att på sikt införa ett jämställdhetsperspektiv i tillväxt- och miljömålsprogram. Det betonas bland annat av att jämställdhet är ett av de horisontella målen i tillväxtprogrammet. Under verksamhetsåret har vi avsatt särskilda resurser för jämställdhetsintegrering. En aktivitet har varit att arbeta med länsövergripande projekt i syfte att öka jämställdheten på ledningsnivå i såväl offentlig sektor som näringslivet. Årets arbete med länets miljömålsprogram visar att grunden för ett hållbart samhälle är att vi alla förändrar livsstil och konsumtionsbeteende. En delstrategi är att näringsliv, statliga och kommunala organisationer så snart som möjligt ska införa interna ledningssystem för miljö- och jämställdhetsarbetet.

Miljö

Inom ramen för arbetet med att förverkliga ett miljöledningssystem har länsstyrelsen antagit en miljöpolicy som beaktas inom alla verksamheter. Den inledande paragrafen lyder: *"Länsstyrelsen ska verka för en långsiktig hållbar utveckling i Västerbottens län. De regionala miljömålen ska vara styrande för detta arbete."*

Alla sakområden inom länsstyrelsen har varit delaktiga i processen kring att ta fram regionala miljömål. Särskild uppmärksamhet har riktats mot kopplingen mellan näringsliv och miljö. Extra resurser har satts in för att i det regionala tillväxtprogrammet kunna stödja den hållbara utvecklingen.

Kulturarv

Frågorna om kulturarvet har behandlats och fått genomslag såväl i mer övergripande arbeten och måldokument som resultatnriktade projekt och beslut. I arbetet med kommande tillväxtprogram har kulturarvet särskilt preciserats inom ett insatsområde men det finns även med på ett bredare plan. Kulturarvet har också arbetats in i de antagna regionala miljömålen.

Krishantering i fred och civilt försvar

För att säkerställa en hållbar utveckling i länet krävs ett väl fungerande beredskapsarbete om en svår samhällspåfrestning skulle inträffa. Under hösten 2003 har funktionen ”Vakthavande beslutsfattare” (VB) inrättats vid länsstyrelsen. Den består av totalt åtta tjänstemän som bland annat har till uppgift att fatta beslut i inledningen av svåra samhällsstörningar. De åtta tjänstemännen representerar i stort sett länsstyrelsens organisation och gruppen har jämn könsfördelning. Länsstyrelsen har deltagit med större delen av sin krishanteringsorganisation i Krisberedskapsmyndighetens och Försvarsmaktens gemensamma ledningsövning LINUS-03.

Mål: Länsstyrelserna ska vidareutveckla arbetet med att integrera lärandet i myndighetens arbete så att kunskaper från genomförda insatser, uppföljningar och utvärderingar tillvaratas.

Länsstyrelsens strategi för lärande

Länsstyrelsens arbetsprocess, oavsett verksamhetsgren, kan delas upp i sju delmoment: Mål-Strategi-Riktlinjer-Beslutsprocess-Uppföljning-Utvärdering-Återkoppling. Vår ambition är att utveckla ett processinriktat arbetssätt där mål och strategier genomsyras av en helhetssyn på regional utveckling. Detta arbetssätt gör det möjligt att fortlöpande följa och värdera gjorda insatser och utifrån förnyade analyser justera inriktning och åtgärder. Genom att utveckla kvalitetssäkringssystem i våra verksamheter kan vi kontinuerligt utvärdera om prioriterade insatser leder mot det övergripande målet. Ett exempel på sådant kvalitetssäkringssystem är det styrdokument för regionalpolitiska företagsstöd som sammanställts under året. Nedan beskrivs ett antal grundläggande komponenter i ett lärandesystem och några exempel på insatser som pågår i Västerbotten.

För länsstyrelsens samtliga verksamhetsområden finns mål och strategier. Målen ska beskriva vad vi vill uppnå med vår verksamhet. Målen ska följa SMART-konceptet, vilket innebär att de ska vara;

Specifika – och tydligt ange vad som ska uppnås

Mätbara – för att vara möjliga att följa upp med nyckeltal eller liknande

Acceperade – av dem som ska genomföra verksamheten

Realistiska – de ska vara möjliga att uppnå

Tidsatta – tidpunkt anges då målen ska vara uppnådda

Såväl miljömåls- som tillväxtarbetet bedrivs i brett partnerskap. Länsstyrelsens strävan är att på sikt samordna arbetet med miljömål, tillväxtprogram, infrastrukturplanering, jämställdhet och annan regional planering till en sammanhållen helhetsstrategi för hållbar ekologisk, ekonomisk och social utveckling i länet. Den pågående utvecklingen mot en sådan helhet betonas till exempel av att miljö och jämställdhet utgör horisontella mål i tillväxtprogrammet. På motsvarande sätt utgör jämställdhet och tillväxtprogrammets mål för ekonomisk och social utveckling horisontella mål vid genomförandet av miljömålen.

Västerbotten har sedan 2001 deltagit i länsprojektet ”Bredda perspektiven”, för vidareutveckling av ekologisk hållbarhet i det regionala tillväxtavtalet och det kommande tillväxtprogrammet. Erfarenheterna från detta arbete har bland annat lett till ökad samverkan både när det gäller arbetet med regionalt

tillväxtprogram och regionala miljömål/helhetsstrategier. Det har också varit en viktig utgångspunkt för utformningen av ett antal helhetsstrategier. Betydande likheter i partnerskapet med kommuner, landsting, näringsliv och andra organisationer har utvecklats i de båda processerna.

Kompetensutveckling av personal inom regional utveckling och miljövårdsfunktionen har påbörjats. Det ska leda till ökad kunskap och förståelse för varandras arbetsområden och förutsättningar. På sikt kommer det att leda till ett mer tvärsanktänkt tänkande och bättre helhetssyn.

Att arbeta för hållbar regional utveckling och tillväxt är att delta i en långsiktig process som innebär förändringar av invanda kulturer och arbetsmönster. I detta förändringsarbete är lärandeprocessen en viktig och central del.

För att uppnå en helhetssyn på regional utveckling är det nödvändigt med rutiner för löpande uppföljning och utvärdering av våra verksamheter. Information utgör en viktig grund för att få igång en dialog om synen på hållbar utveckling. Därför är det viktigt att ha tydliga tankar om hur utfall och erfarenheter tas tillvara och hur dessa också kan spridas. För att informationen ska fungera på ett sådant sätt behöver den vara aktuell och hållas levande och tillgänglig på olika sätt.

Uppföljning och utvärdering kommer att göras parallellt på flera nivåer: av nationella program och myndigheter, inom regionens partnerskap, hos regionala finansiärer samt inom enskilda projekt. Fokus bör sättas på att värdera och kontrollera mål-, resultat- och effekttuppfyllnad för att därigenom bidra till den fortsatta utvecklingen. Utvärderingsarbetet handlar om att sammanställa erfarenheter. En viktig grund för utvärdering läggs genom uppföljningar som har ett mer kontrollerande syfte.

Uppföljning av miljömålsarbetet

Det är viktigt att följa upp och utvärdera resultatet av miljömålsarbetet. Uppföljningen kommer att ske med hjälp av ett system med regionala uppföljningsmått (indikatorer) som kan visa hur det står till med miljön i Västerbottens län. Vi behöver fortlöpande tillgång till information som visar om vidtagna åtgärder ger avsedda effekter och om delmålen nås inom planerad tid. Dessa indikatorer har valts ut både på nationell nivå med regional upplösning i en gemensam länsstyrelsegrupp "RUS 2" (Regionalt Uppföljningssystem), och i samverkansgrupperna.

Uppföljning av tillväxtprogram

Inför programperioden 2004-2007 är avsikten att utveckla uppföljningen av tillväxtprogrammet, bland annat genom att en gång per år följa upp verksamhetsmålen och förväntade resultat för åtgärdsområdena. Den information om projekten som lämnas av projektägare i ansökan om medel (aktivitet som startas, ekonomiska insatser, etc), verksamhetsmål och förväntade resultat, ska samlas in av respektive finansiär. Informationen ska sedan lämnas till beredningssektariatet och finnas tillgänglig i en lokal databas upprättad av länsstyrelsen. Uppgifterna i databasen förmedlas till koordinatörerna, som svarar för samordning och uppföljning för respektive insatsområde. Uppföljning baserad på information i databasen ska utgöra ett styrmedel för programmets genomförande. Regelbundenheten i uppföljningsarbetet ska bidra till ett processorienterat arbetssätt. Med tillgång till denna information blir det möjligt för programmets parter att systematiskt reflektera över vad som sker inom insatsområdet och föra diskussioner om insatsområdets nuvarande inriktning och framtida prioriteringar.

I tillväxtprogrammet 2004-2007 har antalet horisontella mål utökats från två till fem. Även dessa mål ska följas upp en gång per år. Varje finansiär ska ta ställning till hur respektive projekt påverkar de horisontella målen. Informationen ska registreras i den lokala databasen som upprättas av länsstyrelsen.

I ett senare skede ska uppföljning av faktiska resultatmål göras för respektive insatsområde. Förslagsvis görs detta genom att respektive finansiär följer upp resultaten av projekten vid projektens slut.

Regional utveckling

Under verksamhetsåret 2003 har det nya tillväxtprogrammet färdigställts. Parallellt med det arbetet slutrapporterades under hösten en extern utvärdering av den första avtalsperioden. Det handlade om att genomföra en träffbilds-, måluppfyllelse- och effektanalys. I uppdraget ingick också att analysera och lämna förslag till utveckling av programmets genomförande samt av de horisontella målen. En följd av denna utvärdering är att arbetsformerna förändrats för att öka partnerskapets delaktighet.

Under hösten 2003 koncentrerades arbetet med att ta fram en struktur för uppföljning av projekt inom tillväxtprogrammet. Vi har reviderat tillväxtdatabasen och utarbetat förslag till uppföljningsrapporter. Den tidigare webbaserade tillväxtdatabasen har delvis utgjort underlag för analyser av projektens utveckling och för tillväxtprogrammets inriktning.

Under våren 2003 arbetade vi fram rutiner för uppföljning i samverkan med Mål 1-sekretariatet. För åren 2003 och 2004 planerades fyra uppföljningar inom områdena FoU (forskning och utveckling), turism, IT, nyföretagande och landsbygdsutveckling. Uppföljning av FoU-projekt inom Mål 1 Norra Norrland genomfördes och avslutades under verksamhetsåret 2003 och uppföljning av turism- och nyföretagarprojekt påbörjades.

Syftet med den riktade uppföljningen av finansierade FoU-projekt var att studera hur projekten hanterar de horisontella målen; hur de arbetar för att förbättra miljön, öka jämställdheten och skapa nya arbetstillfällen. Syftet var även att studera hur företag deltagit i projekten samt graden av samverkan med utomstående aktörer.

Uppföljningsbesök har gjorts under året, främst hos projekt inom IT-området och Interreg. En extern halvtidsutvärdering av Mål 1 och Interreg Kvarken-Mittskandia har genomförts och handläggare för programmen har medverkat i intervjuer. Löpande granskning görs av de regionala projektmedlen utifrån lägesrapporter som bifogas varje rekvisition. Avstämning görs gentemot indikatorer och budget för de enskilda projekten. Den löpande granskningen påverkar således inriktningen för projektet och i förlängningen även inriktningen för exempelvis Mål 1-programmet och länsstyrelsens projektmedel i sin helhet. I uppföljningsarbetet har stor vikt lagts på de horisontella målen miljö och jämställdhet.

När det gäller de regionalpolitiska företagsstöden, har uppföljning av 62 företag som beviljats regionalt utvecklingsbidrag genomförts under året. I denna uppföljning, som främst har ett kontrollerande syfte, utgör de centrala delarna sysselsättningen i företagen, ägareförhållanden samt om de tillgångar som stödet använts till finns kvar i den omfattning som angetts i besluten. Två till tre uppföljningsbesök har gjorts under året hos företag som fått stöd. Fem kontrollanter (revisorer) utsedda av NUTEK utför regelbunden granskning av företag som fått regionalpolitiskt företagsstöd. Uppföljningen av turism- och nyföretagarprojekt som påbörjats under året omfattar även sådana företag som tagit emot företagsstöd.

När det gäller Växtkraftsmedlen så lämnar alla stödmottagare in slutrapporter som grund för slutlig utbetalning. Beslut, utbetalningar och avslutade ärenden följs upp veckovis mot budget. Uppföljningar av denna typ samt länets aktuella förutsättningar och behov av kompetensutveckling ligger till grund för kontinuerlig revision av Växtkraftprogrammet.

Tidigare uppföljningar ligger till grund för att programmet ändrat inriktning under år 2003. I nuläget prioriteras kompetensutvecklande åtgärder i företag med upp till 25 anställda (tidigare 250 anställda), lågutbildade samt insatser för ökad jämställdhet. Inom offentlig sektor prioriteras lågutbildade kvinnor inom vård och omsorg.

Miljömålsarbete

Se Länsstyrelsens återrapportering under verksamhetsgrenen Miljömålsarbete.

Mål: För jämställdhet gäller att länsstyrelsen inom samtliga sakområden ska prioritera insatser som bidrar till jämställdhetsintegrering. Länsstyrelsens sakkunnige för frågor om jämställdhet ska vara ett stöd i detta arbete.

Jämställdhetsintegrering på länsstyrelsen

Generellt i det dagliga arbetet med jämställdhetsintegrering gäller att den ansvarige inom sakområdet blir budbärare av frågan som alla har åsikter om. Jämställdhetsdirektören är bollplank och en resurs i spontana möten. Tillgängligheten är stor vilket innebär att informell jämställdhetsintegrering pågår. Med hänsyn till frågans komplexitet har länsstyrelsen prioriterat gemensamma genomgångar och belysning av hur årets regleringsbrev skulle verkställas ur ett jämställdhetsperspektiv. Länsledningen har deltagit aktivt genom muntliga och skriftliga direktiv samt vid en jämställdhetsutbildning inför arbetet med jämställdhetsledningssystem. Landshövdingens deltagande i projektet "Jämmt på toppen" samt länsrådets aktiva stöd och deltagande i det strukturella jämställdhetsarbetet, innebär det synliga stöd som behövs för att underlätta arbetet med att integrera jämställdhet i organisationen. Länsstyrelsen är i början av denna jämställdhetsprocess. Jämställdhet som begrepp är fast förankrat, men det blir problematiskt när teorin ska överföras till praktik. Linjeorganisationen har brister i det praktiska genomförandet. Det behövs både uppmuntran och uppföljning av det arbete som läggs ned för att det ska kännas konstruktivt att införliva gender mainstreaming i den interna verksamheten.

Jämställdhetsintegrering i länet

Länsstyrelsen leder sedan 1996 Länsdelegationen i jämställdhet vars ledamöter är ansvariga ledare och representanter för offentlig sektor, privat näringsliv samt fackliga organisationer. Delegationen sammanträder vid fyra tillfällen per år och dess syfte är att driva och legitimera jämställdhetsarbetet i Västerbottens län. Under året arrangerade vi konferensen "Hälsa - en fråga om jämställdhet för offentliga sektorn" som lockade ett hundratal deltagare. Det unika med konferensen var att deltagarna indelades arbetsplatsvis och under dagen processade givna frågor ur ett jämställdhetsperspektiv.

Projektet Genusforum har under året genomfört olika satsningar för gender mainstreaming i några av länets kommuner. I Lycksele har kommunledning, kommunpolitiker samt förvaltningschefer avslutat en ettårig aktivitet. Det av landshövdingen ledda projektet "Jämmt på toppen" engagerade 17 av länets 25 största företag med fler än 200 anställda. I en D-uppsats, framlagd vid Umeå universitet, påvisas det positiva med liknande satsningar. Parallellt med detta leder vi även projektet "Toppnamn.nu". Det bygger på en databas som i dagsläget innehåller uppgifter om cirka 500 kvinnor, tillgängliga för styrelseuppdrag och liknande. De kvinnor som var med i "Jämmt på toppen" återfinns i databasen "Toppnamn.nu". Samverkansgruppen Kvinnofrid som länsstyrelsen har lett, har under året övergått till en expertgrupp som fått i uppdrag att utarbeta en organisation mot mäns våld mot kvinnor. Det sker inom givna ramar där landstinget nu har huvudansvaret. Samarbetet med media fortsätter och SVT:s program Västerbottensnytt fick årets jämställdhetspris från branschen.

Regional utveckling

Det viktigaste styrdokumentet för verksamhetsområdet är det regionala tillväxtprogrammet. Det innebär att regionalpolitiska anslaget prioriteras till finansiering av insatser som sker inom ramen för tillväxtprogrammet. Länsstyrelsen deltar aktivt i både utarbetande och genomförande av detta program med ambitionen att integrera jämställdhetsperspektivet i tillväxtarbetet. För att säkerställa att jämställdhetsperspektivet ska genomsyra hela arbetet med tillväxtprogrammet har en resursperson med kompetens inom området varit tillgänglig för de arbetsgrupper som engagerats i framtagningen av programmet, det vill säga vid prioritering av mål och verksamheter.

Också hållbarhetsperspektivet i programarbetet förutsätter ökad kunskap och medvetenhet om jämställdhetens betydelse för att uppnå hållbar tillväxt. Vi planerar därför att i början av nästa verksamhetsår starta en utbildning i seminarieform med möjlighet till erfarenhetsutbyte för de parter som är med och finansierar tillväxtprogrammet.

I programmets samtliga insatsområden och inom varje åtgärd, finns ett generellt urvalskriterium som anger att projekt som motsvarar de horisontella målens förväntningar ska prioriteras. I varje enskild ansökan om finansiering från länsstyrelsens regionalpolitiska anslag, ska projektets ”kompassriktning” mot de nationella jämställdhetsmålen noggrant beskrivas för att sedan bedömas av länsstyrelsens handläggare. Utvärdering görs för att avgöra i vilken utsträckning projekten bidragit till att uppnå målen. Under året har ett antal chefer och andra nyckelpersoner inom verksamhetsområdet genomgått en jämställdhetsutbildning för att höja kompetensen.

Under året har även en riktad uppföljning genomförts av finansierade FoU-projekt. Syftet var att studera hur dessa projekt hanterar de horisontella målen; bland annat hur de arbetar för att öka jämställdheten i länet. Resultatet av denna uppföljning är att jämställdhetsindikatorerna ses över och att andra jämställdhetskrav i projekten förändras.

Kommunikationer

Ett förslag till länstransportplan för åren 2004 - 2015 har färdigställts under året och skickats till regeringen. Jämställdhetsaspekterna är uppmärksammade i planen och kommunikationsdirektören har under året genomgått en jämställdhetsutbildning. Kvinnor är dock underrepresenterade i de organisationer som i Västerbotten arbetar med planering av infrastruktur och kommunikationer. När det gäller infrastrukturen saknas det idag kunskap om i vad mån kvinnor och män har skilda värderingar och hur de prioriterar. Det vi kan se är att kvinnors och mäns resvanor skiljer sig åt. Exempelvis använder kvinnor kollektiva färdmedel i högre grad än vad män gör, medan män generellt reser mer än kvinnor.

Jämställdhet är ett nytt transportpolitiskt delmål. Önskvärt är ett transportsystem som verkar för jämställdhet mellan kön och grupper med olika förutsättningar. Sakområdet kommunikationer har tillsammans med sakområdet för jämställdhet diskuterat hur arbetet med att integrera jämställdhetsperspektivet i transportplaneringen ska utvecklas. Detta resulterade i ett möte med representanter från länsstyrelsen, Vägverket region norr, Umeå universitet, Vännäs kommun, Bostream och Vindeln utveckling. Syftet med träffen var att klargöra förutsättningarna för att genomföra en studie av mäns och kvinnors värderingar och prioriteringar när det gäller infrastrukturens utveckling i Västerbottens län. Studien ska göras i samverkan med sakområdet jämställdhet. Möjligheter att få projektmedel samt engagemang från universitet, organisationer samt statliga organ ska undersökas.

Resultatet av ovan beskrivna träff ledde till att en förstudie tog form. Syftet med den är att klargöra förutsättningar för att genomföra ett större projekt om jämställdhet och infrastruktur. Detta större projekt ska inriktas på att öka kunskapen om huruvida införandet av samtliga transportpolitiska mål har positiva eller negativa effekter på jämställdheten, samt att utveckla prioriteringsin-

strument som kan nyttjas när kommande infrastrukturplaner ska upprättas. Förstudien avses genomföras under året.

Genom att ovan nämnda arbete påbörjats har det lett till en fokusering på jämställdhetsfrågorna i transportplaneringen. Aktiviteterna ska ge oss bättre kunskap inom området och göra oss bättre rustade för att praktiskt kunna integrera ett jämställdhetsperspektiv i den fortsatta planeringen av länets infrastruktur.

Social tillsyn

Vid Social tillsyn har under året arbetet med den förstärkta äldreomsorgstillsynen inletts. Sedan i augusti arbetar två nya äldreskyddsombud/socialkonsulenter i verksamheten. Sedan flera år tillbaka arbetar vi med att registrera alla individuella tillsynsärenden på kön, vuxna och barn. Jämställdhetsperspektivet beaktas även vid genomgången av Lex Sarah-anmälningar. I gällande VP finns upptaget att social tillsyn tillsammans med projekt "Kvinnofrid" ska utföra utbildningsinsatser för socialtjänstens IFO-verksamhet (Individ- och Familjeomsorg). Under året har en särskild utredare startat arbetet att kartlägga och analysera behovet av insatser för skyddat boende m.m. för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld. Kartläggningen berör förutom kontakter med socialtjänstens IFO-verksamhet, även annan verksamhet i länet som kommer i kontakt med den aktuella målgruppen. Denna kartläggning (enligt särskilt regeringsbeslut) utförs i samarbete mellan sakområdet jämställdhet och social tillsyn.

Europeiska året för funktionshindrade

Statsförvaltningen är till för alla medborgare. För att detta ska bli verklighet för människor med funktionshinder måste myndigheterna vara tillgängliga. Det har regeringen slagit fast i en särskild förordning (2001:526). FN:s standardregler för funktionshindrade antogs 1993 av FN:s generalförsamling. I år fyller dessa regler tio år. EU har därför utlyst 2003 till det Europeiska handikappåret.

Ett länsnätverk för ökad tillgänglighet är bildat, där länsstyrelsens ledning och funktionen för social tillsyn är representerat. I nätverket ingår bland andra handikapprörelsen, Kommunförbundet, landstingets handikappförvaltning, Umeå universitet, Vägverket och arbetsmarknadens parter. En projektledare är anställd med finansiering av medel från Allmänna arvsfonden.

Länsstyrelsen har bildat en tvärsektoriell arbetsgrupp för att ta sig an frågan om hur myndigheten kan bli mer tillgänglig för personer med funktionshinder. Sekreterare och sammankallande för gruppen är en socialkonsulent vid social tillsyn. Aktiviteter under året har varit att arrangera informationstillfällen för hela myndigheten om funktionshindrades livsvillkor, samt att ta fram handlingsplaner för ökad tillgänglighet, i första hand till lokaler och till information.

Hållbar samhällsplanering och boende

Länsstyrelsens erfarenhet är att jämställdhetsfrågor är svåra att precisera och konkretisera i planeringssammanhang. Vi har i huvudsak arbetat efter två principer för att hävda jämställdhetsaspekter i samhällsplaneringen: direkt genom att ange jämställdhetsperspektivet som utgångspunkt och beslutsgrund för planeringen av samhällsbyggandet, indirekt genom att hävda kvalitativa eller mjuka värden som traditionellt betraktas som kvinnliga värden vid sidan om tekniska och ekonomiska argument. Detta i en strävan att nå ett samhällsbyggande på mer jämställd grund.

Länsstyrelsen har i samråd med kommunerna belyst jämställdhetsperspektivet, till exempel vid utbyggnaden av externa handelscentra. Det kan handla om tillgänglighet, behovet av närhet till dagligvaruservice, bilberoende etc. Vid sidan om trygghetsskapande åtgärder i det offentliga rummet har även kvalitativa värden lyfts fram. Det kan vara större hänsynstagande till kulturmiljöaspekter, hävdande av naturvärden och anpassning till platsens karaktär etc, för att främja ett

samhällsbyggande där man tar större hänsyn till mjuka upplevelsevärden före kortsiktiga tekniska eller ekonomiska ställningstaganden. I arbetet med planeringen av Botniabanan har jämställdhetsaspekterna vävts in i beslutsunderlaget för järnvägsplanerna i samverkan med Banverket. Länsstyrelsen har även framhållit betydelsen av jämställdhet och upplevelsevärden i våra svar på remisser från central nivå. Det är viktigt att lyfta fram dessa aspekter som underlag för beslut i frågor som berör samhällsutvecklingen, exempelvis i lagförslag och betänkanden.

Resultatet av vårt arbete med jämställdhet i samhällplaneringen kan ytterligare förbättras. Alltför ofta hävdas att allmänna marknadsförhållanden, ekonomiska och tekniska förutsättningar är hinder för att uppnå värden på mera jämställd grund i samhällsbyggandet. Särskilt tydligt är detta när det gäller strukturella förändringar inom handelsområdet, där inriktningen mot extern handel genomförs utan hänsyn till jämställdhetsaspekter. Det är även tydligt när det byggs bostäder i expansiva orter. Närmiljön prioriteras lägre än offentliga rum. Bakgrunden till detta är, enligt länsstyrelsens bedömning, ofta svårigheten att mäta upplevelserelaterade miljöaspekter och få med den typen av värden i de ekonomiska beräkningar som styr exploateringsföretag.

Övriga sakområden

Verksamhetsgrenarna har kommit olika långt när det gäller att integrera jämställdhet i det externa arbetet. En del verksamhetsgrenar upplever det svårt att förankra de nationella målen för jämställdhet i sin verklighet. Främst de sektorer som arbetar med myndighetsutövning ger uttryck för sådana problem. En konsekvens av bristande integrering är att jämställdhet blir abstrakt och ges låg prioritet. Bristande motivation när det gäller jämställdhetsarbete kan också härledas till vaga direktiv om vad som egentligen förväntas av verksamhetsgrenarna.

Flera verksamhetsområden uppger att de deltagit i den av länsstyrelsen anordnade jämställdhetsutbildningen. Jämställdhet har beaktats vid rekrytering av nya medarbetare samt vid val till och sammansättning av ledningsgrupper, projektgrupper och arbetsgrupper för större och mindre projekt. Exempel på ett omfattande arbete som involverar många människor är miljömålsarbetet.

Inom verksamhetsområdet lantbruk framgår i inbjudan till kurser att vi gärna ser att både kvinnan och mannen i familjeföretagen deltar. Kurserna hålls på kvällstid för att underlätta för förvärvsarbetande kvinnor att delta. Vid gårdsbesök för att till exempel upprätta omlägnings- eller skötselplaner poängterar vi att bägge makarna bör delta. Vårt besök kan ofta leda till långtgående förändringar på gården, förändringar som bägge parter måste vara delaktiga i.

Inom rennärringsområdet har konsuppdela statistik utarbetats för upplåtelseverksamheten. Rennärringsdelegationen beslutade under året att kvinnor som jagar får sänkt fällavgift. Det ledde till en kort men het debatt med stort genomslag i massmedia.

Mål: Underlag om hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt ska i ett tidigt skede och på ett samlat sätt användas i länsstyrelsernas verksamhet inom olika sakområden. Länsstyrelsen ska genom tidiga kontakter och samråd verka för att det nationella perspektivet får genomslag i kommunernas fysiska planering och att planeringen samordnas så att den främjar en hållbar utveckling i länet och regionen.

Det regionala underlagsmaterialet är till stor del överfört till digital form. Detta utgör stommen i underlagsmaterialet som nyttjas för den kommunala översiktliga planeringen, trafikverkens planering och övriga prövningar enligt miljöbalken. Materialet är tillgängligt på länsstyrelsens webbplats och uppdateras av

respektive sakområde. Fornlämningsregistret har ännu inte digitaliserats och de strukturella förändringarna inom försvaret har ännu inte resulterat i någon översyn av försvarets riksintressen. Nuvarande bemanning inom sakområdet och arbetssituationen i övrigt har hittills inte gett utrymme för några fördjupade analyser eller sammanställningar av planeringsförhållanden på den regionala nivån. Länsstyrelsen har deltagit i ett kommunalt initiativ att starta ett projekt för utökad mellankommunal samverkan i den översiktliga planeringen för att uppnå vissa regionala utvecklingseffekter.

Länsstyrelsen har i samråden med kommunerna fokuserat på kvalitativa och upplevelserelaterade frågeställningar i samhällsplaneringen, bland annat med utgångspunkt från miljökvalitetsmålen, långsiktig hållbarhet och regeringens program för arkitektur, formgivning och design. Förhållningssätt till miljökvalitetsmålet ”God bebyggd miljö” har kommenterats och blivit normgivare och ambitionsmål. Även frågor som rör hälsa och säkerhet kopplade till kvalitativa aspekter på livsmiljön har behandlats i detta sammanhang. Länsstyrelsen har såväl i samrådsyttranden rörande program och detaljplaner som överklagningsärenden och en överprövning enligt 12 kap 1 § plan- och bygglagen, hävdade det nationella perspektivets ambitionsnivå i den kommunala planeringen i en allmän strävan att nå en långsiktigt hållbar utveckling.

Resultatet av länsstyrelsens arbete får ses som en långsiktig strävan för att ändra attityder och förhållningssätt i den kommunala planeringen. Reaktionen från den kommunala sidan är – i de fall länsstyrelsen fokuserar kring kvalitativa frågeställningar – inte sällan den att vi lägger oss i kommunernas angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Med nuvarande stöd i plan- och bygglagen ser vi vissa svårigheter i arbetet med att implementera nationellt perspektiv på den lokala nivån.

Mål: En väl fungerande sektorsövergripande samordning, samverkan och information vid ett väpnat angrepp och vid svåra påfrestningar på samhället i fred. En organisation som på en sektorsövergripande nivå kan informera samhällsaktörer och allmänhet om krigets förlopp samt vid en kris om konsekvenser och om de åtgärder som planeras av ansvariga myndigheter.

Nätverk där länsstyrelsen deltagit aktivt under året finns inom områdena räddningstjänst inklusive samordning vid höga flöden, säkerhet och signalskydd. Vi har genomfört en signalskyddsövning tillsammans med myndigheter inom länet. Utbildning i kriskommunikation har genomförts vid länsstyrelsen med deltagare från den egna krishanteringsorganisationen samt ett antal kommuner. Internt deltar civil beredskap i tvärsektoriellt arbete, exempelvis i processen kring byggandet av Botniabanan, tillsammans med funktionen för samhällsplanering. Mot bakgrund av ovanstående, tidigare års övningar samt en välutbildad grundorganisation bedöms länsstyrelsens krishanteringsförmåga som godtagbar.

Mål: Prövning och tillsyn enligt miljöbalken och enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ska samordnas.

Länsstyrelsen arbetar ända sedan år 2000 för att samordning av prövning och tillsyn enligt miljöbalken och enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Seveso-lagen) ska fungera så bra som möjligt. Det gäller i detta sammanhang även samordningen med Arbetsmiljöinspektionen och kommunernas räddningstjänster.

Samordning sker dels genom återkommande myndighetsträffar, två stycken under 2003, dels genom gemensamma tillsynsbesök. Vid prövning av anläggningar enligt 9:e kapitlet i miljöbalken, vilka även omfattas av Seveso-lagen, sker granskning av handlingsprogram eller hela säkerhetsrapporter samordnat med granskningen av annat underlagsmaterial fogat till ansökan.

Verksamhetsgren Regional utveckling

TABELL 1.2 - VERKSAMHETSKOSTNADER OCH ÅRSARBETSKRAFTER 2003 FÖR VERKSAMHETSGREN REGIONAL UTVECKLING

Kostnader och årsarbetskrafter för VG Regional utveckling	Kostnader	Års- arbetskrafter
Totala kostnader VG Regional utveckling (30 samt 604, exkl 300, 304) (exkl. OH)	23 121	21,68
varav Tillväxtavtal och –program m.m. (301, 309)	2 978	4,24
varav Företagsstöd (302)	5 028	7,2
varav Regional projektverksamhet (303)	8 134	4,2
varav Uppföljning och utvärdering av regionala stöd (305)	843	1,5
varav Gränsregionalt samarbete (306)	5 788	3,9
varav Konkurrensfrågor (307)	22	0,04
varav Utveckling av jordbruksnäringen och landsbygden (604)	328	0,6
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	5 088	4,35
Totala kostnader VG Regional utveckling (30 samt 604, exkl 300, 304) (inkl. OH)	28 209	26,03

Mål: Länsstyrelserna ska medverka till att arbetet med regionala tillväxtavtal och regionala tillväxtprogram bedrivs effektivt och i överensstämmelse med det nationella målet för den regionala utvecklingspolitiken.

Hållbar regional utveckling

Det övergripande målet med det utvecklingsarbete som bedrivs i Västerbotten är att skapa en långsiktig hållbar tillväxt. Med detta avses att ur ett helhetsperspektiv uppmärksamma ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter och hur dessa gemensamt utgör basen i en långsiktig hållbar utveckling. En samsyn, delaktighet och gemensamma mål på den nationella, regionala och lokala nivån är betydelsefullt för att regeringens mål ska uppnås. Likaså är ett tvärsanknadt samarbete av största betydelse för att tillväxten ska bli hållbar.

Länsstyrelsen ska främja länets utveckling bland annat genom att samordna olika samhällsintressen och sektorsområden. Ett exempel är arbetet med det regionala tillväxtavtalet och tillväxtprogrammet som genomförts i brett samarbete med många olika aktörer. Tillsammans med det privata näringslivet medverkar ett 50-tal statliga myndigheter, kommuner, landsting, universitet och andra organisationer i detta tillväxtarbete.

Formerna för programarbetet är sektorsövergripande vilket har medverkat till att exempelvis frågor kring folkhälsa, integration, miljö och jämställdhet diskuterats ur ett tillväxtperspektiv. Det har lett till en ökad helhetssyn av vad ett hållbart tillväxtarbete innebär. Länsstyrelsen strävan är att samordna arbetet med miljömål, tillväxtprogram, infrastrukturplanering, jämställdhet och annan regional planering till en sammanhållen strategi för att få en helhetssyn i det regionala tillväxtarbetet.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har tidigare varit ett så kallat ”pilotlän” för kopplingen mellan miljö- och tillväxtavtalsarbete. Under 2003 har länsstyrelsen medverkat i en aktivitet som syftar till att utveckla

metoder och processer för att nå ökad samsyn och samverkan, såväl inom som mellan nationell och regional nivå kring hållbar regional utveckling. Särskilt den ekonomiska, ekologiska och sociala dimensionen har beaktats.

Detta arbete har bedrivits som ett samverkansprojekt för ett 30-tal nationella och regionala myndigheter och organisationer som tagit gemensamt ansvar för att utveckla arbetet för hållbar regional utveckling. Tanken har varit att en ökad tvärspektoriell samsyn och samverkan mellan deltagande parter ska växa fram genom att vi tillsammans utvecklar metodik- och processfrågor. Naturvårdsverket har svarat för projektledning.

Formerna för arbetet med att följa nationella insatser och initiativ

Länsstyrelsen bevakar nationella insatser och initiativ och vidarebefordrar information till partnerskapet i de fall de ligger i linje med avsikterna i vårt regionala tillväxtarbete. Större partnerskapsmöten anordnas minst två gånger varje år, därutöver sker information via olika strategiska grupperingar som träffas regelbundet (regionala kompetensrådet, kommunikationsrådet etc.) samt vid andra lämpliga tillfällen.

Ett exempel på detta är att länsstyrelsen i samarbete med NUTEK hösten 2003 anordnade ett seminarium i Umeå för att utveckla kontakter mellan olika kluster. Företrädare från NUTEK informerade om möjligheterna att få stöd från Nationella Programmet för att utveckla kluster och innovationssystem. Tänkbara strategiska kluster i Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län var inbjudna för informationsutbyte och samordning. Grundtanken med informationsdagen var att skapa kontakter och stimulera mötesdeltagarna att lära av varandra.

En erfarenhet från den första avtalsperioden är att informationen till parterna och andra intressenter är ett viktigt styrmedel som också ger underlag för dem att delta i partnerskapet. Det saknas dock en klar och tydlig informationsplan som anger vilken information som ska spridas, till vilka i partnerskapet och hur det ska göras. Inför genomförandet av det nya tillväxtprogrammet kommer därför en sådan informationsplan att förankras hos partnerskapet.

Genomförande av en statlig finansiering av regionala tillväxtprogram

Länsstyrelsens regionalpolitiska anslag är tillsammans med de geografiskt avgränsade strukturfondsprogrammen viktiga finansieringskällor för det regionala tillväxtprogrammet. Vi har under året fört en dialog med regeringskansliet och begärt att det regionalpolitiska anslaget utökas under 2004 och 2005. Detta är en följd av att bemyndigandesystemet för beslut och utbetalning av stöd inte är harmoniserat med det verkliga utbetalningsbehovet, främst för EU:s strukturfonder. Detta förhållande förutsågs och påpekades av länsstyrelsen redan när systemet infördes. Under slutet av 2003 beviljades länsstyrelsen ett extra anslag med 30 Mkr av regeringskansliet för att klara nödvändiga utbetalningar av rekviderade medel.

Länsstyrelsens ambition är att utveckla dialogen med regeringskansliet för att undvika dessa negativa effekter. Finansieringen från regionala statliga myndigheter säkerställs främst genom ett aktivt deltagande vid framtagning och genomförande av programarbetet. Däremot krävs ett ökat engagemang och deltagande från de nationella statliga myndigheterna vid utveckling och genomförande av tillväxtprogram.

Länsstyrelsen har under året fört en dialog med nationella myndigheter inom det transportpolitiska området. Den har handlat om att identifiera eventuella målkonflikter för att därigenom kunna utveckla och förstärka samordningen när det gäller att ta fram och genomföra regionala tillväxtprogram och planera transportsystemet. Det kommande tillväxtprogrammet bedöms omfatta insatser för cirka 10,5 miljarder kronor där den statliga finansieringen utgör närmare 70 pro-

cent. Andelen statlig finansiering bedöms bli betydligt högre än för den första avtalsperioden, främst beroende på att statliga insatser inom transportinfrastrukturen tagits med i programmet.

Insatser för ökad statlig sektorssamordning

Länsstyrelsen i Västerbottens län har under året aktivt medverkat i det nationella samordningsuppdraget för regional utveckling, bland annat med representanter i styrgruppen för uppdragets projektorganisation och samordningskansli. Vi har därutöver fört en sektorsövergripande diskussion, både internt och med företrädare från landsting och kommunalförbund, om vilka områden som förväntas generera ett mervärde i samband med ökad sektorssamordning. Länsstyrelsen har också initierat ett pilotprojekt som slutrapporterades under året där ett flertal nationella myndigheter deltog i syfte att öka samordningen mellan transportplanering och de regionala tillväxtprogrammen.

Arbetet har tydligt visat att olika myndigheter och politikområden har olika förhållningssätt till vad en positiv regional utveckling innebär. Detta får till följd att aktörer värderar och prioriterar insatser på olika sätt där särintressen ofta leder till mål- eller intressekonflikter. En förbättrad samverkan mellan nationella och regionala mål samt olika sektorsmål förutsätter att berörda statliga myndigheter har en gemensam syn och förhållningssätt av vad hållbar regional utveckling är och vilka krav det ställer på den egna verksamheten.

Genom att utveckla formerna för en sektorsövergripande dialog och ge tillgång till gemensamma kunskapsunderlag ökar möjligheterna till en samsyn och samverkan. Länsstyrelsen bedömer att det är på den regionala nivån som sektorssamverkan och avvägningar mellan sektorer i ett större perspektiv har en naturlig plattform. Den nationella styrningen måste dock anpassas så att det skapas grader av frihet för sektorsövergripande arbete på den regionala nivån. Det är nödvändigt att regeringen i regleringsbrev eller andra styrdokument ger såväl sektorssamordning som hållbar regional utveckling hög prioritet med tydliga redovisningskrav.

Andra viktiga samverkansfrågor

För att stärka det lokala näringslivets engagemang i arbetet med tillväxtprogrammet, genomförde länsstyrelsen i samarbete med landstinget och kommunförbundet under hösten en informations-turné i åtta av länets 15 kommuner. Mötena ägde rum på kvällstid och arrangerades i nära samarbete med de aktuella kommunerna där riktade inbjudningar lämnats till det lokala näringslivet.

Utöver den statliga sektorssamordningen och den sektorsövergripande dialogen som sker i arbetet med tillväxtprogrammet har vi under året även samarbetat med länsaktörer kring nyföretagarfrågor; Länsarbetsnämnden, ALMI Företagspartner, Handelshögskolan vid Umeå Universitet, Företagarnas Riksorganisation och Handelskammaren.

Vi har sedan länge haft ett kontinuerligt samarbete med kommunernas näringslivsenheter. För att ytterligare stärka detta erbjöds medarbetare vid näringslivsenheterna i alla länets kommuner att ”praktisera” under minst två veckor vid länsstyrelsens företagsfunktion. Syftet är att ge dem bättre insyn i hur länsstyrelsen arbetar med näringslivsutveckling. Målet är att öka servicen till företagen genom förbättrad lokal företagsrådgivning, samtidigt som handläggningstiderna förkortas och kvaliteten förbättras. Hittills har nio av länets 15 kommuner deltagit i detta samarbetsprojekt.

Under året bjöd vi in alla kommuners näringslivschefer, kvinnliga affärsrådgivare, näringslivssekreterare eller motsvarande till informationsutbyte. På dagordningen fanns bland annat frågor som hur miljö- och jämställdhetsperspektivet ska genomsyra arbetet med näringslivsutveckling i länet. Vi presenterade också vårt arbete med företagsstöd, regional projektverksamhet, Mål 1-programmet och Växtkraft.

Arbetet med att integrera hållbarhetsperspektivet i den löpande verksamheten fortsätter att utvecklas på ett positivt sätt. För att stärka detta krävs att länsstyrelsen på ett bättre sätt tillvaratar den lokala nivåns kännedom och kunskap om företagens miljöarbete. Vi initierade därför en sådan träff i syfte att inleda en dialog kring utökade samverkansmöjligheter mellan kommunernas miljökontor och länsstyrelsen i ärenden som rör företagsstöd.

Den länsöverskridande samverkan utvecklas också alltmer som en följd av regelbundna träffar mellan olika yrkesgrupper vid länsstyrelserna. Ett exempel på ett sådant samarbete är att utveckla kunskapen om den regionala utvecklingen där länsstyrelserna i Norr- och Västerbotten gemensamt analyserat den ekonomiska utvecklingen i regionen. Länsstyrelserna från de fem nordligaste länen har under året gemensamt byggt upp en webbportal under rubriken ”Kunskapsbas Norrland”. Syftet med denna norrlandsportal är främst att presentera nyckelfakta om Norrlands ekonomi och geografi och dess betydelse för Sveriges ekonomi.

Länsstyrelserna i Norr- och Västerbotten har därutöver under året i nära samarbete initierat en enkät för att undersöka företagens kapitalbehov. Resultatet kommer bland annat att ligga till grund för hur det regionalpolitiska anslaget ska prioriteras. Länsstyrelsen tog under föregående år initiativet till en dialog om roll- och ansvarsfördelning mellan de ”statliga” aktörer som kan finansiera produktutvecklingsprojekt i Västerbotten. Detta initiativ har under året resulterat i att Innovationsrådet i Västerbotten arrangerat en erfarenhetsträff/utbildning för finansiärer och förmedlare av kapital i tidiga skeden.

Mål: Länsstyrelserna ska vid användningen av medel under anslag 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder och 33:2 Landsbygdslån prioritera behovet av medfinansiering av regionala tillväxtavtal och geografiskt avgränsade strukturfondsprogram. Förstärkta jämställdhetsinsatser ska bedrivas. Härutöver ska möjligheterna till stöd till lokala och regionala resurscentra för kvinnor uppmärksammas. Länsstyrelsen ska även uppmärksamma behovet av åtgärder för kommersiell service i serviceglea områden samt för utsatta lokala arbetsmarknadsregioner.

Motiv och prioriteringar

Länsstyrelsen har i enlighet med regleringsbrevet främst prioriterat medfinansiering av det regionala tillväxtavtalet och de geografiskt avgränsade strukturfondsprogrammen, (Mål 1 Norra Norrland, Interreg IIIA Kvarken-MittSkandia, Interreg IIIB Norra Periferin, Innovativa åtgärder etc).

Länsstyrelsens styrelse har för år 2003 fördelat 140 mkr ur anslaget 33:1 utifrån beräknad efterfrågan inom följande insatsområden i Tillväxtavtalet:

- Utveckling av infrastrukturen
- Näringslivsutveckling
- Kompetensutveckling och arbetskraftsförsörjning
- Areella näringar med kombinationer och landsbygdens utveckling
- Natur, kultur och livsmiljö

Det är viktigt att påpeka att med efterfrågan avses i detta fall partnerskapets önskemål om prioriterade aktiviteter under året och ger därför möjligheter till en proaktiv styrning av tillväxtfrämjande aktiviteter. Verksamheten har inriktats mot de områden där länet har särskilt goda utvecklingsförutsättningar. Vid fördelningen har beräkningar gjorts utifrån kända pågående och förväntade nya projekt vilket i enlighet med tillväxtavtalet kräver finansiering av såväl projektmedel som företagsstöd.

En prioriterad åtgärd i tillväxtavtalet avser stöd till företag och förutsätter en samfinansiering av regionalpolitiska företagsstöd och privat kapital från de enskilda företagen. Länsstyrelsens företagsstöd utgör det enda alternativet för att klara den nationella offentliga finansieringen i åtgärden. Detta innebär att vid länsstyrelsens fördelningsbeslut beaktades även förväntad efterfrågan

på företagsstöd och beräknad medfinansiering till ramprogrammet för företagsstöd i Mål 1 Norra Norrland.

Utöver denna fördelning, kopplad till länets tillväxtavtal, har medel avsatts till kommersiell service samt uppföljning och utvärdering.

Kommersiell service

Totalt har 2 566 322 kr beviljats till kommersiell service fördelat på 17 olika ärenden. Därutöver har länsstyrelsen under året börjat med att utarbeta lokala utvecklingsprogram för kommersiell service. Utvecklingsprogrammen ska peka ut strategiska serviceorter och åtgärder för att servicen ska kunna bibehållas och utvecklas. Utvecklingsprogrammen ska vara förankrade hos kommunen, länsstyrelsen, butikskedjorna, byalag, Svensk Handel med flera och kommer bland annat att ligga till grund för de ekonomiska stöd länsstyrelsen kan ge till kommersiell service.

Insatser och initiativ för jämställdhet

Jämställdhet är en stark drivkraft för hållbar tillväxt. Vår ambition är att integrera jämställdhetsperspektivet i tillväxtarbetet på alla nivåer inom organisationen. Under året har vi arbetat med att förbättra jämställdheten, bland annat i form av utbildning och erfarenhetsutbyte, och genom finansiering av företag och projekt. Ett antal chefer och andra nyckelpersoner inom verksamhetsområdet har genomgått jämställdhetsutbildning och därigenom förstärkt sin kompetens.

För att säkerställa att jämställdhetsperspektivet genomsyrar hela arbetsprocessen med tillväxtprogrammet, vårt viktigaste styrdokument, har vi engagerat en resursperson med rätt kompetens. Resurspersonen har varit tillgänglig för de grupper som arbetat med att ta fram programmet, särskilt när det gällt att prioritera mål och verksamheter.

Vi har också gjort en riktad uppföljning av finansierade FoU-projekt under året. Syftet var att studera hur de hanterar de horisontella målen, bland annat hur de arbetar för att öka jämställdheten i länet. Resultatet visar att jämställdhetsindikatorerna ska ses över och andra jämställdhetskrav i projekten kommer att förändras.

Exempel på kompetenshöjande insatser och erfarenhetsutbyte med den lokala nivån är att länsstyrelsen under våren 2003 tog initiativet till ett samrådsmöte med kommunernas kvinnliga affärsrådgivare/projektledare.

Länsstyrelsen har under året utarbetat och finansierat ett program för entreprenörskap och lokalt utvecklingsarbete där entreprenörskap bland kvinnor särskilt ska beaktas. Majoriteten av ansökningarna, cirka 73 procent, har dock hittills kommit från män. För de medel som beviljats är dock könsfördelningen jämnare; cirka 60 procent har gått till män, 40 procent till kvinnor.

Under pågående arbete med lokala utvecklingsprogram för kommersiell service är jämställdhetsaspekter av stor betydelse. Frågan om jämställdhet är viktig för många av länets kommuner, men svårdefinierade på den nivå som berör service. När det gäller jämställdhet och kommersiell service finns ingen dokumentation tillgänglig. En sektorsövergripande dialog kring detta har förts med Genusforum där diskussionerna mynnat ut i infallsvinklar för jämställdhet och service i glesbygd. Viktiga delar i sammanhanget är funktionalitet och att synliggöra service.

Samtal om jämställdhet och de lokala utvecklingsprogrammen har även förts med kommunerna vid ett seminarium kring programarbetet. Knutet till programmen finns ett regionalt partnerskap där frågan också lyfts. De synpunkter som lagts fram från kommuner och partnerskapet bekräftar svårigheten att belysa jämställdhet ur ett lanthandlarperspektiv.

Syftet med de lokala utvecklingsprogrammen är att kommunerna aktivt ska arbeta med dem fram till år 2007. Frågor som rör service och jämställdhet kommer att behandlas vid ett uppföljningsseminarium med kommunerna.

Under 2003 beviljade länsstyrelsen i Västerbotten medfinansiering till 285 stycken olika företagsprojekt. Enligt uppgifter från företagen kommer denna medfinansiering att bidra till att totalt 650 nya heltidstjänster kommer till stånd. En tredjedel av dessa arbetstillfällen förväntas tillfalla kvinnor vilket också speglar den faktiska fördelningen på arbetsmarknaden mellan män och kvinnor som är sysselsatta inom den privata sektorn. En skillnad mot tidigare år är att vi kan konstatera att andelen nystartade företag som sökt och beviljats investeringsstöd (andelen nya företag är 40 procent) ökat rejält. Däremot är könsfördelningen mellan dem som äger eller driver dessa nystartade företag inte tillfredsställande; endast 15 procent av företagen ägs eller drivs av enbart kvinnor.

Jämställdhetsprojekt 2003

Ett av de nationella målen för jämställdhetspolitiken är: Lika villkor och förutsättningar för kvinnor och män i fråga om företagande, arbete och utvecklingsmöjligheter i arbetet. Länsstyrelsen har under år 2003 beviljat medel till ett flertal projekt med jämställdhetsinsatser som svarar mot målsättningarna i tillväxtavtalet. Nedan följer några exempel ;

-Ökad kvinnorepresentation i ledande befattningar

Kvinnor är än idag dåligt representerade i styrelser och styrande församlingar. Det kan förklaras av att rekryteringen oftast sker från traditionellt manliga nätverk och manliga strukturer. Länsstyrelsen tog initiativ till och bidrog med 327 040 kronor till projektet "Män, kom med ett namn då!" som medfinansieras av EU genom Mål 1 Norra Norrland. Projektet driver bland annat webbplatsen www.toppnamn.nu som är en kompetenspool och ett verktyg för att hitta kvinnliga föreläsare, medarbetare, styrelseledamöter etc. Ett horisontellt mål för tillväxtprogrammet är att alla projekt ska ha ett jämställdhetsperspektiv. Databasen i toppnamn.nu är ett strategiskt verktyg vid beredningen av projektansökningar i tillväxtprogrammet. Genom att använda den kan projektorganisationer förändras när det gäller könsfördelningen i styrgrupper, referensgrupper och andra grupper som ingår i projekt.

-Klusterutveckling och kön

I syfte att utveckla synen på regionala kluster och deras lokala utvecklingsmöjligheter har länsstyrelsen bidragit till projektet "Klusterbyggande ur ett jämställdhetsperspektiv". Det syftar till att analysera klusterteorin ur ett jämställdhetsperspektiv, genomföra empiriska studier av kvinnodominerade kluster i Västerbottens län samt delta i NUTEK:s nationella pilotprojekt för att utveckla klusterteorierna ur ett genusperspektiv. Projektet fortsätter under 2004 med medfinansiering av EU genom Mål 1.

-Konst och genus

Det finns en avsaknad av institutioner som målinriktat arbetar på temat kvinnors konst. Länsstyrelsen bidrog med 247 500 kronor till Mål 1-projektet "Museum Anna Norlander". Syftet med projektet är att etablera ett profilmuseum inom genusområdet, starta ett nordiskt centrum för kvinnors konstnärliga skapande samt delta i vetenskapligt samarbete med Genusforskarskolan vid Umeå universitet.

-Kvinnlig kompetens inom marknads- och exportverksamheter

Företagen i Västerbotten har problem att rekrytera personal inom marknads- och exportverksamheterna som idag är traditionellt manliga. En kartläggning visar samtidigt att kompetenta kvinnor har befattningar i exporterande företag som assistenter, offertpersonal eller medhjälpare till manliga marknads- och exportansvariga. Länsstyrelsen har beviljat 133 500 kronor till projektet "Kvinnliga export- och marknadsförare", som syftar till att skapa bättre förutsättning för kvinnor att utvecklas och ta mer ansvarsfulla arbetsuppgifter inom verksamhetsområdet och därigenom bidra till en ökad regional tillväxt.

-Tillväxt genom samverkan

Projektet "Tillväxt genom samverkan" är en fortsättning på de lokala resurscentra för kvinnor som tidigare bedrivits i länet. NUTEK:s finansiering av lokala resurscentra för kvinnor (regionalt RC finns inte) är en del av den nationella medfinansieringen till detta Mål 1-finansierade samarbetsprojekt mellan tio kommuner i länet. Länsstyrelsen medfinansierar projektets verksamhet under 2003 med ca 950 000 kr, beslut fattades dock 2002 därav har inget beslut fattats mot bemyndigande 2003.

Lokala utsatta arbetsmarknadsregioner

Sorsele, Storuman, Åsele och Bjurholm är särskilt utsatta lokala arbetsmarknadsregioner. Anledningen är företagsnedläggningar, uppsägningar och konkurser. Till dessa kommuner har länsstyrelsen avsatt resurser via projektmedel och särskilt beaktat möjligheterna att bevilja företagsstöd till nya satsningar. Vi har även deltagit aktivt i en arbetsgrupp för strukturuomvandlingsarbetet i Bjurholms kommun och gjort insatser i arbetet med strukturuomvandling i de andra utsatta kommunerna.

TABELLER 1.2.1 –1.2.4 - ÅTGÄRDER INOM REGIONAL UTVECKLINGSPOLITIK

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande (tkr)	2003	2002
1. Regionalt utvecklingsbidrag	35 891	39 997
2. Landsbygdsbidrag (exkl. stöd till kommersiell service)		
varav landsbygdsbidrag (exkl. konsultcheckar)	40 781	42 549
varav konsultcheckar	425	1 009
3. Avgår beslut som finansieras genom EG:s strukturfondsprogram ¹⁾	- 30 900	-35 517
3. Stöd till kommersiell service	2 566	3 579
4. Småföretagsstöd	0	0
5. Sysselsättningsbidrag	2 705	7 505
6. Sådoffinansiering	1 659	2 781
7. Regional projektverksamhet	70 349	134 441
8. Uppföljning och utvärdering	1 555	2 413
Totalt	125 031	198 757
9. Företagsstöd 2003 mot bemyndigande (ändamål 1-6 ovan) som avser medfinansiera EG:s strukturfondsprogram (tkr)	22 315	
10. Regional projektverksamhet 2003 som medfinansierar EG:s strukturfondsprogram (tkr)	41 671	84 456
11. Beslut år 2003 mot bemyndigande som avser medfinansiering av regionala tillväxtavtal (tkr)	119 251	189 984
varav medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram	63 986	

Redovisade belopp under ändamålen 1-7 ska inkludera ev. medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram (se 20 § Anslagsförordningen(1996:1189)) Beslut mot ändamål 8 Uppföljning och utvärdering görs mot anslag.

Not 1) Länsstyrelsen har kompletterat ovanstående tabell med en rad avseende EG:s finansiering av företagsstöd. Länsstyrelsen har ej fördelat de beslut som ska finansieras av EG mellan regionalt utvecklingsbidrag och landsbygdsbidrag, utan EG:s medfinansiering med avseende på stödform bestäms av företagets rekvisitionstakt. EG strukturfondsprogram för år 2002 är ökat från 23 300 till 35 517 varvid föregående års siffror omräknats.

Kommentar till andelen beviljade medel under anslaget 33:1

Totalt under 2003 beviljades projektmedel och företagsstöd mot bemyndigande på cirka 125 Mkr vilket var en betydligt lägre summa än föregående år. Denna avvikelse berodde främst på en akut kassabrist vid slutet av året samt osäkerheter kring den framtida anslagsfördelningen. Konsekvenserna av detta blev att en stor mängd projektansökningar först kunde beslutas år 2004. Andelen beviljade medel som avsåg medfinansiering av tillväxtavtalet (95 procent) och strukturfondsprogram (50 procent) är i paritet med tidigare år.

Tabell 1.2.2

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till ekonomiska föreningar (t.ex. kooperativ verksamhet) (tkr)	2003	2002
Företagsstöd	369	2 750
Regional projektverksamhet	2 020	14 369
Totalt	2 389	17 119

Redovisade belopp ska inkludera ev. medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram

Tabell 1.2.3

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till utsatta lokala arbetsmarknadsregioner (tkr)	2003
LA-region 1 Umeå, Vännäs, Bjurholm, Nordmaling, Robertsfors, Vindeln	31 480
LA-region 2 Åsele, Vilhemina, Dorotea	18 210
LA-region 3 Storuman	7 799
LA-region 4 Sorsele	2 874
LA-region 5 Lycksele, Malå	10 222
LA-region 6 Skellefteå, Norsjö	27 689
Totalt*	98 275

* Projekt som bedrivs mellan flera kommuner eller länsgränsöverskridande är ej medräknade.

Tabell 1.2.4

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till lokala och regionala resurscentra för kvinnor (tkr)	2003
-	-

Mål: Med hjälp av jordbruks- och fiskeåtgärder uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken. Uppnå de mål som slagits fast i miljö- och landsbygdsprogrammet samt för jordbruks- och fiskeåtgärder i Mål 1-programmen. Underlätta och främja lantbrukarens och fiskarens roll som företagare.

De areella näringarna skogsbruk, jordbruk, renskötsel, yrkesfiske samt vattenbruk har stor betydelse för sysselsättningen på landsbygden, men också för att upprätthålla det kultur- och naturlandskap som präglar länet. De areella näringarna karaktäriseras av ett uthålligt nyttjande av förnybara naturresurser. I ett ekologiskt hållbart samhälle kommer en väl avvägd användning av våra förnybara naturresurser att utgöra en hörnsten. Det finns därför en stor och outnyttjad möjlighet i ett nytt och breddat nyttjande av våra naturresurser.

Insatserna för jordbruket och fisket har planerats bland annat inom ramen för det regionala tillväxtavtalet och tillväxtprogrammet. Arbetet med tillväxtprogrammet har redovisats under året och syftat till en synas av insatserna inom Mål 1, landsbygdsprogrammet och övriga åtgärder för utveckling av landsbygden. Arbetet med insatsområdet landsbygdsutveckling inom tillväxtprogrammet har engagerat Skogsvårdsstyrelsen, kommunerna, Svenska samernas riksförbund, Sveriges lantbruksuniversitet, Vattenbruksstiftelsen, Skogsägareföreningen, Lantbrukarnas riksförbund och berörda sakområden på länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har strävat efter hög anslutning till programmen genom information och hög servicenivå i handläggningen. Vi strävar också efter att olika åtgärder inom programmen ska förstärka varandra.

Exempel på detta är:

- Stöd för skötsel av betesmarker följs systematiskt upp med utbildningsinsatser för att säkerställa en ändamålsenlig skötsel.
- Stöd för ekologisk odling och djurhållning följs upp med individuell rådgivning, ekologiska producenter är prioriterade inom investeringsstödet.
- Artikel 33-projekt får sin uppföljning genom insatser även från andra åtgärder inom LBU och Mål 1-programmet. Ett exempel är projektet "Landskapsvård och köttproduktion inom Vindelälvens närområde". Detta omfattar insatser från upprustning av betesmarker och utveckling av nya djurhållnings- och installningsmetoder till marknadsföring av naturbeteskött i lokal detaljhandel. Projektets insatser förstärks genom stöd från andra åtgärder, till exempel restaurering av betesmarker, startstöd och investeringsstöd, kompetensutveckling i olika former samt genom miljöstöd och kompensationsbidrag.
- Brukare som fått investeringsstöd eller startstöd är också prioriterade för särskilt anpassade insatser för kompetensutveckling.

Fiske

Länsstyrelsen har verkat för att stödja och utveckla länets fiskenäring genom en rad insatser. Vi har:

- Lämnat stöd för utveckling och investeringar av sälsäkra fiskeredskap samt fördelat salskadeersättningar för den hårt skadedrabbade näringen.
- Verkat för utökade jaktmöjligheter på gråsäl för att minimera skadorna på fisket.
- Medverkat i beslut om fördelning av strukturstöd till fiskenäringen och vattenbruket.
- Medverkat till investeringsinsatser för skydd och utveckling av fiskeresurserna, bland annat i form av omfattande restaureringsinsatser av vattendrag med lax och havsöring.

Åtgärderna har genomförts i samverkan med bland andra Fiskeriverket, Naturvårdsverket, Västerbottens kustfiskarförbund, organisationer som äger fiskevatten samt enskilda fiskare/företag.

Länsstyrelsen har även medverkat i finansiering och genomförande av betydande fisketuristiska utvecklingsprojekt. Det har vi gjort i samverkan med bland annat regionens fisketurismföretagare, ägare av fiskevatten, Hushållningssällskapet i Västerbottens län och Västerbottens Turism. Tillsammans med dessa har vi drivit särskilda projekt (exempelvis "Sälar & Fiske", "Lapland Fishing", "Avelsprogram röding" med flera) och samverkat direkt med berörda verk, organisationer och enskilda fiskare/företag.

Verksamhetsgren Miljömålsarbete**TABELL 1.3 - VERKSAMHETSKOSTNADER OCH ÅRSARBETSKRAFTER 2003 FÖR VERKSAMHETSGREN MILJÖMÅLSARBETE**

Kostnader för VG Miljömålsarbete	Kostnader (tkr)	Års-arbetskrafter
Totala kostnader VG Miljömålsarbete (exkl. OH)	33 067	43,6
varav Övergripande miljömålsarbete och miljöövervakning (501, 502)	8 320	12,4
varav Skydd av områden inkl skötsel mm (511-513, 519)	14 775	18,2
varav Efterbehandling av förorenade områden (577)	1 268	1,90
varav Kalkning (58)	4 265	7,2
varav Miljöarbete inom rennärning (611, 614, 619)	4 238	3,65
varav Miljöarbete inom fiske (621, 629)	201	0,28
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	5 292	8,75
Totala kostnader VG Miljömålsarbete (inkl. OH)	38 359	52,35

TABELLER 1.3.1 – 1.3.3 – LÄNSFAKTA INOM MILJÖOMRÅDET*Tabell 1.3.1*

Länsfakta inom fiskeområdet	2003-12-31	2002-12-31	2001-12-31
Antal fiskevårdsområden	175	175	172
Antal yrkesfiskelicenser	22/0	26/0	26/0
Antal fartygstillstånd	32	36	38
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	11	8	15

Tabell 1.3.2

Länsfakta kulturmiljö	2003-12-31	2002-12-31	2001-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	18 000	17 450	16 800
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturminneslagen	72	72	71
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturminneslagen	72	71	70
Riksintresseområden för kulturmiljövården, <i>antal</i>	52	52	52
<i>yta (ha)</i>	1 536	1 536	1 536
Kulturresevat, <i>antal</i>	1	1	0
<i>yta (ha)</i>	26,4 ha	26,4 ha	0
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	33	33	33

Tabell 1.3.3

Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2003	2002	2001
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	96	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	10 215	8 180	7 708

Politikområde Miljöpolitik

Mål: Att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta.

Verksamhetsområde **Pådrivande och förebyggande arbete**

Mål: Att nationellt och internationellt utveckla och tillämpa styrmedel i enlighet med de fem grundläggande miljövärdena samt påverka attityder och beteenden hos individer och organisationer så att de agerar i enlighet med sitt miljöansvar.

Verksamhetsområde **Bevara och restaurera natur och miljö**

Mål: Att effektivt genomföra insatser för att bevara, skydda och vårda miljö samt restaurera och återställa skadad miljö för att nå miljökvalitetsmålen.

Verksamhetsområde **Kunskap och underlag för miljöarbete**

Mål: Att genom forskning, uppföljning och analys ta fram den kunskap som behövs för att genomföra och förnya insatser för att nå miljökvalitetsmålen.

Mål: Länsstyrelserna ska verka för att nå de av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålen med tillhörande delmål och sektorsmål som har beslutats inom särskilda politikområden såsom jordbrukspolitiken, kulturpolitiken, skogspolitiken, rennäringspolitiken och transportpolitiken. Härvid ska länsstyrelserna särskilt verka för

- en hög måluppfyllelse i de skilda handlingsprogrammen för jordbrukets miljöeffekter, särskilt miljö- och landsbygdsprogrammets insatsområde I,
- att andelen privatfinansierade åtgärder när det gäller efterbehandling av förorenade områden ökar,
- att arbetet med skydd av värdefulla områden prioriteras,
- att arbetet med skydd och skötsel av naturområden och hotade arter bedrivs så att biologisk mångfald bevaras och främjas, att värdefulla områden skyddas och att fragmentering av naturmiljön motverkas.

Pådrivande och förebyggande arbete

Viktigaste insatserna

Under året har stora insatser lagts på att anpassa de pågående infrastruktursatsningarna i länet, Botniabanan och nya gruvor, till miljömålen och miljöbalkens grundläggande principer. Erfarenheterna från detta arbete visar att länsstyrelsen har en viktig roll för att utformningen av till exempel MKB-handlingar och slutliga villkor ska överensstämma med miljöbalkens intentioner.

I granskningen av ansökningar om regionalpolitiskt stöd och ansökningar om EU-stöd till projekt ingår också krav på redovisning av projektet/företagets miljöarbete.

Bevara och restaurera natur och miljö

Viktigaste insatserna

Förorenade områden och efterbehandling

Under 2003 har vi gjort inventering i följande prioriterade branscher: garverier, ytbehandlingsindustrier, oljedepåer, bilskrotar, trä- och massaindustrier. I dagsläget har 434 objekt registrerats i databasen varav 174 har riskklassats.

Under året har vi också genomfört både översiktliga och fördjupade markundersökningar och åtgärdsutredningar vid flera prioriterade objekt: en f d träimpregneringsanläggning i Robertsfors kommun, Scharins industriområde och Burträskbygdens Träförädling i Skellefteå kommun. I december 2003 tog Naturvårdsverket, efter ansökan från länsstyrelsen, beslut om att Robertsfors f d träimpregnering nu lyfts in i åtgärdsram för sanering med statliga medel under 2004-2005. En större skogsplantaskola som ligger inom skyddsområdet för Umeås största vattentäkt sanerades under 2003 genom verksamhetsutövarens försorg.

Inom området "förorenad mark" betraktar länsstyrelsen metoden att tillsynsvägen rikta krav på undersökningar och utredningar som ett viktigt sätt att föra fram objekt mot efterbehandlingsåtgärder med privat finansiering.

Samma budskap förmedlas genom stöd och vägledning till kommunerna i länet. Numera är det också flera kommuner som aktivt, genom tillsynsarbetet, verkar för att öka andelen privatfinansierade åtgärder när det gäller efterbehandling av förorenade områden.

Två ärenden som gäller ansvar för förorenade objekt i Västerbottens län ligger nu för avgörande hos Miljööverdomstolen. Vid ett av dem genomförs just nu undersökningar som delvis finansieras av saneringsförsäkringssystemet.

Områdesskydd

Länsstyrelsen har under året inventerat det statliga skogsinnehavet i länet. Inventeringen ska sedan utgöra ett delunderlag i det pågående skogsreservatsarbetet. Resultatet blev 15-20 tusen hektar potentiella reservatsarealer.

En annan viktig insats under året är arbetet med översyn av skötselplaner för äldre reservat. Under året har det tagits fram ett 15-tal förslag till nya skötselplaner.

Natura 2000-arbetet har koncentrerats på arbete med att ta fram bevarandeplaner för alla objekt. Ytterligare cirka tio nya områden föreslogs till nätverket i höstas, företrädesvis våtmarker.

Restaurering (kalkning)

Länets kalkningsprogram omfattar 142 målområden i sjöar och 100 målområden i rinnande vatten. Vattenkemisk måluppfyllelse avser ett angivet mål för pH som inte får underskridas. Måluppfyllelsen var mycket hög under 2003. Samtliga kalkade sjöar uppfyllde målet. För vattendragen uppgick måluppfyllelsen till 94 procent under vårfloden. Genom åren har kalkning med kalkdoserare utgjort ett problem.

Sedan 1997 har vi genomfört en omfattande teknisk uppgradering. Den avslutades 2003 med att ett databaserat system för fjärrövervakning och fjärrstyrning installerades på samtliga doserare. Parallellt med kalkningsverksamheten pågår ett restaureringsarbete av den fysiska miljön i de kalkade vattnen. Återställningen är främst inriktad på att avlägsna vandringshinder i form av dammar och vägtrummor som ligger fel. Under 2003 har ett par vägtrummor utbytts. Dessutom

har vi gjort omfattande förundersökningar och projektering för objekt som ska åtgärdas under 2004 och 2005.

Lokal förankring i naturvårdsarbetet

Länsstyrelsen arbetar aktivt med lokal förankring och deltagande i naturvårdsfrågor. Vid den årliga naturvårdsträffen med länets kommuner, fick de information om innehållet i regeringens skrivelse "En samlad naturvårdspolitik". Vi har därefter träffat samtliga kommuner i länet och diskuterat hur den kommunala naturvårdssatsningen, som regeringen beslutat om i budgeten för år 2004, ska kunna stärka det lokala och kommunala engagemanget för naturvård, natur och friluftsliv.

I miljömålsarbetet har länsstyrelsen samverkansgrupper med representanter från bland andra, kommuner, näringsliv, centrala och regionala verk (till exempel Vägverket, Skogsvårdsstyrelsen, Banverket), organisationer och intresseföreningar. I samverkansgrupperna diskuteras indikatorer samt föreslås och förverkligas åtgärder och aktiviteter för att nå miljökvalitetsmålen.

Det finns många exempel i länet på hur naturvården bidrar till att skapa förutsättningar för regional utveckling. Flera kommuner, byaföreningar, hembygdsföreningar, ideella organisationer med flera, har visat ett stort intresse att aktivt delta i olika naturvårdsåtgärder, dels i form av aktiv skötsel, exempelvis slåtter, dels i planering och iordningställande av anläggningar för friluftsliv och turism. I projektet "Vindelälvens naturbeten" samarbetar flera brukare för att röja och göra betesmarker tillgängliga längs nationalälven Vindelälven för att producera naturbeteskött till butikerna.

Länsstyrelsens reservatsarbete bedrivs sedan några år tillbaka med lokalt deltagande och samverkan. Det gäller från inledande inventeringar och reservatsbildning till praktiska skötselåtgärder och informationsinsatser. När inventeringar och praktiska naturvårdsåtgärder ska genomföras anlitas lokal arbetskraft så långt det är möjligt. I nära samarbete med lokalbefolkningen pågår till exempel projektet "Information Vindelfjällen". Genom informationsåtgärder ska det både skapa förståelse för naturreservatets värden och öka besöksantalet och användningen av området.

Två lokala projekt klarlägger förutsättningarna för ökad lokal samverkan. Dessa är Gratianprojektet i Storuman och Utveckling Vindelfjällen i Ammarnäs. För att definiera vad som menas med lokal förvaltning och under vilka former det är möjligt att jobba med lokal förvaltning, har länsstyrelsen startat projektet "Länsstyrelsens riktlinjer för lokal förvaltning".

Samarbete mellan regionala rovdjursgrupper och rådet för rovdjursfrågor

Regionala Rovdjursrådet i Västerbottens län är sammansatt av representanter för samebyarna, Lantbrukarnas Riksförbund, Västerbottens läns Fåravelsförening, Svenska Jägareförbundet, Jägarernas Riksförbund, Västerbottens Ornitologiska Förening, Svenska Naturskyddsföreningen, Rovdjursföreningen. Polisen, Åklagarmyndigheten och Länsstyrelsen som tillhandahåller sekreterare. Ordförande är Storumans kommunalråd Gunilla Lundgren.

Rådet påbörjade sitt arbete hösten 2002. Under rådets första verksamhetsår, 2003, hölls fem möten. Där behandlades regionala mål för björn, varg och järv, förvaltningsplaner för björn, varg och järv samt rovdjursarbetet i Sverige i allmänhet och i Västerbotten i synnerhet. Inbjudna föreläsare representerade Viltskadecenter, FjällMistra, vargforskningen, järvforskningen och björnekipagen i länet.

Regionala Rovdjursrådet får med jämna mellanrum information från Nationella Rovdjursrådet. Dit har fyra frågor lämnats med önskemål om behandling på nationell nivå. Två representanter ur Regionala Rovdjursrådet deltog i nationella rovdjursmötet i Stockholm.

Atmosfären i Regionala Rovdjursrådet är öppen och positiv. Informationsflödet organisationerna emellan och mellan dem och Länsstyrelsen, är i stort sett tillfredställande.

Mötestätheten och arbetsbelastningen i rådet under året upplevdes av en del ledamöter som hög. Ledamöterna ser olika allvarligt på betydelsen av Rovdjursrådets arbete.

Ansvarsfördelningen mellan Rovdjursrådet och Viltvårdsnämnden när det gäller förvaltningen av de stora rovdjuren är fortfarande något oklar.

Rådets arbete, och den därmed ökade kontakten mellan olika grupperingar och länsstyrelsen, har tagits emot mycket positivt på olika håll. Tillräcklig finansiering av Rovdjursrådet (främst för ersättning till ledamöterna) är en basal förutsättning för att arbetet ska fungera bra.

Handlingsprogrammen för jordbrukets miljöeffekter

Jordbrukets miljöeffekter i länet är i allt väsentligt positiva. Vi har ett levande odlingslandskap, till nytta för livsmiljö, kulturmiljö och biologisk mångfald. Under året har särskilda insatser gjorts för att konkretisera målen. Arbetet med att regionalisera miljömålen har gått in i sin slutfas. Miljömålsarbetet för jordbruket har bedrivits i samverkan med LRF, naturbruksgymnasiet, Naturskyddsföreningen, Västerbottens museum, Storumans och Umeå kommuner, Hushållningssällskapet, Ekologiska lantbrukarna, Lantbruksuniversitetet, Hembygdsförbundet och KRAV.

För att förbättra hanteringen av växtnäring, framför allt i stallgödsel, har projektet ”Norrnäring” startats under året i samarbete med Norrbotten. Under en treårsperiod kommer samtliga mjölkproducenter i länen att få besök för att upprätta växtnäringsbalans och få råd om hantering av växtnäring. I projektet, som medfinansieras av EU:s Mål 1(KULM-medel), samverkar länsstyrelsen, Norrmejerier, LRF konsult och Maskinringen.

Arealen naturlig betesmark är låg i länet. Arbetet med restaurering av betesmarker har tagit fart under året genom engagemang från länsstyrelsen. Framförallt har restaurering skett inom projektet ”Landskapsvård och köttproduktion i Vindelälvens närområde”. Projektet, som finansieras med EU:s Mål 1-pengar (artikel 33- medel), innehåller åtgärder allt från restaurering av betesmark och ny djurhållnings och stallteknik till marknadsföring av köttet under särskilt varumärke. Under åren 2001 till 2003, med tyngdpunkt under 2003, har beslut tagits om restaurering av 175 hektar betesmarker inom projektets område. Berörda marker är framförallt strandängar och bäckraviner. Restaureringarna kommer att innebära en ökning av länets totala areal betade naturbetesmarker med höga naturvärden med 35 procent. Projektet i Vindelådalen har även stimulerat brukare på andra håll i Västerbotten, vilket medför att uppskattningsvis ytterligare 150 hektar betesmark är under upprustning.

Kunskap och underlag för miljöarbete

Viktigaste insatserna

Miljömålsarbete, miljömålsuppföljning

Under året har uppdraget att regionalisera de nationella miljömålen slutförts. Målen har fastställts och antagits av länsstyrelsens styrelse.

Länsstyrelsen har redovisat tillståndet i länet i förhållande till de femton miljömålen i det underlag som använts för att ta fram de regionala miljömålen. I det omfattande arbete som utförts i bred samverkan i länet har förslag på indikatorer för uppföljning av miljömålen diskuterats. Förslagen har sammanfattats i tio åtgärdsstrategier som tjänar som vägledning i det fortsatta arbetet att nå miljökvalitetsmålen.

Miljöövervakning

En bedömning av miljösituationen i länet har presenterats i rapporten ”Luftmiljön i Västerbottens län 2002” (Meddelande 4/2003). I samarbete med myndigheter och kommuner i Finland har en miljööversikt presenterats som beskriver miljösituationen vid länets kust och i havsmiljöer, (Miljööversikt – havets tillstånd i Kvarkenområdet) och luftmiljön i Kvarkenområdet (Miljööversikt – luftens kvalitet i Kvarkenområdet). Motsvarande information finns också presenterad på länsstyrelsens webbplats. Rapporten ”Västerbottens skogar- på väg att nå miljömålen?” (Meddelande nr 1/2003) beskriver tillståndet i länets skogar och läget i förhållande till miljömålen.

EG:s ramdirektiv

Länsstyrelsen har genomfört ett antal möten inom två huvudavrinningsområden, Umeälven och Skellefteälven. Syftet var att samordna kontrollprogram för utsläpp som en förberedelse för EU:s ramdirektiv för vatten. Motsvarande möten har också genomförts för hela kustområdet och för Nordmalingsfjärden. Samtliga berörda kommuner och de största industrierna har deltagit. Med de finska miljövårdsmyndigheterna har vi diskuterat samordning av miljöövervakning och karaktärisering och hur arbetet med åtgärdsprogram ska organiseras. Vi har också deltagit i naturvårdsverkets arbete med bedömningsgrunder för kust och hav och i arbetet med handboken för införandet av ramdirektivet.

Mål: Länsstyrelserna ska utveckla det regionala mål- och uppföljningsarbetet i bred förankring i länet så att det ger underlag för arbetet inom denna och andra verksamhetsgrenar.

Miljömålsarbete i bred samverkan

Länets miljömålsarbete har bedrivits i partnerskap med länsmyndigheterna, kommunerna, landstinget och berörda intresseorganisationer, inom projektet ”Samverkansgrupper för Miljömålsarbetet i Västerbottens län” som bildades i januari 2001. Cirka 140 företrädare för länets kommuner, Kommunförbundet, landstinget, länsstyrelsen, Skogsvårdsstyrelsen, kommunikationsverken, Miljöhögskolan (Umeå universitet och SLU), Svenskt Näringsliv, Företagarnas Riksorganisation samt ett 30-tal företag och intresseorganisationer har deltagit i projektet.

Ett remissförslag till regionala miljömål och helhetsstrategier har antagits i bred samstämmighet mellan samverkansgrupperna. Remissförslaget har skickats till huvudmännen för de cirka 70 organisationer som deltagit i projektet samt till ytterligare ett 70-tal instanser. Samtliga förslag och synpunkter i de 55 remissyttrandena har behandlats i samverkansgrupperna och lett till omfattande förändringar i bland annat mål- och strategiformuleringarna. Länsstyrelsens styrelse fattade den 15 september beslut om mål och strategier i överensstämmelse med samverkansgruppernas förslag.

Samverkansgrupperna och remissinstanserna har även lagt fram förslag till konkreta åtgärder som kommer att redovisas i en separat rapport. I januari gjordes en utvärdering av det då tvååriga samverkansprojektet. Utvärderingen gjordes såväl i gruppvisa diskussioner som i en personlig enkät till deltagarna. Grupperna diskuterade också former för fortsatt samverkan för genomförandet av målen och strategierna. Resultatet av utvärderingen och diskussionerna kommer att presenteras i en separat rapport.

Det fortsatta förändringsarbetet

De regionala målen och strategierna är gemensamma visioner för länet och pekar ut färdriktningen i det fortsatta förändringsarbetet. De innebär i sig inga bindande ekonomiska eller formella åtaganden för de organisationer som deltar i arbetet. Alla organisationer förväntas däremot bedriva ett aktivt förändringsarbete. I våra helhetsstrategier finns många exempel på åtgärder, aktiviteter och strategiska vägval som leder till hållbar utveckling och förverkligande av regionala delmål. De har tagits fram tillsammans med samverkansgrupperna och kompletterats med en mängd förslag från remissinstanserna. De ska användas som en idébank i det fortsatta arbetet och knyter an till en översiktlig analys av länets styrkor och svagheter inom respektive strategiområde. De har också nära association till arbetet med länets tillväxtavtal och tillväxtprogram.

Erfarenhetsspridning

Länsstyrelsen kommer tillsammans med "Forum för hållbar utveckling", Statens institut för hållbar utveckling (IEH) och projektet "Det hållbara Robertsfors", att förmedla fortlöpande information om pågående, avslutade och planerade exempel på hållbar utveckling i länet. Avsikten är att man lätt ska kunna hitta exempel på sådant som redan har gjorts och lära sig och inspireras av varandras erfarenheter.

Det hållbara Robertsfors

Robertsfors kommun bedriver sedan hösten 2001 ett sexårigt projekt: "Robertsfors kommun pilotkommun för hållbar utveckling." Det samfinansieras av kommunen, strukturfondsmedel genom Mål 1, länsstyrelsen och landstinget. I projektet arbetar man med ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter på hållbar utveckling i en bred demokratisk förankring. Länsstyrelsen har deltagit i utarbetandet av projektplanen och medverkar nu i projektets lednings- och projektgrupper.

Ett hållbart transportsystem

Vägverket, landstinget och länsstyrelsen deltar aktivt i den för Norr- och Västerbottens län gemensamma gruppen för ett miljöanpassat transportsystem (MaTs). Gruppen har bland annat drivit ett projekt om åtgärder för att minska koldioxidutsläpp.

Drivkrafter och verktyg

De viktigaste drivkrafterna för förverkligandet av ett hållbart län finns i det frivilliga och delvis marknadsstyrda miljöengagemanget inom det västerbottniska näringslivet, våra organisationer och bland oss själva som miljömedvetna individer. Denna insikt har varit en bärande utgångspunkt för inriktning och upplägg av processen i det regionala miljömålsarbetet. Sammanflätningen mellan näringslivets eget engagemang och miljömålsarbetet kommer bland annat att ske i fortlöpande dialog med berörda näringsutövare och andra organisationer.

Forum för hållbar utveckling

Miljöforum Västerbotten har under år 2003 ombildats till "Forum för Hållbar utveckling i Västerbotten". Ombildningen innebär en breddning och fördjupning av verksamheten med stöd till företag, innovatörer och andra aktörer i arbetet med hållbar utveckling, hållbar tillväxt och miljödriven företagsamhet. Det nya forumet fokuserar särskilt på fem strategiska områden: transport, energi, bygg och bo, turism och livsmedel. Kommunförbundet Västerbotten är projektägare för den närmaste treårsperioden. Övriga huvudmän och finansiärer är Västerbottens kommuner, ALMI, Företagarna Västerbotten, Svenskt Näringsliv, Umeå Miljöhögskola och Västerbottens läns landsting.

VO Tillsyn och vägledning

Mål: Ett ökat skydd för enskilda och värnande om samhället i övrigt genom såväl tillsyn som vägledande arbete.

Länsstyrelsen har under 2003 arbetat med att ta fram tillsynsplaner för olika sakområden. En uppdelning i verksamhetsgrenar visar att sådana uppgifter finns inom social omvårdnad, miljöområdet, djur- och livsmedelskontroll samt övrig förvaltning. Inom övrig tillsyn finns ett stort antal sakområden där tillsyn ska bedrivas.

De olika sakområdena har olika tyngd i förhållande till målet om ökat skydd för enskilda och värnande om samhället i övrigt. De har dessutom olika tradition och vana vid att utföra tillsynen på ett genomarbetat och effektivt sätt. Inslaget av kontroll respektive vägledande arbete varierar och länsstyrelsens uppgifter kan se väldigt olika ut. Ibland är tillsynsverksamheten själva huvuduppgiften medan det inom andra sakområden till exempel kan vara tillståndsgivning som är det väsentliga. Mot den bakgrunden är det naturligt att tillsynsplanerna har olika kvalitet.

Länsstyrelsen har börjat med att försöka finna gemensamma drag i tillsynen för att utveckla tillsynsverksamheten, hitta definitioner och ta till vara olika erfarenheter och kunskaper, såväl inom som utanför länsstyrelsen. Detta arbete kommer att fortsätta och fördjupas under år 2004.

Kommentarer till tabell 2.1

Tillsyn över yrkesmässig trafik

Tillsynsobjekten (kolumn B) utgörs av sammanlagt antal tillståndshavare och beräknat antal taxi-legitimationsinnehavare i länet. Under året har den fortlöpande tillsynen genomförts beträffande cirka 150 tillståndshavare. Balansen, tillstånd utfärdade 1998 och tidigare, är cirka 110 tillståndshavare. Samverkansträff med regionala myndigheter och branschorganisationer har genomförts vid ett tillfälle under året. Handläggartäff med angränsande län har genomförts vid ett tillfälle under året.

Djurskydd

2 beslut fattade om förbud att handha djur (2 kvinnor)

11 beslut fattade om omhändertagande av djur (4 män/5 kvinnor, 2 okända djurägare)

Antal omhändertagna djur: 16 st

Hållbar samhällsplanering och boende

I huvudsak berör bristerna kvalitativa aspekter i samhällsbyggandet ofta kopplade till miljökvalitetsmålet "God bebyggd miljö" eller i vissa fall till hälsa och säkerhet. I samråd över detaljplaner och områdesbestämmelser eftersträvar länsstyrelsen att de nationella perspektiven i samhällsplaneringen ska få genomslag på den lokala nivån bland annat avseende långsiktig hållbar utveckling, miljöpåverkan i vidare mening, tillgänglighet, arkitektur och estetiska överväganden.

Exempel på allvarliga brister är bland annat hälsorisker i samband med etablering av boende i omedelbar närhet till häststall, bebyggelseexploatering utan anpassning till natur- och kulturmiljövärden och strukturella förändringar inom handelsområdet utan hänsyn till földeffekter som minskad tillgänglighet, kvalitativa brister till följd av nedläggelse av butiker, miljöeffekter till följd av ökat bilberoende etc.

Kulturmiljö

Antal tillsynsobjekt: Det höga antalet tillsynsobjekt förklaras av att 18 000 fornlämningar finns registrerade i länet. Därutöver tillkommer byggnadsminnen, kyrkor och begravningsplatser, riksintressen och objekt som får bidrag för kulturmiljövård. Dessa senare kategorier innehåller ca 50-80 st tillsynsobjekt vardera. Ett kulturresevat ingår också. Antal objekt som varit föremål för tillsyn: många av dessa är byggnader som fått byggnadsvårdsbidrag samt några byggnadsminnen, fornlämningar och kyrkor/begravningsplatser som meddelats tillstånd till förändring, några fornvårdsobjekt och ett kulturresevat.

Naturvård och Miljöskydd

Antal tillsynsobjekt: För vissa typer av objekt kan antalet anges i exakta siffror, till exempel miljöfarlig verksamhet, där länsstyrelsen har tillsynsansvar (86), och öppna täkter (304). I de flesta fall är antalet svårt att ange eftersom tillsynsansvaret är kopplat till skyldigheten att bevaka allmänna intressen inom hela miljöbalkens område. Särskilt svårt är det för vattenverksamhet (535) och förorenade områden (575). I det angivna antalet för 555 ingår också förorenade områden.

Antal objekt som varit föremål för tillsyn: Här anges bara antalet objekt där åtgärden diarieförts. Insatser som till exempel möten och rådgivning/diskussioner har genomförts mera informellt och därför inte diarieförts.

Tillsyn fiske

Beträffande vad verksamhetsområdet fiske egentligen skall utöva tillsyn över finns ingen klar definition. Tillsynsverksamheten varierar mellan olika län och det finns ingen precisering från berörda departement eller verk om ev. obligatoriska uppgifter eller prioriteringar. Varför det finns en tillsynspost för 623 är alltså delvis ett stort frågetecken. I vårt län har vi på eget initiativ, sedan ett antal år tillbaka, utövat tillsyn över fiskodlingar som är så stora att de kräver särskilda miljötillstånd. Den tillsynen sker i samråd med miljövård som handlägger miljötillstånden och ansvarar för miljötillsynen i övrigt. Fiske har redovisat detta i tabellen (2.1) och angett förutsättningarna i tillhörande kommentarer.

Tillsyn äldreomsorgen

6 st särskilda boendeformer (i lika många kommuner), samt i 16 st kommuner (inkl. Holmsund) tillsyn av ”domar och beslut” samt ”inkomstprövning”.

Tillsyn handikappomsorgen

1 kommun, samt planeringsnivån (psykiatriprojektet) i alla kommuner. Dessutom ”domar och beslut” och ”inkomstprövning” i alla kommuner.

Tillsyn IFO

En tillsyn i Åsele och en tillsyn vid ett HVB-hem.

Jakt och Viltvård

De tillsynsobjekt som avses är skötselområden. Länsstyrelsen bedriver även jakttillsyn på statens marker ovan odlingsgränsen men där i egenskap av markförvaltare. Den tillsynen är betydligt mer omfattande.

TABELL 2.1 – STATISTIK ÖVER TILLSYNSVERKSAMHETEN

A	B	C	D	E	F	G	H	I
Sakområde och del av sakområde	Antalet tillsynsobjekt ¹	Antal objekt som varit föremål för tillsyn ²	Antal egenintierade tillsynsärenden (avser såväl beslutade som pågående ärenden)	Antal tillsynsärenden efter anmälan (avser såväl beslutade som pågående ärenden) ³	Finns tillsynsplan (ja/nej) ⁴	Används utarbetade och vedertagna metoder (ja/nej) ⁵	Antal tillsynsobjekt med allvarliga brister ⁶	Antal tillsynsobjekt med allvarliga brister som ej åtgärdats ⁷
Kommunikationer: Tillsyn över yrkesmässig trafik (24)	3 387	351	267	0	Ja	Ja	0	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor totalt	50	16	3	1			0	0
varav Livsmedelskontroll (281)	16*	3		0	Ja	Ja	0	0
varav Djurskydd ⁸ (282)	15*	1	1	0	Ja	Ja	0	0
varav Smittskydd (283)	18*	10	10	0	Ja	Ja	0	0
varav Allm. veterinära frågor (284)	16*	3	3	0	Ja	Ja	0	0
Hållbar samhällsplanering och boende: Plan och byggnadsfrågor (404)	18*	116	1	1	Ja	Ja	~10	~10
Kulturmiljö	18 300	152	20	0	Ja	Ja	0	0
Civilt försvar och räddningstjänst m.m.	73 (grp 454)	45	5	4	Ja	Ja	0	0
Naturvård och miljöskydd totalt	~793	394	127	524			60	33
varav skyddade områden (515, 516, 525-528)	200 + 13 grp 527	140 0	0 0	219 0	Ja Nej	Ja Ja	0 0	0 0
varav vattenverksamhet och täkter (535, 545)	>400	164	110	54	Ja	Ja	56	30
varav miljöfarlig verksamhet (555)	~130	64	13	226	Ja	Ja	3	2
varav övrig miljötillsyn (565-567, 575)	~50	26	4	25	Ja	Ja	1	1
Areella näringar totalt	264	22	22	0			0	0
varav Lantbruk (605)	250	20	20	0	Ja	Ja	0	0
varav rennäring (613)	7	1	1	0	Ja	Ja	0	0
varav fiske (623)	7	1	1	0	Ja	Ja	0	0
Social omvårdnad totalt⁹	349	88	7	5	Ja	Ja	0	0
varav äldreomsorg	138	38	5	4	Ja	Ja	0	0
varav handikappomsorg	166	48	1	0	Ja	Ja	0	0
varav individ- och familjeomsorg	45	2	1	1	Ja	Ja	0	0
Övrig förvaltning totalt	549	158	158	0			0	0
varav stiftelser (206)	176	100	100	0	Ja	Ja	0	0
varav kameraövervakning (211)	330	23	23	0	Ja	Ja	0	0
varav bevakningsföretag (212)	4	2	2	0	Ja	Ja	0	0
varav lotterier (215)	33	33	33	0	Ja	Ja	0	0
varav jakt och viltvård (218)	6	0	0	0	Ja	Ja	0	0

* kommuner och/eller verk/mynd (ex-vis Livsmedelsverket, Banverket, Vägverket).

Verksamhetsgren Social tillsyn

TABELL 2.2 - VERKSAMHETSKOSTNADER OCH ÅRSARBETSKRAFTER 2003 FÖR VERKSAMHETSGREN SOCIAL TILLSYN

Kostnader och årsarbetskrafter för VG Social tillsyn	Kostnader (tkr)	Års- arbetskrafter
Totala kostnader VG Social tillsyn (exkl. OH)	2 198	3,5
varav Tillsyn och rådgivning m.m. (701, 709)	1 714	3,0
varav Enskild vårdverksamhet (702)	27	0,06
varav Individärenden (703)	9	0,02
varav Fördelning av statsbidrag (704)	378	0,32
varav Alkoholärenden (705)	70	0,09
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	1 405	0,7
Totala kostnader VG Social tillsyn (inkl. OH)	3 603	4,2

TABELL 2.2.1 – SOCIAL TILLSYN – FÖRDELNING AV TILLSYNSINSATSER

Tillsynsinsats	Procent
Främjande/förebyggande	50
Inspektion/kontroll	30
Övrig tillsyn	20
Summa	100

Kommentar till de viktigaste främjande/förebyggande tillsynsinsatserna

Främjande/förebyggande tillsyn innebär dels rådgivning till socialtjänsten i ej registrerade tillsynsärenden, dels förebyggande innehåll i registrerade tillsynsärenden. Inspektion/kontroll är innehållet i tillsynsärenden av renodlat kontrollerande art. Övrig tillsyn innebär arbete med ärenden som inte registreras som tillsynsärenden.

Exempel på viktiga främjande /förebyggande tillsynsinsatser;

Kvalificerad rådgivning till socialtjänsten. Många frågor av socialrättslig karaktär kunde utan denna rådgivning ha lett till felaktighet i handläggning, med kritik i tillsynsärenden.

Konferens i Lycksele, rörande Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd för bostad med särskild service enligt LSS. Deltagare; Socialstyrelsen, Länsstyrelsen, politiker och tjänstemän från länets kommuner.

Konferens i samverkan med Socialstyrelsens RT-enhet, med socialnämnden i Robertsfors. Konferensen föranleddes av uppgifter om att socialnämnden hade för avsikt att försämra matsituationen vid kommunens särskilda boendeformer inom äldreomsorgen. Efter konferensen beslöt kommunen att inte införa de tänkta försämringarna.

TABELL 2.2.2 – SOCIAL TILLSYN – ANTAL INSPEKTIONER/KONTROLLER

		Med inriktning på barn/unga	Med inriktning på personer med missbrukproblem	Med inriktning på personer med psykosociala problem
Antal Hem för vård eller boende (HVB)	privat	9	16	1
	offentlig	2	1	0
		Äldre	Funktionshindrade	
Antal särskilda boendeformer	privat	0	4	
	offentlig	116	146	
		Kommuner	Kommundelar	
Antal besökta kommuner/ kommundelar för granskning		9	0	

Mål: Länsstyrelsen ska tillse att socialtjänstens arbete bedrivs målinriktat, lagenligt och med god kvalitet. För 2003 ska särskilt gälla att brister och missförhållanden i huvudmännens verksamhet ska åtgärdas i enlighet med en av länsstyrelserna och huvudmännen överenskommen tidsram.

Genomgående i verksamhetstillsynen är att det i kommunerna saknas riktlinjer som är förankrade i verksamheten för Lex Sarah (Sol) och personskada (LSS). Tillsynen har lett till att kommunerna inom angivna tidsramar har vidtagit åtgärder för att förbättra bristerna.

Vår uppföljning av ”domar och beslut” har visat att de större kommunerna i länet har svårt att vidta åtgärder så att antalet ej verkställda beslut minskar. Orsakerna till detta är svårigheter med långsiktighet i planering och ekonomi. En annan faktor är bristen på kompetent personal.

De tre viktigaste verksamhetstillsynerna

1. Tillsyn av hela socialtjänsten (IFO, HK och ÄO) i Åsele kommun. Detta har utgått från SLUG-materialet (Socialstyrelsens och länsstyrelsens gemensamma handbok för tillsyn), och är genomfört på flera nivåer; Socialnämndsordförande/socialchef, handläggare, samt boendepersonal. Tillsynen ger ett kommunalt helhetsperspektiv och utvecklar metoder och erfarenheter för vår arbetsgrupp som helhet. Detta medför i sin tur minskad sårbarhet i en relativt liten arbetsgrupp.

2. Tillsyn av ett HVB-hem (hem för vård av barn) för barn och ungdomar. Efter anmälan om dålig vård och omsorg i allmänhet, och mot en ungdom i synnerhet, genomfördes en verksamhetstillsyn. Här har vi rutiner för fördelning av tillsynsansvar mellan länsstyrelsen, vistelsekommun och placerande kommuner. Dessa rutiner är av stor vikt, då situationen efter en anmälan om att barn kan misstänkas fara illa, kan bli känslomässigt laddad för de olika parterna.

3. Den mest omfattande verksamhetstillsynen gäller kommunernas insatser för psykiskt funktionshindrade. Det är ett nationellt tillsynsprojekt i samverkan med Socialstyrelsen och flera av landets länsstyrelser. I tillsynen, som uppmärksammar en eftersatt målgrupp, kartläggs planeringsnivån inom länets samtliga kommuner. Vidare har vi utvecklat nya tillsynsmetoder samt även nya metoder för hur resultaten kan återföras för att nå bästa effekt.

Tillsynen redovisas ytterligare nedan.

Mål: Antal ej verkställda beslut och domar enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen ska minska.

Länsstyrelsen har gjort en kartläggning av läget i länets alla kommuner, redovisad i rapport ”Domar och beslut oktober 2003”. Ej verkställda domar är få i länet. Däremot har antalet ej verkställda beslut ökat.

Vi bevakar samtliga länsrättsdomar inom lagområdet och har under året ansökt om en (1) sanktionsavgift hos länsrätten. Länsrätten biföll ansökan, och utdömde en sanktionsavgift om 120 000 kronor för ej erhållen gruppboende enligt LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Länsstyrelsen har med anledning av ej verkställda beslut gett allvarlig kritik i ett tillsynsbeslut inom LSS-området. Vid samtliga verksamhetstillsyn tar vi alltid upp frågor som gäller kommunens möjlighet att verkställa beslut.

I samarbete med hållbar samhällsplanering och boende har kommunernas bostadsplanering för äldre och funktionshindrade uppmärksamats särskilt. Vi har besökt fem av länets kommuner för genomgång av Boverkets bostadsmarknadsenkät.

Länsstyrelsen har sammanträtt med Boverket och Socialstyrelsen med anledning av deras Regeringsuppdrag att redovisa åtgärder som kan bidra till att öka tillgången på särskilda boendeformer.

Mål: Länsstyrelserna ska bidra till regeringens rättvisemål om halvering av antalet socialbidragsberoende samt verka för ett tydligt barnperspektiv i socialtjänsten och att socialtjänsten ger stöd och skydd till kvinnor som är utsatta för våld eller andra övergrepp i hemmet.

Socialbidragsberoendet kan knappast minska med hjälp av länsstyrelsens tillsyn.

De enskilda tillsynsärendena är mycket komplexa, och i dessa ärendens handläggning finns ständigt barnperspektivet och stödet till våldsutsatta kvinnor med.

Social tillsyns omfattande rådgivning till enskilda och till socialtjänstens företrädare, berör inom socialtjänstens IFO-verksamhet i mycket stor utsträckning situationen för barn och kvinnor i utsatta positioner. En effekt av stöd till våldsutsatta kvinnor är den särskilda kartläggningen vi genomför i länet av situationen för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld. (Enligt särskilt uppdrag från Regeringen).

Mål: Samverkan mellan länsstyrelserna och Socialstyrelsen ska vidareutvecklas i syfte att uppnå ökad samordning såväl mellan länsstyrelserna som mellan den regionala och nationella tillsynen inom socialtjänstområdet samt ökad samordning vad gäller tillsynen över socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

Regionalt

Verksamhetstillsyn är genomförd i samverkan med socialstyrelsens RT-enhet (Regional tillsyn). Det gäller särskilda boendeformer i äldreomsorg i fyra av länets kommuner, varav tre är uppföljningar av tillsynsbeslut från tidigare år. Resultaten visar på brister i kvalitetssystemet, social dokumentation och riktlinjer/rutiner för Lex Sarah.

Nationellt

Nationell tillsyn har genomförts tillsammans med Socialstyrelsen angående inkomstprövning av rätten till äldre- och handikappomsorg.

Vi kan konstatera att Umeå, som enda kommun i länet, inkomstprövar rätten till äldre- och handikappomsorg. Av studien framgår också att det är vanligt med generella riktlinjer som anger hur ofta och i vilken omfattning man ger hjälp med städning och inköp av dagligvaror. Hälften av de kommuner som har generella riktlinjer, har också redovisat att de gör individuella bedömningar i det enskilda fallet. Vidare framgår att en stor del av kommunerna utreder om insatsen kan utföras av anhörig eller närstående inom hushållet.

Ytterligare ett nationellt tillsynsprojekt har genomförts tillsammans med Socialstyrelsen. Det gäller kommunernas insatser för personer med psykiska funktionshinder och syftar även till att utveckla tillsynsmetoder.

En enkätstudie angående kommunernas mål och planer för målgruppen har genomförts i länets samtliga kommuner. Resultatet för riket som helhet, visar att mindre kommuner har svårt att leva upp till de krav som ställs i lagstiftning och av tillsynsmyndigheterna. En liknande bild finns för Västerbottens län. Av den anledningen har länsstyrelsen tillsammans med Socialpsykiatriskt kunskapscentrum i Västerbotten och Socialstyrelsen inbjudit till en konferens i början av 2004. Sju av länets kommuner i södra lappmarken är inbjudna. Konferensens tema är: "Speglar tillsynens resultat verkligheten?"

En fördjupad granskning har genomförts i två av länets kommuner. Här visar resultaten bland annat på att individens behov av sysselsättning endast i undantagsfall är uppmärksammade i handläggningen, och att det finns brister i individuell planering.

Verksamhetsgren Miljötillsyn

TABELL 2.3 - VERKSAMHETSKOSTNADER OCH ÅRSARBETSKRAFTER 2003 FÖR VERKSAMHETSGREN MILJÖTILLSYN

Kostnader för VG Miljötillsyn	Kostnader (tkr)	Års-arbetskrafter
Totala kostnader VG Miljötillsyn (exkl. OH)	14 748	15,68
varav Tillsyn av plan- och byggfrågor m.m.(404)	80	0,12
varav Fornminnen (431)	194	0,40
varav Byggnadsminnen (432)	160	0,25
varav Kyrkliga kulturminnen (433)	168	0,31
varav Byggnadsvård (434)	3 254	1,37
varav Fornminnes- och kulturlandskapsvård (435)	222	0,35
varav Tillsynsvägledning inom naturvård och miljöskydd (503, 504)	187	0,37
varav Skyddade områden (515, 516)	208	0,40
varav Tillsyn avseende naturskydd m.m. (525-528)	892	2,10
varav Tillsyn över vattenverksamhet och täkter (535, 545)	600	1,11
varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet och förorenade områden (555, 575)	1 230	2,10
varav Övrig miljö- och hälsotillsyn (565-567)	155	0,35
varav Tillsyn över lantbruk (605)	134	0,04
varav Tillsyn rennärings (613) ^{Not 1)}	5 886	4,22
varav Tillsyn över fiske (623) ^{Not 1)}	1 378	2,19
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	4 912	3,14
Totala kostnader VG Miljötillsyn (inkl. OH)	19 660	18,82

Not 1) I objekten 613 och 623 så ingår inte enbart kostnader och nedlagd tid för tillsyn.

TABELL 2.3.1 – LÄNSFAKTA INOM MILJÖTILLSYN

Länsfakta om rennärings	2003-12-31	2002-12-31	2001-12-31
Faktiskt antal renar i förhållande till tillåtet antal (%)	96 ¹	(105) ²	(105) ²
Antal slaktade renar/år ³	16.707	15.987	13.192
Produktion av renkött/år (ton)	492	452	385
Antal renskötselföretag	100	125	125
Antal samebyar	7	7	7
Fjällförvaltning⁴			
Sportfiske, antal dygn ^{5,7}	42.000	40.000	37.000
Husbehovsfiske, antal tillstånd ⁷	750	750	720
Småviltsjakt, antal dygn ^{5,7,8}	19.800	18.000	16.100
Älgjakt, antal jägare	1.216	1.240	1.230
Björnjakt, antal jägare	62	72	76
Markupplåtelser; totalt antal upplåtelser ⁷	500	500	500

1) Källa: Av samebyarna inlämnade renlängder, jämte av länsstyrelsen i december 2003 fastställda nya högsta renantal. 2) Redovisade uppgifter är framräknade med utgångspunkt från de föräldrade högsta renantal som tidigare gällde och som finns i de sk byordningarna från 1946. 3) Källa: Statens jordbruksverk 4) Uppgifterna bygger på beräkningar som skett utifrån summeringar på olika upplåtelse typer inom ramen för länsstyrelsens upplåtelseverksamhet. 5) Enligt egen försäljningsstatistik 6) Uppskattat värde 7) Avrundat värde. 8) Avser jaktsäsongen 2002/2003, 2001/2002 resp. 2001/2000.

Mål: Länsstyrelsernas tillsynsarbete ska bidra till att nå miljö kvalitetsmålen och till att miljöskador inte uppkommer.

Viktiga insatser i vägledande syfte

Seminarium har arrangerats för länets kommunala tillsynsmyndigheter om tillsyn av hälsoskydd inom barnomsorgen. Det ledde till ett projekt år 2004 med flera deltagande kommuner.

Seminarium har arrangerats för kommunala tillsynsmyndigheter i Norr- och Västerbotten om handläggning av ärenden kring planer för anpassning och efterbehandling av avfallsdeponier.

Vi har utbildat entreprenörer och tillsynsmyndigheter inom länet om praktisk tillämpning av miljöbalken när det gäller täkter.

För de kommunala tillsynsmyndigheterna har vi, efter önskemål från kommunerna, agerat vägledande i diverse enskilda ärenden. När det gäller Botniabanan bedrivs ett mer systematiskt arbete med vägledning och samordning av den tillsyn som bedrivs inom Umeå och Nordmalings kommuner.

Länsstyrelsen noterar att miljö sanktionsavgifter för försenad eller utebliven rapportering från verksamhetsutövare har lett till att färre avgifter döms ut för denna typ av förseelser nu än under miljöbalkens första år. Detta är dock inte direkt kopplat till uppfyllandet av miljö kvalitetsmålen.

Från databasen EMIR och diverse undersökningar av effekterna av utsläpp kan vi se att föroreningar genom utsläpp minskar inom vissa branscher. Det är dock svårt att säkert säga vad detta beror på. Tillsyn och prövning enligt miljöbalken bidrar, men ny teknik och andra faktorer spelar också en betydande roll.

Det är angeläget att ta fram indikatorer för att systematiskt mäta effekter av tillsynsarbetet. Det skulle underlätta för uppföljningen om indikatorer avgörs centralt istället för att varje länsstyrelse har egna mått, vilket inte ger jämförbara resultat. Inom tillsyns- och föreskriftsrådets projekt "Tillsyn och Miljömål" undersöker man om det är möjligt att ta fram sådana indikatorer.

Mål: Tillsynen över naturmiljön, kulturhistoriskt värdefulla miljöer, byggnader och fornminnen m.m. ska bidra till bevarandet av naturmiljön och kulturarvet.

Kulturmiljö

Insatser i vägledande syfte har gjorts inom flera av kulturmiljöns arbetsområden. För länets församlingar har vi gjort ett informationsblad där bestämmelserna i 4 kap kulturminneslagen och länsstyrelsens roll presenteras. Vidare har vi fortsatt karakteriseringen av länets kyrkor, där uppgiften är att visa vad de kulturhistoriska värdena består i. Arbetet har kombinerats med vårdplaner för kyrkorna, vilket också lett till att församlingarna upprättar trädvårdsplaner för begravningsplatserna. För ett byggnadsminne har en särskilt vård- och underhållsplan som även gäller omgivande park, framställts tillsammans med ägaren. Ytterligare ett par av länets fornvårdsobjekt har fått egna vårdplaner.

Vi har producerat ett informationsblad om möjligheter att söka olika bidrag till samiska miljöer. Vid besök i länets samtliga samebyar/föreningar har vi lämnat information om bidragsmöjligheter, bildat nätverk och registrerat intresset för olika insatser. Som vägledning vid skogsavverkning har en folder om skogsbruk och fornminnen tryckts i en ny, större upplaga. Vägledning rörande kulturmiljövärden i odlingslandskapet har skett genom såväl flera olika kurser som enskild rådgivning och upprättande av skötselplaner.

Vid en utbildning av täktentreprenörer och konsulter föreläste vi om de kulturmiljövärden, särskilt fornlämningar, som kan beröras. När ett naturreservat bildats har vi särskilt studerat kulturmiljövärdena i området för att kunna ta hänsyn till dessa vid beslut och skötselplanarbete. Våra egna beslutsmallar för byggnadsvård och tillstånd till ingrepp vid fornlämning i skogsbruk samt tillstånd vid förändring av den kyrkliga miljön har förtydligats för att mottagarna lättare ska förstå innehållet. Tillsammans med Robertsfors kommun har vi producerat en skrift om en kulturmiljö av riksintresse. Där finns en beskrivning av nya områdesbestämmelser samt råd och vägledning om hänsyn till kulturmiljövärdena. Länets kulturmiljöer av riksintresse och vad som gäller för dem har presenterats på länsstyrelsen hemsida.

Naturmiljö

I naturreservaten pågår kontinuerligt arbete med att sätta upp och förnya informationsskyltar med reservatsbestämmelser etc. År 2002 startades en översyn av samtliga naturreservats skötselplaner. Uppdaterade planer ska vara en garant för att reservatsområdena sköts och efterlevs på ett för naturvärdena riktigt sätt. I oktober genomfördes en träff med länets täktexploatörer. Träffen/kursen innebar att exploatörerna uppdaterades i gällande lagstiftning samt att olika typer av problem diskuterades. Årets tema var tillsyn. Varje år genomförs träffar med de tre största täktföretagen då vi går igenom och diskuterar deras ärenden och framtida verksamheter. I september genomfördes en naturvårdsträff med länets kommuner. Då diskuterades gemensamma viktiga naturvårdsfrågor. Temat för den träffen var N2000 och tillsyn.

Mål: Länsstyrelsernas tillsyn över rennäringen ska bedrivas så att naturbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga, den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena behålls. Samtidigt ska bevakas att markerna ger uthålligt god avkastning. Målet gäller för länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens samt Jämtlands län.

Nya högsta renantal fastställdes i Jämtlands län under 1970-talet. Något motsvarande har inte skett i Västerbottens och Norrbottens län. Som en förenklad form av renräkningskontroller har Länsstyrelsen gjort ”baklängesberäkningar” med stöd av främst slaktstatistik. God överensstämmelse har rått mellan inrapporterade uppgifter och Länsstyrelsens analysresultat. I december 2003 fastställde Länsstyrelsen nya högsta renantal för Västerbottens län. Länsstyrelsen beslutade samtidigt att – förutsatt att medel beviljas av Statens jordbruksverk – driva ett utvecklingsprojekt i syfte att med s.k. adaptiv metod få fram ett tillfredsställande beslutsunderlag för eventuell senare revidering av beslutade högsta renantal. Renräkningskontroller påbörjades i november 2003 i en sameby. Resultatet av detta väntas föreligga i april 2004.

Inga viten har utfärdats under 2003.

Fastställande av högsta renantal företas mycket sällan. Förra gången skedde det år 1945. Den omständigheten att Västerbotten nu har nya högsta renantal innebär att den indirekta kontrollverksamhet Länsstyrelsen tvingats tillämpa i avsaknad av användbara högsta renantal nu överges. Renräkningskontroller av traditionell typ inleddes inom en sameby under hösten 2003. En särskild fältblankett har tagits fram för ändamålet, och en kontrollansvarig har utsetts. Till dennes förfogande har ställts en arvoderad medhjälpare. Kontrollen har även föregåtts av överläggningar med berörd sameby. Utan samebyns aktiva medverkan är kontrollverksamheten mycket svår att utföra på ett framgångsrikt sätt.

Kontrollen tillgår så att samebyn anmäler samtliga sina renskiljningar under perioden oktober till mars till Länsstyrelsen; Länsstyrelsen är sedan närvarande vid skiljningarna, och gör kontroller enligt utarbetad fältblankett. Först när samtliga skiljningar under en vintersäsong är avslutade kan bedömda renantal etc summeras och jämföras med av Länsstyrelsen beslutat högsta renantal, och kontrollen därmed avslutas.

Verksamhetsgren Djur- och Livsmedelstillsyn**TABELL 2.4 - VERKSAMHETSKOSTNADER OCH ÅRSARBETSKRAFTER 2003 FÖR VERKSAMHETSGREN DJUR- OCH LIVSMEDELSTILLSYN**

Kostnader för VG Djur- och livsmedelstillsyn	Kostnader (tkr)	Års-arbetskrafter
Totala kostnader VG Djur- och livsmedelstillsyn (exkl. OH)	652	1,05
varav Livsmedelskontroll (281)	77	0,12
varav Djurskydd (282)	383	0,63
varav Smittskydd (283)	135	0,21
varav Veterinära frågor (284)	57	0,09
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	411	0,2
Totala kostnader VG Djur- och livsmedelstillsyn (inkl. OH)	1 063	1,25

TABELL 2.4.1 – LÄNSFAKTA INOM DJUR OCH LIVSMEDELSTILLSYN

Länsfakta för verksamhetsgrenen	2003-12-31		2002-12-31		2001-12-31	
Antal distriktsveterinärer	16		16		16	
män/kvinnor	7	9	6	10	6	10
Antal övriga statligt anställda veterinärer	3		3		2	
män/kvinnor	1	2	1	2	1	1
Antal privat anställda veterinärer	11		11		9	
män/kvinnor	5	6	5	6	5	4
Antal veterinärstationer med distriktsveterinär	5		5		4	
varav antal distriktveterinärstationer där statliga uppgifter fullgörs av privata veterinärer	0		0		0	
Antal inspektörer inom livsmedelstillsynen, st/åa	Not ¹	Not ¹	23	5,8	28	7,1
män/kvinnor	Not ¹	Not ¹	10	13	15	13
Antal inspektörer inom djurskyddstillsynen, st/åa	17	4	14	4	14	4
män/kvinnor	11	6	9	5	8	6

Not ¹ From år 2001 lämnar Kommunerna uppgifterna direkt till Livsmedelsverket. Länsstyrelsen har inte erhållit uppgifterna från Livsmedelsverket för år 2003.

Mål

För verksamhetsgrenen gäller övergripande att länsstyrelserna ska utöva tillsyn över veterinär verksamhet och samordna den regionala samverkan mellan distriktsveterinärorganisationens veterinärer och de övriga veterinära kategorierna inom länen. Bidra till en god djurhälsosituation och ett gott djurskydd genom att följa upp ställda smittskydds- och djurskyddskrav. Följa upp inrapporteringen av djursjukdata. Länsstyrelsen ska också utöva tillsyn över insamling och transport av animaliskt avfall så att det sker på ett säkert sätt utifrån smittskyddssynpunkt och miljösynpunkt.

Mål: En förbättrad lokal livsmedelstillsyn.

Livsmedel

I redovisningen från kommunerna till Livsmedelsverket saknas uppgifter för år 2002, och redovisningen över tillsynen för 2003 sker 2004. En korrekt jämförelse mellan 2002 och 2003 låter sig inte göras. Länsstyrelsens bedömning är att länets livsmedelsinspektörer arbetar aktivt och engagerat med tillsynen, men med små resurser.

I den statliga livsmedelstillsynen i länet arbetar två veterinärer med direkt anställning av Livsmedelsverket. Den ena är besiktningsveterinär vid Skellefteå slakteri, den andra är statsinspektör för slakt- och charkuterianläggningar. Distriktsveterinärerna arbetar på uppdrag av Livsmedelsverket med viltbesiktning, renslaktbesiktning samt charkuteritillsyn. Tillsynsbesök i anläggningar i kommunerna visade att bedömningarna varierar och att det finns brister i livsmedelshanteringen.

Enligt livsmedelsförordningen (SFS 1989:456) föreligger skyldighet för näringsidkare inom livsmedelshanteringen att utöva tillsyn över egen verksamhet. Stora brister finns inom länet när det gäller denna egentillsyn.

Länsveterinären;

- får ansökningshandlingar om stöd till livsmedelsföretag på internremiss och kontrollerar med kommunerna att inga allvarliga anmärkningar finns på företagen,
- gör förebyggande smittskyddsarbete (till exempel tillsyn av salmonellakontroll i värphönsbesättningar),
- deltar vid livsmedelsinspektörernas möten om Projekt Inriktad Kontroll (PIK),
- följer rapporteringen av sjukdomsutbrott orsakade av livsmedel i länet, landet och utomlands
- har exporttillsynen vid Norrmejerier,
- deltar i normerande tillsyn med Livsmedelsverket,
- informerar och ger råd till allmänhet och nyföretagare om livsmedelshygien, egentillsyn m.m.

Den normerande tillsynen ute i kommunerna har bidragit till en mer likartad bedömning.

Verksamhetsgren Övrig Tillsyn

TABELL 2.5 - VERKSAMHETSKOSTNADER OCH ÅRSARBETSKRAFTER 2003 FÖR VERKSAMHETSGREN ÖVRIG TILLSYN

Kostnader för VG Övrig tillsyn	Kostnader (tkr)	Års-arbetskrafter
Totala kostnader VG Övrig tillsyn (exkl. OH)	1 977	3,25
varav stiftelser (206)	105	0,17
varav Kameraövervakning (211)	75	0,16
varav Bevakningsföretag (212)	75	0,18
varav Lotterier (215)	25	0,06
varav Jakt och viltvård (218)	1 326	1,73
varav Yrkesmässig trafik (243, 244)	371	0,95
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	932	0,64
Totala kostnader VG Övrig tillsyn (inkl. OH)	2 909	3,89

Mål: För tillsyn som ej omfattas av någon av de övriga verksamhetsgrenarna inom verksamhetsområdet gäller det övergripande målet för verksamhetsområdet.

Kostnaden mellan år 2002 och 2003 för Jakt och viltvård, (218) har minskat med ca 2 455 tkr. Skillnaden mellan åren beror på att Länsstyrelsen 2002 hade kostnader för upprättande av en viltskade-databas, motsvarande 2 354 tkr. Antalet årsarbetskrafter för Jakt och viltvård har minskat från 2,17 åarb år 2002 till 1,73 åarb år 2003. För övriga objekt i tabellen ovan har det skett marginella kostnadsförändringar mellan åren 2002 och 2003.

Mål: Länsstyrelsernas tillsynsverksamhet över kommunerna ska främja en effektiv tillämpning av regelverk på byggområdet i syfte att tillgodose god kvalitet i byggande och förvaltning av byggnader och anläggningar.

Länsstyrelsens tillsynsarbete inom området har bedrivits i enlighet med 1 kap 8 § plan- och bygglagens (PBL) och andan i uttolkningen av förarbetena och Didons och andras kommentarer till PBL. Vårt tillsynsarbete kommer i huvudsak till uttryck i samverkan med kommunerna och trafikverken i deras fysiska planering, bland annat i samrådsyttranden över väg- och järnvägsplaner, detalj- och översiktsplaner, hanteringen av överklaganden och överprövning av kommunala antagandebeslut.

Vi har strävat efter att ge de nationella perspektiven genomslag i kommunernas och trafikverkens planering, exempelvis när det gäller miljökvalitetsmålen, långsiktigt hållbar utveckling, frågor om tillgänglighet och om hälsa och behovet av skydd mot olyckshändelser. Länsstyrelsen har prioriterat handläggningen av större infrastrukturobjekt och bostadsbyggande i expanderade kommuner.

Vi har under året arbetat fram en tillsynsplan för länsstyrelsens fortsatta tillsynsverksamhet inom området.

Mål: Länsstyrelserna ska genom sin tillsynsverksamhet verka för att den kommunala räddningstjänsten tillförsäkrar allmänheten en god säkerhetsnivå i förhållande till den lokala och regionala riskbilden.

Tillsyn över kommunal räddningstjänst har utförts i begränsad omfattning. Den har bara gällt administration och kvalitetsgranskning av kommunernas årsredovisning av räddningstjänst och sotningsverksamhet. Dessutom har kommunala räddningstjänsten följts upp genom kontakter och möten.

Vi har medverkat till att utveckla samarbete, bland annat genom möten med Regionala rådet för räddningstjänst. Vi har även deltagit i konferenser för räddningschefer, genomfört en regional samverkanskurs och haft möten med grupperna för Ume-, Vindel- och Skellefteälven och deltagit i träffar med älvgruppen Ångermanälven.

VO Ärendehandläggning

Mål: Länsstyrelsernas verksamhet ska kännetecknas av en enhetlig rättstillämpning, god service och information samt en snabb och korrekt handläggning.

Enligt ärendestatistiken i tabellen 3.1 nedan kan konstateras, att antalet inkomna ärenden under året har uppgått till 26 703 st, antal initiativärenden 1 437 st, och antal avgjorda ärenden till 27 579 st. För år 2002 redovisades 21 774 st inkomna ärenden och 22 497 avgjorda ärenden.

Den totala ärendebalansen har under året ökat med 561 ärenden (12,9%).

Antalet överklagade ärenden under 2003 är 410 st, vilket motsvarar 1,4% av antalet avgjorda ärenden. Av överklagade ärenden som avgjorts i högre instans under året, har 83,5% ej ändrats i förhållande till Länsstyrelsens tidigare beslut.

Enhetlig rättstillämpning

Länsstyrelsen arbetar för att på ett korrekt sätt fullgöra sina uppgifter i enlighet med de beslut som har fattats av riksdag och regering. Detta sker genom att noggranna och väl utbildade tjänstemän fattar materiellt riktiga beslut på grundval av gällande lagar och andra författningar samt att enskilda skall ha möjlighet att få sin sak prövad i domstol.

God service och information

Länsstyrelsen arbetar i 24-timmarsmyndighetens anda med att kontinuerligt arbeta för att vidareutveckla tillgängligheten för informationshämtande och ärendehantering. Genom att ständigt aktualisera länsstyrelsens hemsidor kan länets invånare inhämta information alla tider på dygnet. Ett led i att ständigt förbättra länsstyrelsens service och information är en attitydundersökning avseende ärendehantering inom kameraövervakning, som genomförts och nu håller på att avslutas. Resultatet visar att kunderna är mycket nöjda. Som en vidareutveckling skall under år 2004 arbetet med ett förenklat anmälningss och ansökningsförfarande för kameraövervakning via Internet provas. På sikt kommer flera ämnesområden att involveras.

Snabb och korrekt handläggning

Länsstyrelsen gör sitt yttersta för att producera beslut av hög kvalitet på ett snabbt och korrekt sätt. Utveckling av handläggarstöd mm och utbildning av personal pågår ständigt i syfte att förkorta handläggningstiderna. Ett sätt att förkorta handläggningstiderna är att förbättra informationen till sökanden så att handlingarna är korrekta när de kommer till länsstyrelsen.

Under året har uppföljning av ärendebalanser följts upp per tertiäl, dvs per april, per augusti och per december.

Övriga kommentarer till tabell 3.1

Övrig förvaltning (202- 219)

För gruppen Övrig förvaltning redovisas 307 st som öppna ärenden. Av dessa utgör Lönegarantiärendena 190 st, drygt 60 procent. Lönegarantiärendena avslutas först när konkursen är avslutad.

Körkortstillstånd (251)

Det är bara utredningsärenden som diarieförs. Ärenden som inte föranleder utredning, så kallade gröna ärenden, är alltså inte redovisade. Antalet ärenden inom den gruppen har ökat jämfört med tidigare år vilket beror på att det var sista chansen att nyttja övergångsregeln för högre behörigheter (45-åringarna). Balansen av ärenden har ökat under året. Dessa ärenden kräver medicinsk utredning (konsultläkare + övriga läkarintyg) som försenar handläggningen. I princip inga över-

klagade ärenden. Av de ärenden som har överklagats och avgjorts av högre instans är ändringsfrekvensen cirka 10 procent.

Villkor och körkortsingripanden (252, 253)

Balansen inom 252 (villkorsärendena) har ökat vilket beror på att reglerna enligt 3 kap. 12 § KKL ("45-åringarna") har skapat fler sådana ärenden. Dessa ärenden prioriteras inte av handläggarna utan bereds i mån av tid. Handläggarna är väl medvetna om balansen. Låg andel överklagade ärenden. Av de ärenden som har överklagats och avgjorts av högre instans är ändringsfrekvensen cirka 15 procent.

Regional projektverksamhet (303)

Kommentar ang. att ärendebalansen för regional projektverksamhet ökade under året : Den ökade ärendebalansen med närmare 45 procent för regional projektverksamhet berodde främst på att en akut kassabrist uppstod vid slutet av året samt osäkerhet kring den framtida anslagsfördelningen. Konsekvenserna av detta blev att en stor mängd projektansökningar först kunde beslutas då den nya anslagsfördelningen var klar, d v s år 2004. Detta är en följd av att bemyndigandesystemet för beslut och utbetalning av stöd inte är harmoniserat med det verkliga utbetalningsbehovet, främst inom EU:s strukturfonder. Ett förhållande som förutsågs och påpekades av länsstyrelsen redan när systemet infördes.

Överklaganden av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen (403)

Inom denna ärendegrupp har det skett en markant ökning av antalet ärenden, nästan tre gånger så många jämfört med år 2002. Ökningen beror på att bygglovpliktiga så kallade 3G-master har överklagats till länsstyrelsen i stor omfattning. Den genomsnittliga handläggningstiden är cirka en månad. Ärendena har prioriterats, vilket kan ses av att balansen är oförändrad jämfört med årets ingång, trots den ökade mängden i denna ärendegrupp. Vi har avgjort ärendena i samma takt som nya kommit in. Andelen överklaganden är knappt en tredjedel av avgjorda ärenden och de högre instanserna ändrar inte länsstyrelsens beslut.

Bidrag till energiåtgärder (413)

Ingående balans är 412 ärenden och utgående balans 284 ärenden. Sista ansökningsdagen för dessa energibidrag till "fjärrvärme" och "konvertering till annan energikälla" var den 31 januari 2003. Under december månad 2003 kunde de sista inlämnade ansökningarna (cirka 150 st) om bidrag för att installera fjärrvärme beviljas. Dessa hade kommit in under december 2002 och januari 2003. Anledningen till den långa liggtiden var väntan på medelstilldelning från Energimyndigheten. Antal ej avgjorda ärenden äldre än ett år tillhör bidragstypen "konvertering till annan energikälla". I dagsläget handläggs ärenden inkomna sista veckan i december 2002. Bidragstypen är rambegränsad och medel saknas. Boverket saknar medel att fördela. Enstaka beslut kan lämnas om något ärende ej fullföljts och medel då frigörs.

Civilt försvar och räddningstjänst (45)

Många ärenden under rubriken "Utgående..." är i praktiken avslutade och kommer att avslutas formellt successivt framöver.

Rennäring (61)

84 ej avgjorda ärenden äldre än ett år beror bl a på; Hälften finns inom ett delområde som vid halvårsskiftet hade 130 ärende i balans. Arbetet med dem pågår, men en del ärenden är av den typen att handläggningstiden är lång. Av bygdemedelsärenden är tio avgjorda men då utbetalning inte skett fullt ut har de inte kunnat avslutas. Otillåten bebyggelse på statens mark (10 st) är en typ av ärenden som tar lång tid.

Social omvårdnad (702 – 709)

Påpekande: Verksamhetsområdets redovisning innefattar ärendegruppen 701.

Att antalet inkomna ärende under år 2003 (97 st) minskat i jämförelse med år 2002 (167 st) beror i första hand på att social tillsyn själva avgör om ett inkommande klagomål på socialtjänsten ska tas upp som tillsynsärende. Denna ärendetyp blir då i form av enskilt tillsynsärende. Vår strävan är att öka verksamhetstillsynen och minska de enskilda tillsynsärendena. Därför sker nu en medveten hård prövning av anmälningarna, vilket resulterar i färre enskilda tillsynsärenden. Detta är en följd av att vi är ålagda att öka verksamhetstillsynen istället.

TABELL 3.1 – REDOVISNING AV ÄRENDEN

A	B	C1	C2	D	E	F	G		H	I	
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans 03-01-01	Antal inkomna ärenden under 2003 ¹⁾ (exkl initiativärenden)	Antal initiativärenden under 2003	Antal avgjorda ärenden under 2003 ²⁾	Utgående balans 03-12-31 (E = B+C-D)	Antal överklagade ärenden under 2003 ³⁾	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ⁴⁾	varav antal ändrade ⁵⁾	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ⁶⁾	Variation i genomströmningstid ⁷⁾	Antal ej avgjorda ärenden, äldre än ett år.
Övrig förvaltning (202-219)	283	998	120	1 093	308	23	25	4	89	40,75	124
Kommunikationer (24-25, 34) ⁸⁾	1 112	10 469	441	10 463 K=1176 M=8454	1 559	219	186	29	41	41	56
varav Yrkesmässiga trafik (24)	41	396	294	691 K=36 M=257	40	6	5	2	24	29	0
varav Körkortstillstånd m.m. (251)	470	6 946	0	6 767 K=655 M=6106	649	26	19	2	25	8	2
varav Villkor och körkortsin-gripanden (252,253)	535	2 807	1	2 533 K=431 M=2088	810	170	148	23	87	98	38
varav Trafikföreskrifter (258, 259)	29	198	134	334	27	17	13	2	29	40,5	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	13	216	14	214	29	1	1	0	23	21,25	0
varav Livsmedelskontroll (281)	0	7	1	8	0	0	0	0	11	30	0
varav Djurskydd (282)	4	102	3	87	22	1	1	0	26	29	0

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

A	B	C1	C2	D	E	F	G		H	I	
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans 03-01-01	Antal inkomna ärenden under 2003 ¹⁾ (exkl initiativärenden)	Antal initiativärenden under 2003	Antal avgjorda ärenden under 2003 ²⁾	Utgående balans 03-12-31 (E = B+C-D)	Antal överklagade ärenden under 2003 ³⁾	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ⁴⁾	varav antal ändrade ⁵⁾	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ⁶⁾	Variation i genomströmningstid ⁷⁾	Antal ej avgjorda ärenden, äldre än ett år.
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	524	1 849	105	1 402 K=56 M=242 614 ¹²⁾	462	2	1	0	79 97 ¹²⁾	105 65,5 ¹²⁾	24
varav Företagsstöd (302)	104	517	9	540 K=56 M=242	90	0	0	0	88	98,5	1
varav Regional projektverksamhet (303)	155	446	4	382	223	1	1	0	132	188	2
varav EG:s strukturfonder (304)	249	529	56	109 614 ¹²⁾	111	1	0	0	5 97 ¹²⁾	0 65,5 ¹²⁾	16
Hållbar samhällsplanering och boende (40, 41)	439	1 012	9	1 148	312	79	55	6	90	97	24
varav Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen (403)	7	168	0	166	9	54	23	1	31	41	0
varav Bostadsbyggnadssubventioner (411)	4	33	0	30	7	0	0	0	47	51,5	0
varav Investeringsbidrag till bostäder (412)	4	33	3	36	4	0	0	0	52	82	0
varav Bidrag till energiåtgärder (413)	390	425	1	556	260	22	32	5	143	197	19
varav Bidrag till åtgärder mot radon (414)	0	16	1	16	1	0	0	0	78	112,5	0

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

A	B	C1	C2	D	E	F	G		H	I	
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans 03-01-01	Antal inkomna ärenden under 2003 ¹⁾ (exkl initiativärenden)	Antal initiativärenden under 2003	Antal avgjorda ärenden under 2003 ²⁾	Utgående balans 03-12-31 (E = B+C-D)	Antal överklagade ärenden under 2003 ³⁾	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ⁴⁾	varav antal ändrade ⁵⁾	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ⁶⁾	Variation i genomströmningstid ⁷⁾	Antal ej avgjorda ärenden, äldre än ett år.
Kulturmiljö (43)	99	269	43	326	85	0	0	0	92	65,75	33
varav Fornminnen (431)	21	98	6	108	17	0	0	0	39	24,5	10
varav Byggnadsminnen (432)	15	29	4	34	14	0	0	0	155	48	9
varav Kyrkliga kulturminnen (433)	17	51	1	53	16	0	0	0	85	58	5
varav Byggnadsvård (434)	28	55	11	68	26	0	0	0	147	135	6
varav Fornminnes- och kulturlandskapsvård (435)	6	8	17	28	3	0	0	0	108	70,25	0
varav Kulturhistoriskt värdefulla miljöer (436)	3	8	1	11	1	0	0	0	92	156	0
Civilt försvar och räddningstjänst m.m. (45)	25	108	23	93	63	0	0	0	74	59,5	14

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

A	B	C1	C2	D	E	F	G		H	I	
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans 03-01-01	Antal inkomna ärenden under 2003 ¹⁾ (exkl initiativärenden)	Antal initiativärenden under 2003	Antal avgjorda ärenden under 2003 ²⁾	Utgående balans 03-12-31 (E = B+C-D)	Antal överklagade ärenden under 2003 ³⁾	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ⁴⁾	varav antal ändrade ⁵⁾	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ⁶⁾	Variation i genomströmningstid ⁷⁾	Antal ej avgjorda ärenden, äldre än ett år.
Naturvård och miljöskydd (5)	1 187	2 055	481	2 370	1 353	52	35	10	116	102	638
varav gemensamt för naturvård och miljöskydd samt övrigt miljö- och hälsoskydd (50, 56)	134	358	68	415	145	11	17	5	57	50	80
varav skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	79	111	25	93	122	1	0	0	84	49,5	67
varav prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	418	516	60	646	348	10	3	0	125	122	209
varav vattenverksamhet och täkter (53, 54)	305	502	104	547	364	20	10	3	140	144	152
varav prövning av miljöfarlig verksamhet, förorenade områden och restaurering (55, 57, 58)	251	568	224	669	374	10	5	2	129	109	130
Lantbruk (60) ⁹⁾	76	565	52	564	119	17	17	3	50	53	19
	316 ⁹⁾	8 238 ⁹⁾		8 197 ⁹⁾	357 ⁹⁾				209 ¹²⁾	260,75 ¹²⁾	
				10 ¹²⁾							
Rennäring (61)	204	259	97	386	174	17	9	2	197	121,25	80

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

A	B	C1	C2	D	E	F	G		H	I	
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans 03-01-01	Antal inkomna ärenden under 2003 ¹⁾ (exkl initiativärenden)	Antal initiativärenden under 2003	Antal avgjorda ärenden under 2003 ²⁾	Utgående balans 03-12-31 (E = B+C-D)	Antal överklagade ärenden under 2003 ³⁾	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ⁴⁾	varav antal ändrade ⁵⁾	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ⁶⁾	Variation i genomströmningstid ⁷⁾	Antal ej avgjorda ärenden, äldre än ett år.
Fiske (62)	27	562	15	569	35	0	0	0	22	15	2
Social omvårdnad (702-709)	12	97	29	121 K=4 M=3	17	0	0	0	48	58,75	0
Jämställdhet (8)	2	6	8	9	7	0	0	0	95	31	1
Summa	4 319	26 703	1 437	27 579	4 880	410	329	54	-	-	1 015
Varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	16	19	-	22	13	-	-	-	305	259,25	7

¹⁾ Med *ärende* avses fråga som av länsstyrelsen handläggs enligt fastställt regelverk.

²⁾ Med *avgjorda ärenden* avses expedierade ärenden eller ärenden som har avslutats på annat sätt, t.ex. genom att läggas ad acta.

³⁾ Avser ärenden som är beslutade av länsstyrelsen och överklagade till högre instans.

⁴⁾ Redovisa de ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar inkommit till länsstyrelsen under 2003.

⁵⁾ Avser ärenden som är ändrade i förhållande till länsstyrelsens beslut.

⁶⁾ Med genomsnittlig genomströmningstid avses tid från diariet till **beslutade ärenden**.

⁷⁾ Avser skillnaden mellan övre och nedre kvartil i genomströmningstiden.

⁸⁾ Redovisa därutöver i not antal inkomna ansökningar om körkortstillstånd som inte föranleder någon utredning, s.k. gröna ärenden, registrerade hos Vägverket.

⁹⁾ Lantbruksärenden inkl. jordbrukarstödsärenden registrerade i IAKS och Ararat.

Länsstyrelsens noter:

¹⁰⁾ 5 064 st ; Summan avser ”gröna” körkortstillstånd.

¹¹⁾ 9 008 st ; Summan avser ”gröna” handledartillstånd.

¹²⁾ Summan avser Mål 1-ärenden, som ligger i beslutsmyndighetens diarium, men som vår länsstyrelse handlägger. För att få det totala värdet ska summan inkluderas i summan ovanför, men det är separerat för att det ska vara möjligt att jämföra handläggningstiden mot antal ärenden.

Verksamhetsgren Trafikärenden

TABELL 3.2 - VERKSAMHETSKOSTNADER OCH ÅRSARBETSKRAFTER 2003 FÖR VERKSAMHETSGREN TRAFIKÄRENDEN

Kostnader för VG Trafikärenden	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Trafikärenden (exkl. OH)	3 351	7,56
varav Yrkesmässig trafik (241, 242, 249)	184	0,48
varav Körkortstillstånd m.m. (251)	1 379	3,0
varav Villkor och körkortsingripanden (252, 253)	1 449	3,54
varav Trafikföreskrifter m.m. (258, 259)	239	0,54
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	1 743	1,52
Totala kostnader VG Trafikärenden (inkl. OH)	5 094	9,08

TABELLER 3.2.1 – 3.2.2 – LÄNSFAKTA INOM TRAFIKOMRÅDET

Tabell 3.2.1

Länsfakta för verksamhetsgrenen	2003-12-31	2002-12-31	2001-12-31
Antal fordon i trafik (enligt bilregistret)	212 314	1)	1)
Antal körkortsinnehavare	170 733	1)	1)
Antal innehavare av taxiförarlegitimation	2 543 ²⁾	2 393 ²⁾	2 265 ²⁾
Antal taxitillstånd	157	174	237
Antal busstillstånd	71	76	81
Antal godstillstånd	628	647	663

1) Vägverket är registerhållare. Verket har inte tillhandahållit uppgifter. Enligt uppgift i Registernytt 9/99 har, på angivna skäl, statistikframställningen getts lägre prioritet. 2) Uppgiften avser ackumulerat antal utfärdade legitimationer i länet. Hänsyn har inte tagits till från- och tillflyttande samt återkallade legitimationer.

Kommentar

Antalet tillstånd till yrkesmässig trafik fortsätter att minska i länet, i synnerhet i inlandskommunerna.

Tabell 3.2.2

Ärendetyp (avser endast de ärenden som finansieras via Vägverket)	Antal avgjorda ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader, tkr (inkl. OH)	Netto, tkr	Kostnad per ärende	
					inkl. OH	exkl. OH
Taxiförarlegitimation, 244	158	39	132	-93	836:-	546:-
Körkortstillstånd i annat fall, 25100, 25101	5 464	1 014	669	345	122:-	84:-
Körkortstillstånd efter återkallelse, 25102	112	116	310	- 194	2 772:-	1 909:-
Förlängning enl. 3 kap. 12 § kkl (1998:488), 2513	4 402	807	662	145	151:-	106:-
Utbyte av utländska körkort, 2512	73	13	27	-14	369:-	241:-
Summa	10 209	1 989	1 800	189		

Mål: Kostnaden per ärende ska minska. Uppmärksamhet ska i första hand läggas på ärendetyperna taxiförarlegitimation, andra körkortstillstånd, förlängning enligt 3 kap. 12 § körkortslagen (1998:488) samt utbyte av utländskt körkort.

Taxiförarlegitimation

Kostnaden per ärende har minskat. Den åtgärd länsstyrelsen vidtagit är att upprätta en checklista för prövning av taxiförarlegitimationer. Checklistan har dock endast använts försöksvis.

Körkortstillstånd

Totalt sett har kostnaderna per ärende för körkortstillstånd som inte kräver utredning (25100), som kräver utredning (25101) samt tillstånd efter återkallelse (25102) minskat jämfört med 2002. Det är viktigt att se kostnaderna i det skenet eftersom arbetstiden förmodligen har redovisats olika mellan åren vad gäller koderna 25101 och 25102. Handläggarna gör inte någon noggrann skillnad i tidredovisningen mellan dessa två koder. Målet att minska kostnaderna per ärende har därför uppfyllts för dessa områden. Någon särskilt åtgärd har inte vidtagits.

Förlängning enligt 3 kap. 12 § kkl

Målet har inte hållits utan kostnaderna per ärende har ökat vilket delvis beror på att den medicinska bedömningen tar längre tid och förlänger handläggningstiden. Vidare har dessa ärenden orsakat många telefonsamtal och besök som tagit stor del av handläggarens tid i anspråk. Länsstyrelsen erhöll även en ökad kostnad på försäkringsavgiften med 3,8% för 2003. Denna kostnad är en opåverkbar kostnad för myndigheten.

Utbyte av utländska körkort

Målet har inte hållits, kostnaderna per ärende har ökat. Förklaringen är att en ny handläggare håller på att läras upp inom detta område och det tar naturligtvis mer tid.

Verksamhetsgren EG/EU-stöd**TABELL 3.3 - VERKSAMHETSKOSTNADER OCH ÅRSARBETSKRAFTER 2003 FÖR VERKSAMHETSGREN EG-/EU-STÖD**

Kostnader för VG EG-/EU-stöd	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG EG-/EU-stöd (exkl. OH)	18 252	31,24
varav EG:s strukturfonder (304)	10 684	17,05
varav Stöd till jordbruket (601)	4 007	8,20
varav Stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder exklusive kompetensutveckling (602)	895	1,76
varav Stöd till kompetensutvecklingsåtgärder inom lantbruket (603)	2 450	3,78
varav Stöd till fisket (622)	216	0,45
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	5 518	6,27
Totala kostnader VG EG-/EU-stöd (inkl. OH)	23 770	37,51

TABELL 3.3.1 – KOSTNADER FÖR STRUKTURFONDSADMINISTRATIONEN

Strukturfondsadministration (tkr)	Ramanslag (32:1)	Övrig finansiering	Årsarbetskrafter
- beredningssekretariat	8 065	32	13,8
- förvaltningsmyndighet	787	594	0,8
- utbetalande myndighet	858	70	1,7
- urvalskontroll	110	83	0

TABELL 3.3.2 – LÄNSFAKTA INOM EG-/EU-STÖD

Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2003	2002	2001
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	3 113	537	2 960
varav Artikel 33 (inom mål 1-området)	-	-	1 585
Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut	-	-	-
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Jordbruksverket har gjort utbetalningen	228 445	254 949	299 369
varav Mål 1			
varav Leader +			
varav miljöersättningar	83 269	103 071	99 476
varav kompensationsbidrag	67 425	67 644	73 723
varav startstöd	1 808	1 654	988
varav investeringsstöd	16 749	16 626	9 709
varav arealstöd	56 318	56 236	
varav djurbidrag (tackor)	824	1 075	

Mål: Arbetet med EG/EU-stöden ska bedrivas korrekt och enhetligt samt på ett sådant sätt att givna ramar utnyttjas och finansiella korrigeringar/skadestånd inte förekommer.

Interreg IIIA Kvarken-MittSkandia

Länsstyrelsen ansvarar som förvaltningsmyndighet och utbetalande myndighet för effektivitet och korrekthet i genomförandet av programmet. Programmet har under året utvecklats väl. Både besluts- och utbetalningstakten har varit hög. Vi årets slut är nästan två tredjedelar av programmet medel inbetalade i beslut och nästan 30 procent utbetalade. Programmet klarar med god marginal kravet att vid utgången av år 2003 ska minst medel motsvarande programmets budget för år 2001 ha rekviderats från kommissionen (n+2-kravet). Utbetalningar till programmet från kommissionen har inte stoppats på grund av oklarheter kring rekvisitionerna eller andra brister i administrationen. Programmet har heller inte utsatts för återkrav av medel eller annan finansiell korrigering eller skadestånd.

- Programmet fortsätter med åtgärder för att förbättra kvalitén på projektgenomförandet. Administrativt ansvariga för projekt får utbildning i projektadministration direkt efter det att projektet beviljats stöd. Uppföljningsbesök görs vid alla projekt av personal från programmet (förvaltningsmyndighet, utbetalande myndighet eller sekretariatet).
- En första omgång av urvalskontroller på plats enligt EU:s förordning 438/2001 har genomförts. Resultaten av kontrollerna visar på i huvudsak tillfredsställande kvalitet i de löpande kontrollerna av utbetalningarna.
- Dialog förs med internrevisionen (strukturfondsrevisionen i Gävle) om effektiviseringar och kvalitetshöjningar i administrativa system och kontrollsystem. Det gäller hela genomförandeorganisationen med förvaltningsmyndighet, utbetalande myndighet och styrkommitténs sekretariat. Internrevisionen har gått igenom hittills utförda urvalskontroller och gett synpunkter på upplägningen och rapporternas innehåll.

Interreg IIIB Norra Periferin

Länsstyrelsen ansvarar som förvaltningsmyndighet och utbetalande myndighet för effektivitet och korrekthet i genomförandet av programmet. Länsstyrelsen förvaltar också programmets medel (både ERUF-medlen och deltagande "icke-medlemsländers" anslag). På grund av sen start har programmet inte avancerat så långt i beslut och utbetalningar som vore önskvärt. Hittills har ca 42 procent av medelsramen bundits upp i beslut och 8,5 procent av EU-ramen betalats ut. Utbetalningarna når precis upp till kravet enligt "n+2-regeln". Utbetalningar till programmet från kommissionen har inte stoppats på grund av oklarheter kring rekvisitionerna eller andra brister i administrationen. Programmet har heller inte utsatts för återkrav av medel.

- Programmet arbetar fortlöpande med att höja kvalitén i projektgenomförandet. Administrativt ansvariga för projekten får utbildning i projektadministration direkt efter det att projektet beviljats stöd.
- En arbetsgrupp bestående av representanter från utbetalande myndighet, programsekretariatet och projektadministratörer från flera av nationerna i programmet har gått igenom rutinerna för projektens rekvisition av medel i syfte att förenkla systemet med bibehållen eller högre kvalitet.
- Genomförandet av en första omgång urvalskontroller förbereds. Programmet erbjuder speciella problem på grund av det stora antalet deltagande nationer och deras geografi.
- Dialog förs med internrevisionen (strukturfondsrevisionen i Gävle) om effektiviseringar och kvalitetshöjningar i administrativa system och kontrollsystem. Det gäller hela genomförandeorganisationen med förvaltningsmyndighet, utbetalande myndighet och styrkommitténs sekretariat.

Mål: Länsstyrelsen ska i egenskap av förvaltningsmyndighet, utbetalande myndighet, beredningssekretariat och inom övrig handläggning utveckla effektiviteten vad gäller genomförandet av EG/EU-stöden.

<i>Beredningssekretariat</i>	<i>637 tkr</i>	<i>Årsarbetskrafter</i>	<i>1,1</i>
<i>Förvaltningsmyndighet</i>	<i>540 tkr</i>	<i>Årsarbetskrafter</i>	<i>0,4</i>
<i>Utbetalande myndighet</i>	<i>428 tkr</i>	<i>Årsarbetskrafter</i>	<i>0,8</i>
<i>Urvals kontroll</i>	<i>193 tkr</i>		

Kommentar - Interreg IIIA Kvarken-MittSkandia

Länsstyrelsen deltar både i förvaltningsmyndigheten, utbetalande myndighet och sekretariatet. Kostnaderna för de tre första programåren ligger inom budgeten för programmets administrativa kostnader (TA). Under 2003 har också kostnader uppkommit för urvalskontroller. De utförs av ett revisionsföretag.

<i>Beredningssekretariat</i>	<i>-</i>	<i>Årsarbetskrafter</i>	<i>0,4</i>
<i>Förvaltningsmyndighet</i>	<i>841 tkr</i>	<i>Årsarbetskrafter</i>	<i>0,4</i>
<i>Utbetalande myndighet</i>	<i>500 tkr</i>	<i>Årsarbetskrafter</i>	<i>0,9</i>
<i>Urvals kontroll</i>	<i>-</i>		

Kommentar - Interreg IIIB Norra Periferin

Länsstyrelsens roll i administrationen är förvaltningsmyndighet och utbetalande myndighet. Även för detta program har kostnaderna hållits inom budgeten för de tre första åren. Programmet har dock inte förrän i slutet av 2003 krävt full insats från utbetalande myndighet. Urvalskontrollerna kommer att påbörjas under 2004.

Mål: Utbetalande myndighets utbetalningar av medel från EG:s strukturfonder ska göras inom en månad efter det att fullständig rekvisition inlämnats till utbetalande myndighet.

Kvarken MittSkandia

- Antal utbetalningar: 89 st
- Totalt utbetalat belopp, SEK: 28 083 015 SEK
- Genomsnittlig handläggningstid: 14 dagar

Norra Periferin

- Antal utbetalningar: 46 st
- Totalt utbetalt belopp: 1 122 902 Euro (10 192 581 SEK efter omräkning utifrån genomsnittlig växelkurs om 9,077 SEK/Euro)
- Genomsnittlig handläggningstid: 8 dagar

Verksamhetsgren Övrig handläggning**TABELL 3.4 - VERKSAMHETSKOSTNADER OCH ÅRSARBETSKRAFTER 2003 FÖR VERKSAMHETSGREN ÖVRIG ÄRENDEHANDLÄGGNING**

Kostnader för VG Övrig handläggning	Kostnader (tkr)	Års-arbetskrafter
Totala kostnader VG Övrig handläggning (exkl. OH)	7 281	13,76
varav Medborgarskap (202)	37	0,1
varav Överförmyndare (203)	27	0,05
varav Begravningsfrågor(204)	67	0,14
varav Näringsrättsliga frågor och konkurrens (205)	19	0,05
varav Lönegaranti, deponeringar m.m. (207, 208)	319	0,55
varav Ärenden enligt ordningslagen, delgivning, m.m. (213,214, 219)	296	0,47
varav Överklaganden av kommuns beslut enligt PBL (403)	493	0,98
varav Markanvändningsfrågor m.m. (405-407, 409)	469	0,62
varav Stöd till boende (41)	492	1,17
varav Kulturmiljö (436, 439)	335	0,62
varav Ärenden inom naturvård och miljöskydd (505, 509, 521-523, 529, 531, 539, 541, 543, 549, 551, 559, 561-563, 569, 571, 579)	4 094	7,83
varav Jordbruksfastigheter m.m. (606, 609)	633	1,18
varav Stöd inom rennäring (612)	-	-
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	4 150	2,65
Totala kostnader VG Övrig handläggning (inkl. OH)	11 431	16,52

TABELL 3.4.1 – 3.4.4 – LÄNSFAKTA STÖD TILL BOENDE*Tabell 3.4.1*

Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2003	2002	2001
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	-	-	-
Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut	-	-	-

Tabell 3.4.2

Bidrag för vilka länsstyrelsen har fattat beslut, men där annan myndighet har gjort utbetalningen (tkr)	2003	2002	2001
Boverket: Engångsbidrag	24 804	9 228	2 256
Boverket: Periodiska bidrag	49 407	49 839	65 898
Totalt	74 211	59 067	68 154

Tabell 3.4.3

Genomsnittlig genomloppstid för första beslutet	2003	2002
Kompleta		
Nybeviljade bidrag för ny- och ombyggnader enl. 1993 års regelsystem (dgr)	33	27
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar* (%)	27	0
Icke kompletta		
Nybeviljade bidrag för ny- och ombyggnader enl. 1993 års regelsystem (dgr)	64	96
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar* (%)	50	17

* Avser ärenden enligt 1993 års regelsystem.

Tabell 3.4.4

Beslut om stöd (antal första beslut)	2003	2002
<i>Reguljära stöd</i>		
Räntebidrag nybyggnad, 1993 års regelsystem	15	8
Räntebidrag ombyggnad, 1993 års regelsystem	12	14
Radonbidrag egna hem	8	2
<i>Tillfälliga stöd</i>		
Anslutning till fjärrvärme	219	516
Minskad elanvändning i bostäder m.m.	138	280
Bidrag till solvärme	25	29
Bidrag till studentbostäder	4	4
Bidrag till nybyggnad av hyresbostäder	20	2

Förutom ovanstående så har följande beslut fattats;

9 beslut om investeringsstimulans till mindre hyresbostäder

107 avskrivna eller återkallade beslut

131 avslag

38 omprövningar

4 övertaganden

19 skyddsrumsbeslut

603 utbetalningsbeslut

Mål: För ärendehandläggning som ej omfattas av någon av de övriga verksamhetsgrenarna inom verksamhetsområdet gäller det övergripande målet för verksamhetsområdet.

Överklaganden av kommuns beslut enligt PBL (403)

Kostnaderna inom ärendegruppen 403 har ökat jämfört med verksamhetsåret 2002. Ökningen beror på att bygglovpliktiga så kallade 3G-master har överklagats till länsstyrelsen i stor omfattning. Ärendena har prioriterats och en stor del av dessa ärenden har dessutom besiktats vilket medfört ökade kostnader. (Jfr kommentarer till tabell 3.1).

Ärende inom naturvård och miljöskydd

Med en jämförelse mellan åren 2002 och 2003 så har kostnaderna minskat med cirka 800 tkr i denna ärendegrupp.

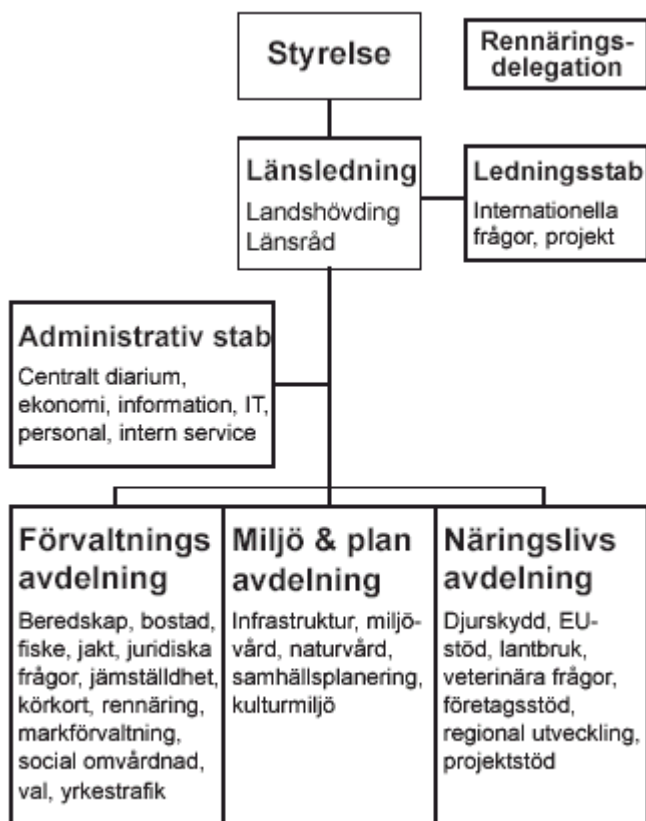
Mål: Handläggningstiden avseende överklaganden av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen ska kortas.

Enligt länsstyrelsens verksamhetsplan för 2003 är målet att dessa ärenden ska vara avgjorda inom tre månader från det att de kommit in. Detta mål har överträffats då den genomsnittliga handläggningstiden är cirka en månad.

Ärendena har prioriterats vilket kan ses av att balansen är oförändrad jämfört med årets ingång trots den ökade mängden i denna ärendegrupp. Att ärendena har kunnat avgöras så pass snabbt trots besiktning i många fall, kan förklaras med att många av dem har innehållit liknande frågeställningar. (Jfr kommentarer till tabell 3.1).

Övrig rapportering

Organisation

Årsarbetskrafter per verksamhetsgren åren 2003,2002,2001

Årsarbetskrafter¹ per sakområde m.m.	2003	2002	2001
Övrig förvaltning (20+21)	4,6	5,4	7,1
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	40,7	43,0	34,3
Kommunikationer (24+25+34)	13,3	11,9	11,7
Lantbruk (60)	18,2	19,1	23,3
Rennäring (61)	8,7	9,4	9,0
Fiske (62)	3,2	2,8	3,0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	1,3	1,5	1,5
Naturvård och miljöskydd (5)	62,9	53,6	43,3
Kulturmiljö (43)	4,7	4,9	5,3
Social omvårdnad (70)	4,7	3,8	3,9
Civilt försvar och räddningstjänst m.m. (45)	2,4	2,5	3,7
Hållbar samhällsplanering och boende (40+41)	5,6	5,4	5,9
Jämställdhet (80)	5,9	3,9	2,4
Integration (85)	0,1	0	0
Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)	35,4	34,9	38,1
Summa	211,7	202,4	192,6

¹ Uppgifterna avser all anställd personal vid länsstyrelsen, oavsett finansiering och anställningsform. Se vidare FÅB (2000:605), ESV:s allmänna råd till 2 kap. 4 §.

I tabellen redovisas hur ramanslaget fördelats på de olika kostnadsslagen.

Kostnader på ramanslaget 32:1 (%)	2003	2002	2001
Personalkostnadernas andel	74	74	74
Lokalkostnadernas andel	11	11	11
Övriga kostnaders andel	15	15	15
Totalt	100 %	100 %	100 %

Avgifter och andra inkomster

Avgifter m.m., resultatområde/ärendegrupp	Antal ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader, tkr (inkl. OH)	Netto, tkr
Ärenden enl. stiftelseförordningen* - tillsyn - registrering	13	57,0	81,0	- 24,0
	20	88,8	20,3	68,5
Ärenden enl. förordning om bevakningsföretag	105	20,5	95,6	- 75,1
Kameraövervakning	62	64,1	98,0	- 33,9
Försäljning tjänster (resurssamverkan) - lokalvård - övrigt	-	-	-	-
	-	-	-	-
Pantbanksärenden	1	4,0	1,5	2,5
Lönegarantiärenden	86	175,5	130,2	45,3

Kommentar

Antalet stiftelser i registret 2003-01-01 = 176 st, Antalet stiftelser i registret 2003-12-31 = 178 st. Antalet icke diarieförda ärenden enl stiftelseförordningen är ganska många till antalet då vi inte diarieför ändringar i styrelsesammansättning och insändande av årsredovisningar. Här rör det sig om uppskattningsvis ca 100 ärenden.

Representation

Kostnader för representation (tkr)	2003	2002	2001
Intern representation (undergrupp 496 i baskontoplanen)	134	118	274
Extern representation (undergrupp 552 i baskontoplanen)	985	744	1 150

Tabell 6

Internationell verksamhet

Barentssamarbete

Sedan 1998 är länsstyrelsen medlem i Barents Euroarktiska samarbete. Under 2003 har länet varit representerat vid samtliga möten i Barents Region råd och Barents Regionkommitté och haft företrädare i olika arbetsgrupper under Barentsrådet. Länsstyrelsen i Västerbotten län har under hela året haft ordförandeskapet i den regionala miljögruppen under Barents Regionkommitté och som sådan har vi också bistått den nationella miljögruppen.

Under 2001- 2003 har Sverige haft ordförandeskapet i Barents ministerråd (BEAC). Vid ett ministermöte i Umeå i början av oktober överlämnades ordförandeskapet till Norge. Samtidigt övertog Västerbotten ordförandeskapet i Barents Regionråd och Regionkommitté. I planeringen inför övertagandet har länsstyrelsen markerat en tydligare Barentsprofilering när det gäller personella, resursmässiga och andra insatser inom olika sektorer.

Under Regionkommittén har Västerbotten haft koordinatorsansvar för ett Interreg III B-projekt som omfattar hela Barentsområdet. Projektet – Barents 2010 – kommer att omsluta runt 20 miljoner kronor. Det påbörjades under hösten och ska vara avslutat i december 2005. Länsstyrelsen är lead-partner i projektet. Vi har också haft ansvaret för att administrera ett informationsprojekt inom ramen för Barentssamarbetet. Det slutfördes hösten 2003. Vår kunskap att söka andra finansieringskällor för arbetet inom Barentsregionen har ställts till Republiken Karelska förfogande i samband med olika projekt. Ett som handlade om SME fick dock avslag under sommaren. Tillsammans med North Sweden och länsstyrelsen i Norrbottens län hölls ett seminarium i Piteå i september för att förbättra kunskaperna om Tacis.

En dialog mellan Västerbottens länsstyrelse och Archangelsk oblast avseende ett utvidgat näringslivssamarbete inleddes under 2003.

Länet har också tidigare spelat en viktig roll i utvecklingen av näringslivssamarbetet inom Barentsregionen. Under perioden 2001-2003 finansierades insatser med medel ur ”Östersjömiljarden II” som ställts till Norrbottens och Västerbottens förfogande. 30 miljoner kronor budgeterades för projekt som syftar till att

- starkare markera den svenska närvaron i nordvästra Ryssland
- öka näringslivsinsatserna i området
- stärka exportförutsättningarna för framför allt det norrländska näringslivet.

Nordiskt samarbete

Det fortsatta gränsregionala samarbetet genom Kvarkenrådet och MittSkandia, har skett inom ramen för EU:s Interreg III A-program som godkändes 2001. Samarbetet är främst inriktat på kommunikationer, näringsliv, turism och kultur.

Bilateralt samarbete

Vänlänsavtalet med Ryska Karelska Republiken fullföljs enligt de åtaganden som år 2001 tecknades för tre år. För 2004-2006 planeras ett nytt protokoll. Inför detta besökte länsstyrelsen och representanter från Västerbotten president- och regeringsadministrationen i Ryska Karelska Re-

publiken i maj. Då deltog vi också i firandet av 300-årsjubileerna i S:t Petersburg och Petrozavodsk.

Genom ett väl utvecklat internationellt och nationellt kontaktnät tar länet emot ett stort antal europeiska och utomeuropeiska besökare som är intresserade av att samarbeta med länets företag, institutioner och organisationer. De senaste åren har detta lett till ett frekvent besöksutbyte med regioner i Kina, Polen, Frankrike och Italien och enskilda grupper av besökare från många andra länder. Sedan några år tillbaka upprätthåller länsstyrelsen ett formellt vänlänssamarbete med provinsen Heilongjiang i Kina.

Länsstyrelsen organiserade i samarbete med Nolia och ett antal andra aktörer en internationell paviljong vid årets Stora Nolia-mässa för att bredda det internationella engagemanget i länet.

Ett vänlänssavtal mellan Västerbotten och den polska regionen Wielkopolska undertecknades under året. Den polska satsningen i Sverige år 2003, ”polen.nu”, har pågått under året med olika aktiviteter som genomförts i samarbete med Västernorrlands län och Wielkopolska.

Investeringsfrämjande

Att stärka regionens näringslivsstruktur förutsätter ökat inflöde av utländskt kapital och ökat internationellt samarbete med utländska företag. Länsstyrelsen har tagit initiativ till ett program med bred förankring i länets kommuner, för att långsiktigt och systematiskt främja utländska investeringar i länet och marknadsföra Västerbotten internationellt. Ett särskilt program för att främja utländska investeringar inom tränäringen drivs sedan ett antal år tillbaka. Dessa insatser har under året resulterat i många företagsbesök från Japan och ett antal japanska företagsförvärv och utvecklingsprojekt med japansk medverkan i regionen.

Annat multilateralt samarbete

Länsstyrelsen har haft koordineringsansvaret för arbetet med att ta fram ett Interreg III C projekt (STIMENT) med företrädare för regioner i Frankrike (Lorraine), Finland (Häme), Polen (Wielkopolska) och Italien (Brescia-Lombardiet) samt Norrbottens län.

Projektet följer ett nytt koncept inom Interreg IIIC som kallas RFO (Regional Framework Operation). Det innebär att projektet ansvarar för ett program ur vilket regionala projektpartners från minst tre regioner kan ansöka om finansiering av gemensamma subprojekt. Sedan ansökan nu godkänts är länsstyrelsen lead-partner för genomförandet av programmet som omsluter ca 35 miljoner kronor. Genomförandet sker tillsammans med övriga fyra regioner. Ett första upprop för ansökningar gjordes under hösten och en så kallad partnersökskonferens genomfördes i Lorraine i Frankrike.

Länsstyrelsen har varit förvaltningsmyndighet för Interreg III A-programmet Kvarken - MittSkandia och Interreg III B Norra Periferin.

Västerbotten har under året deltagit i samarbetet med arktiska och subarktiska regioner inom ”Northern Forum”. Mot bakgrund av de resurser som krävs för att fullgöra regionens åtaganden inom Barentssamarbetet har länsstyrelsen valt att säga upp sitt medlemskap i detta organ.

Samarbetet mellan Norrbotten och Västerbottens län har manifesterats i länens agerande inom Barents Regionråd och dess arbetsgrupper, gemensam representation i Bryssel genom North Sweden-kontoret samt ett ökande antal gemensamma Interregprojekt.

Lokalkostnader åren 2003,2002,2001

Lokaler	2003	2002	2001
Lokalkostnader residens (tkr) 103	716	686	692
Lokalyta residens (m ²)	1 090	1 090	1 090
Lokalkostnad per m ² i residenset	746	715	721
Lokalkostnad exkl. residenset 113	10 507	10 082	9 817
<i>varav</i> lokalkostnader för kontorslokaler inkl. biytor	9 287	8 902	8 753
Lokalyta exkl. residens (m ²)	10 387	10 387	10 267
<i>varav</i> lokalyta för kontorslokaler inkl. biytor	7 975	7 975	7 975
Lokalkostnad per m ² exkl. residens	1 012	971	956
Lokalkostnad per m ² för kontorslokaler inkl. biytor	1 165	1 116	1 098
Lokalkostnad per årsarbetskraft exkl. residenset (tkr) **	50	50	51
Lokalkostnad per årsarbetskraft för kontorslokaler inkl. biytor	44	44	45
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²) för kontorslokaler inkl. biytor	38	39	41

* Uppgifterna om lokalyta avser förhållandena den 31 december respektive år.

** För beräkning av årsarbetskrafter hänvisas till FÅB (2000:605), ESV:s allmänna råd till 2 kap. 4 §.

År 2003

- Lokalvården sker med entreprenad, 1 003 393 kronor.
- Driftskostnader för larm och bevakning, 270 336 kronor.
- Kostnader för förbättring på annans fastighet, 390 000 kronor

År 2002

- Lokalvården sker med entreprenad, 933 647 kronor.
- Driftskostnader för larm och bevakning, 281 231 kronor.
- Kostnader för förbättring på annans fastighet, 255 000 kronor, *varav* 85 000 kronor larm residenset.

År 2001

- Lokalvården sker med entreprenad, 887 865 kronor.
- Driftskostnader för larm och bevakning, 223 173 kronor.
- Kostnader för förbättring på annans fastighet, 186 603 kronor

Uppdrag som ska redovisas i årsredovisningen 2003**Personal**

42. Länsstyrelsen i Västra Götalands län ska ta fram en struktur för redovisning av personalinformation för samtliga länsstyrelser. Arbetet ska genomföras i samråd med Regeringskansliet (Finansdepartementet). I strukturen ska uppdraget till myndigheterna att redovisa sin kompetensförsörjning m.m. (Fi2003/3537) integreras. Länsstyrelsen i Västra Götalands län ska även ge förslag på hur informationen bör inhämtas. Redovisningen lämnas till regeringen (Finansdepartementet) senast den 1 december 2003. **Strukturen ska tillämpas av samtliga länsstyrelser i årsredovisningarna för 2003.**

Personalstrukturen 2001-2003

Antalet anställda den 31 december fördelade på kön, åldersgrupper och anställningsformer

Kön	Ålder	Antal anställda 2001-12-31				Antal anställda 2002-12-31				Antal anställda 2003-12-31			
		Fast	Tidsbegr	Summa	Andel	Fast	Tidsbegr	Summa	Andel	Fast	Tidsbegr	Summa	Andel
Män	-34	14	6	20	16%	13	8	21	16%	14	6	20	17%
	35-44	30	4	34	28%	30	6	36	27%	26	4	30	25%
	45-54	29	4	33	27%	33	7	40	31%	33	3	36	30%
	55-64	34	1	35	29%	31	3	34	26%	32	3	35	29%
	65-	0	0	0	0%	0	0	0	0%	0	0	0	0%
	Alla	107	15	122	100%	107	24	131	100%	105	16	121	100%
Kvinnor	-34	12	14	26	24%	15	12	27	24%	17	14	31	25%
	35-44	15	6	21	19%	19	5	24	21%	20	9	29	23%
	45-54	38	3	41	38%	32	2	34	30%	30	1	31	25%
	55-64	21	0	21	19%	28	0	28	25%	31	2	33	27%
	65-	0	0	0	0%	0	0	0	0%	0	0	0	0%
	Alla	86	23	109	100%	94	19	113	100%	98	26	124	100%
Samtliga	-34	26	20	46	20%	28	20	48	20%	31	20	51	21%
	35-44	45	10	55	24%	49	11	60	25%	46	13	59	24%
	45-54	67	7	74	32%	65	9	74	30%	63	4	67	27%
	55-64	55	1	56	24%	59	3	62	25%	63	5	68	28%
	65-	0	0	0	0%	0	0	0	0%	0	0	0	0%
	Alla	193	38	231	100%	201	43	244	100%	203	42	245	100%

Antalet beviljade delpensioner, antalet ålderspensionsavgångar och antalet kvarstående ålderspensionärer i tjänst 2003 samt antalet 65-åringar 2004-2010

Kön	2003			Antalet 65-åringar					
	Delpensioner	Alderspensions-avgångar	Alderspensionärer i tjänst	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Män	0	3	0	0	2	5	2	5	7
Kvinnor	1	2	0	3	2	2	6	1	1
Samtliga	1	5	0	3	4	7	8	6	8

**Personalomsättning september 2002
till september 2003 fördelad på kompetenskategorier,
kön och åldersgrupper (hämtade från AgV's återrapportering)**

Kompetenskategori: **Ledningskompetens**

Kön	Ålder	Antal -02	Antal -03	Netto	Id 02 - 03	Nya 03	Avg -02	Omsättning
Män	-34	0	1	1	1	0	0	0,0%
	35-44	1	2	1	2	0	0	0,0%
	45-54	5	4	-1	3	1	1	22,0%
	55-64	5	6	1	6	0	0	0,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	11	13	2	12	1	1	8,0%
Kvinnor	-34	0	1	1	1	0	0	0,0%
	35-44	0	1	1	1	0	0	0,0%
	45-54	1	2	1	2	0	0	0,0%
	55-64	2	4	2	4	0	0	0,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	3	8	5	8	0	0	0,0%
Samtliga	-34	0	2	2	2	0	0	0,0%
	35-44	1	3	2	3	0	0	0,0%
	45-54	6	6	0	5	1	1	17,0%
	55-64	7	10	3	10	0	0	0,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	14	21	7	20	1	1	6,0%

Kompetenskategori: **Kärnkompetens**

Kön	Ålder	Antal -02	Antal -03	Netto	Id 02 - 03	Nya 03	Avg -02	Omsättning
Män	-34	18	23	5	15	8	2	10,0%
	35-44	29	25	-4	23	2	3	7,0%
	45-54	26	24	-2	23	1	3	4,0%
	55-64	24	27	3	26	1	1	4,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	97	99	2	87	12	9	9,0%
Kvinnor	-34	25	30	5	19	11	3	11,0%
	35-44	24	25	1	21	4	3	12,0%
	45-54	23	19	-4	15	4	0	0,0%
	55-64	14	15	1	12	3	1	7,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	86	89	3	67	22	7	8,0%
Samtliga	-34	43	53	10	34	19	5	10,0%
	35-44	53	50	-3	44	6	6	12,0%
	45-54	49	43	-6	38	5	3	7,0%
	55-64	38	42	4	38	4	2	5,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	183	188	5	154	34	16	9,0%

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

Kompetenskategori: **Stödkompetens**

Kön	Ålder	Antal -02	Antal -03	Netto	Id 02 - 03	Nya 03	Avg -02	Omsättning
Män	-34	2	3	1	2	1	0	0,0%
	35-44	5	3	-2	2	1	1	25,0%
	45-54	8	9	1	9	0	0	0,0%
	55-64	4	4	0	4	0	0	0,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	19	19	0	17	2	1	5,0%
Kvinnor	-34	2	1	-1	0	1	1	67,0%
	35-44	3	3	0	3	0	1	0,0%
	45-54	9	11	2	11	0	1	0,0%
	55-64	12	15	3	15	0	0	0,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	26	30	4	29	1	3	4,0%
Samtliga	-34	4	4	0	2	2	1	25,0%
	35-44	8	6	-2	5	1	2	14,0%
	45-54	17	20	3	20	0	1	0,0%
	55-64	16	19	3	19	0	0	0,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	45	49	4	46	3	4	6,0%

Kompetenskategori: **Samtliga oavsett kompetenskategori**

Kön	Ålder	Antal -02	Antal -03	Netto	Id 02 - 03	Nya 03	Avg -02	Omsättning
Män	-34	20	27	7	18	9	2	9,0%
	35-44	36	31	-5	28	3	4	9,0%
	45-54	39	37	-2	35	2	4	5,0%
	55-64	33	37	4	36	1	1	3,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	128	132	4	117	15	11	8,0%
Kvinnor	-34	27	32	5	20	12	4	14,0%
	35-44	27	30	3	26	4	4	14,0%
	45-54	33	32	-1	28	4	1	3,0%
	55-64	28	34	6	31	3	1	3,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	115	128	13	105	23	10	8,0%
Samtliga	-34	47	59	12	38	21	6	11,0%
	35-44	63	61	-2	54	7	8	11,0%
	45-54	72	69	-3	63	6	5	7,0%
	55-64	61	71	10	67	4	2	3,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	243	260	17	222	38	21	8,0%

Kommentarer kring möjligheter och problem med att behålla och att rekrytera personal:

Rekryteringsläget är relativt gott med undantag för några kategorier (ex agronomer veterinärer). Lönekonkurrensen kan dock vara besvärlig för vissa grupper. Ett problem är korta finansieringar som tvingar fram visstidsanställningar där vi ibland får rekryteringsproblem genom högre omsättning.

Utbildningsnivå på fast anställd personal fördelad på kompetenskategorier och kön

Kompetenskategori: **Ledningskompetens**

Kön	Förgymnasial	Gymnasial	Eftergymnasial		
			alla	varav 1-4 år	varav 5- år
Män	0	1	7	7	0
Kvinnor	0	1	2	2	0
Samtliga	0	2	9	9	0

Kompetenskategori: **Kärnkompetens**

Kön	Förgymnasial	Gymnasial	Eftergymnasial		
			alla	varav 1-4 år	varav 5- år
Män	0	15	67	63	4
Kvinnor	0	21	46	45	0
Samtliga	0	36	113	108	4

Kompetenskategori: **Stödkompetens**

Kön	Förgymnasial	Gymnasial	Eftergymnasial		
			alla	varav 1-4 år	varav 5- år
Män	0	10	5	5	0
Kvinnor	0	20	8	8	0
Samtliga	0	30	13	13	0

Kompetenskategori: **Samtliga oavsett kompetenskategori**

Kön	Förgymnasial	Gymnasial	Eftergymnasial		
			alla	varav 1-4 år	varav 5- år
Män	0	26	79	75	4
Kvinnor	0	42	56	55	0
Samtliga	0	68	135	130	4

Övergripande mål för kompetensförsörjningen 2003

Beskrivning av de övergripande målen, vilka åtgärder som vidtagits för att nå målen och vilka resultat som uppnåtts samt den egna bedömningen av området.

Mål: Genomföra chefsutveckling och utvärdering av chefer som fullgjort en "tjänsteperiod".
Vidtagna åtgärder: Modell för utvärdering har gjorts. Tre utvärderingar har genomförts.
Uppnådda resultat: Förbättrad beslutsunderlag för nya förordnanden samt underlag för vidareutveckling av berörda chefer.
Egen analys, kommentar och bedömning av området: Intressant utvecklingsområde.

Mål: Inga osakliga löneskillnader.
Vidtagna åtgärder: Lönelots
Uppnådda resultat: Sammanställnings pågår klar under jan/febr 2004.
Egen analys, kommentar och bedömning av området: Ger ett förbättrat analys- och beslutsunderlag.

Mål: Minska andelen visstidsanställda.
Vidtagna åtgärder: Särskild granskning vid omförordnanden.
Uppnådda resultat: Ej uppnådd ambition.
Egen analys, kommentar och bedömning av området: Vi begränsas på grund av kortsiktig finansiering.

Övergripande mål och inriktning för kompetensförsörjningen 2004-2006

Mål: Just nu pågår ett arbete med att ta fram mål för perioden 2004-2007. Planen ska samverkas och diskuteras. Så här långt har vi lagt fast "fokusområden" enligt följande: 2004 Lönepolitik 2005 Ledarskap 2006 Öppenhet/Tydlighet

Mångfaldsarbete 2003

Beskrivning av på vilka sätt länsstyrelsen främjar en ökad mångfald i verksamheten (vilka målen varit, vilka åtgärder som vidtagits för att nå målen och vilka resultat som uppnåtts samt den egna bedömningen av området).

Mål: Undersökning för att få kunskap om orsaker till få sökande med invandrarbakgrund till våra tjänster och av det få förslag till åtgärder.

Vidtagna åtgärder: Undersökningen är påbörjad (kontakter med invandrarorganisation/personer)

Uppnådda resultat: Undersökningen ej ännu slutförd

Egen analys, kommentar och bedömning av området:

Mål: Öka antalet anställda inom myndigheten som har lönebidragsanställning p g a arbetsrelaterade funktionshinder

Uppnådda resultat: Utvärdering ej ännu utförd

Vidtagna åtgärder: Information och samverkan med kärnverksamheten

Egen analys, kommentar och bedömning av området:

Hälsoarbete 2003

Beskriv på vilka sätt länsstyrelsen arbetar hälsofrämjande (vilka målen varit, vilka åtgärder som vidtagits för att nå målen och vilka resultat som uppnåtts samt den egna bedömningen av området).

Mål: Rehabutredningar ska ske enligt gällande regler.
Vidtagna åtgärder: Enligt arbetsmiljöplan. (är ganska omfattande varför vi har utelämnat den)
Uppnådda resultat: Vi sköter våra rehabiliteringsutredningar helt i linje med fastställda regler.
Egen analys, kommentar och bedömning av området:

Mål: Inga personskador på grund av arbetsolyckor
Uppnådda resultat: Inga personskador.
Vidtagna åtgärder: Enligt arbetsmiljöplan
Egen analys, kommentar och bedömning av området:

Mål: Sjukfrånvaron ska inte överstiga fastställd nivå.
Uppnådda resultat: Tyvärr överstiger sjukfrånvaron det mål som sattes.
Vidtagna åtgärder: Enligt arbetsmiljöplan
Egen analys, kommentar och bedömning av området:

Mål: Öka personalens motionsaktiviteter (är inte ett inskrivet mål i vår vp men förtjänar att nämnas)
Uppnådda resultat: En stor andel av personalen deltar i någon friskvårds/motionsaktivitet under året.
Vidtagna åtgärder: Årliga verksamhetsplaner för motionsaktiviteter.
Egen analys, kommentar och bedömning av området:

17. Länsstyrelserna har en fortsatt viktig roll på konkurrensområdet i enlighet med konkurrensförordningen (1993:173). Länsstyrelserna ska analysera konkurrenssituationen på ett urval av de marknader där länsstyrelsen är tillståndsmyndighet. Urvalet ska vara gemensamt för samtliga länsstyrelser och tas fram i samarbete med Konkurrensverket. Länsstyrelsen ska även redovisa övriga uppmärksammade regionala hinder för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet. Uppdraget redovisas i årsredovisningen.

Analys av konkurrenssituationen på bilskrotningsmarknaden

År 2000 fanns i länet 16 auktoriserade bilskroter. Antalet minskat under 2003 till tolv, men enligt Vägverkets statistik är endast sju av företagen aktiva. Undersökningen gäller dessa.

Med det begränsade materialet kan endast konstateras att mottagningsavgifterna för skrotbilar varierar mellan 700 och 1 700 kronor i länet. I Umeå kommun finns två bilskrotningsföretag med samma mottagningsavgift och i Skellefteå kommun två företag som har olika avgifter. Emellertid avser företaget som är billigare att höja sin avgift inom kort.

Analys av konkurrenssituationen på bevakningsmarknaden

I juni 1998 fanns två bevakningsföretag i länet. Fem år senare finns fyra.

Endast elva av länets kommuner har besvarat länsstyrelsens enkät. Av dessa har sju uppgett att de inte har något behov av bevakningstjänster och därför inte genomfört någon upphandling. Övriga fyra kommuner har, enligt uppgift, genomfört direktupphandling med Securitas AB. I övriga fall har ett eller två företag, som regel Falck Security och Securitas AB, lämnat anbud. Endast i ett redovisat fall har ett annat företag – Allvakt AB – vunnit upphandling.

Trots ett begränsat underlag konstaterar vi att bevakningsmarknaden i länets kommuner har få aktörer. Den enkät som genomförts ger inte tillräckligt underlag för att bedöma vad det betyder ur konkurrenssynpunkt. I länet har inte uppmärksammats något regionalt hinder för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet.

20. Länsstyrelserna ska redovisa och bedöma resultatet av de viktigaste insatserna för att främja bostadsförsörjningen - utöver den normala ärendehantering. Länsstyrelserna ska också redovisa i vilken utsträckning arbetet med att främja bostadsförsörjningen integrerats med det övergripande miljömålsarbetet samt redogöra för eventuella målkonflikter. Uppdraget **redovisas i årsredovisningen**.

Att främja bostadsförsörjningen är en del av bostadspolitiken som möter låg förståelse i länets kommuner med avfolkningsproblem. Ur ett hållbarhets- och utvecklingsperspektiv bör detta uppmärksammas i samma mån som problemen med bostadsförsörjning i expanderande områden. Kommuner med avfolkning och tomma lägenheter har dessutom, på grund av finansieringsinstitutens riskbedömningar, inte möjlighet att förnya bostadsbeståndet. Detta är i sig ett hinder för tillväxt. Samma förhållande gäller även Umeås kranskommuner, som trots närheten till Umeås expanderande arbetsmarknad har svårt att finansiera nyproduktion av bostäder. Marknadsmässiga förutsättningar att finansiera nyproduktion av bostäder hindrar därför utvecklingen i många av länets kommuner.

Endast en av länets femton kommuner expanderar på ett sådant sätt att bostadsförsörjningen uppmärksammas som utvecklingsfaktor. Länsstyrelsen har i detta fall eftersträvat korta handläggningstider i planprocessen. Vi kan konstatera, att trots prövning av överklaganden i högsta instans, har planer för bostadsproduktion som vunnit laga kraft inte påbörjats i den omfattning plansituationen tillåtit.

Detta kan tolkas som om bostadsförsörjningen anses vara i balans med marknaden och inte bedöms utgöra något hinder för den fortsatta utvecklingen.

Varje år belyser massmedia boendesituationen för universitetsstuderande som ett återkommande problem. Kommunen delar inte denna uppfattning och anser sig ha vidtagit åtgärder för att underlätta situationen. Bland annat har kommunen reglerat källarboende för ungdomar för att utöka utbudet av billiga bostäder. Vidare planeras ett barackboende inom universitetsområdet för att säkerställa lägenheter i attraktiva lägen för studerande.

Ett av de problem som kan utgöra hinder för bostadsförsörjningen är svårigheterna att utnyttja den planberedskap som finns. Bostadsproducenterna visar lågt intresse att exploatera områden som inte bedöms ha attraktiva lägen. Dessa har ofta perifera lägen i förhållande till de expansionsområden som planerades under sent åttio- och nittital.

Länsstyrelsen ser bostadsutbud med hög attraktionsnivå som en väsentlig faktor för Umeås fortsatta utveckling. I samråden med kommunen hävdar vi därför vikten av att bygga bostäder med kvalitet, både för att uppnå långsiktig hållbarhet och öka kommunens förmåga att attrahera nya invånare.

21. Länsstyrelserna ska i **årsredovisningen** redovisa om och i så fall hur el, tele, IT och NBC (nukleära, biologiska och kemiska stridsmedel) utgör begränsningar för att myndighetens verksamhet ska uppnå en godtagbar förmåga. Eventuellt ytterligare gränssättande faktorer ska även redovisas.

NBC: Länsstyrelsens ledningscentral är gjord enligt skyddsrummstandard med kollektivt luftfilter. Länsstyrelsen har därför godtagbar förmåga att utöva ledning vid ett eventuellt NBC problem eller utsläpp (nukleära, biologiska och kemiska stridsmedel). Personlig skyddsutrustning finns lagrad på myndigheten, men personalen är inte utbildad för att använda den.

EL: De reservsystem som finns kan försörja ledningsplatsen och de viktigaste delarna av IT-miljön och växeln. Reservkraft finns för närvarande inte för övriga delar av länsstyrelsebyggnaden, men en installation av detta har påbörjats och kommer att vara klar vid årets slut.

TELE: Elförsörjningen av växeln är ordnad med reservkraft på ledningsplatsen där växeln är placerad. En ny växel har installerats under året med bästa möjliga säkerhet. Vid överbelastning kan samtalen kopplas till andra länsstyrelser. Det finns två separata utgångar för telefoni från länsstyrelsen. Länsstyrelsen är även uppkopplad på FTN (försvarets telefonnät) via radiolänk. Det finns tillgång till både ISDN och PSTN från ledningsplatsen och ISDN för övriga länsstyrelsen.

IT: Länsstyrelsen arbetar med IT-säkerhet enligt FA 22 (numera BITS). En IT-säkerhetspolicy infördes i december 2000 och med den även säkerhetsinstruktioner för användare. Arbetet med att göra säkerhetsplaner för de viktigaste IT-systemen pågår kontinuerligt. I dessa planer ingår drifts- och katastrofplaner för systemen.

22. Länsstyrelserna ska **i årsredovisningen för 2003** redovisa utfall av kommunstöd enligt lagen (2000:1335) om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av telenät och de till lagen hörande förordningarna, dvs. storleken på de belopp som anmälts till Riksskatteverket att krediteras kommunernas skattekonton. Länsstyrelserna ska senast den **3 mars 2003** och den **4 augusti 2003** till NUTEK lämna en redovisning avseende utfallet och en prognos för utfallet för 2003, 2004 och 2005. Redovisningen ska lämnas enligt anvisningar från NUTEK. *Uppdraget gäller inte länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands, Skåne och Västra Götalands län.*

Bakgrund

I mars år 2000 presenterade regeringen sitt förslag till framtida IT-politik i propositionen ”Ett informationssamhälle för alla”, 1999/2000:86. Det övergripande målet är att Sverige som första land ska bli ett informationssamhälle för alla. Huvudspåret för utbyggnaden av IT-infrastruktur är att det ska ske av marknaden, på kommersiell grund. Där marknaden inte tar detta ansvar till fullo kan staten via stimulansbidrag stödja utbyggnaden. Genom förordningarna SFS 2000:1469 om stöd till kommuner för att anlägga lokala telenät, och SFS 2001:350 om stöd till kommuner för att anlägga telenät som sammanbinder orterna, ges möjlighet till statliga bidrag för att etablera en infrastruktur för bredbandskommunikation inom kommunen.

Tillsyn och kontroll

Länsstyrelserna ska se till att beviljade stöd utnyttjas för avsett ändamål och att användningen överensstämmer med föreskrivna villkor. Länsstyrelsen ska också svara för uppföljning av ärendena (§14 i förordningarna 2000:1469 och 2001:350).

Samordning på länsnivå

Här i Västerbotten har vi valt modellen att ge näringslivsavdelningen och funktionen regional utveckling/projekt, myndighetsansvar för ärendeberedning och beslut om stöd, samt för tillsyn och resultatuppföljning. För att göra genomförandet effektivare har länsstyrelsen uppdragit åt projektet IT Västerbotten att samordna kommunernas insatser för att uppnå en regional samsyn. IT Västerbotten har under 2003 även haft samordningsuppdrag i ramprogrammen: ”Ettan områdesnät” och ”Ettan ortssammanbindande nät”. Byakraften är en viktig förklaring till den lyckade bredbandsinsatsen i Västerbotten. Byaföreningar har på flera håll samordnat arbetet med att anlägga fiberkabel i respektive områdesnät.

Områdesnät

Stödet för att anlägga områdesnät utgår i form av kreditering på skattekonto (2000:1335) till kommuner för att anlägga telenät i enlighet med förordningen 2000:1469.

Länsstyrelsen har under hela år 2003 beviljat 37 projekt medel för att anlägga områdesnät. Av dessa har 29 projekt slutredovisat och beviljats slutlig utbetalning. Totalt under 2003 fattades beslut om stöd med 42 995 260 kronor och 46 877 609 kronor är utbetalt i form av kreditering på kommunernas skattekonto, varav 24 433 288 kronor gäller slutlig utbetalning av slutredovisade projekt.

Stödet har resulterat i att områdesnät kommer att etableras enligt avtal i 55 tätorter, 81 småorter och 28 övriga platser utanför tätorter och småorter. En fortsättning planeras för 2004 och 2005.

Ortssammanbindande nät

Stöd beslutas i enlighet med förordningen 2001:350 och anslaget 37:1 IT-infrastruktur. Länsstyrelsen har under hela år 2003 beviljat 31 projekt medel för att anlägga ortssammanbindande nät och beslutat om slutlig utbetalning för 21 projekt. Totalt under 2003 har beslut fattats om stöd med 68 334 249 kronor och 71 787 321 kronor är utbetalt från anslaget 37:1. Stödet har resulterat i att ortssammanbindande nät kommer att etableras enligt avtal och ansluta 63 tätorter, 87 småorter samt 44 övriga platser utanför tätorter och småorter.

Stamnät

Stöd beslutas i enlighet med förordningen 2003:62 om stöd till kommuner för att anlägga anslutning till rikstäckande telenät. Stödet lämnas i form av kreditering på skattekonto enligt 1 § lagen (2000:1335) om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av telenät.

Stöd för att anlägga anslutning till rikstäckande telenät enligt förordning 2003:62 har beviljats till kommunerna Robertsfors, Storuman, Dorotea, Sorsele och Vilhelmina. Länsstyrelsen beviljade under hela år 2003 totalt 7 530 000 kronor varav 3 765 000 kronor är utbetalat.

24. Länsstyrelserna ska i **årsredovisningen för 2003** redovisa erfarenheter av arbetet med IT-infrastrukturstöden till kommunerna. *Uppdraget gäller inte länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands, Skåne och Västra Götalands län.*

Bakgrund

Av förordning SFS 2001:350 och SFS 2001:351 framgår att

- Stöd får lämnas endast om kommunen har upprättat ett av länsstyrelsen godkänt IT-infrastrukturprogram enligt 2 § förordningen (2001:349) om stöd till kommuner för upprättande av IT-infrastrukturprogram.
- Som ytterligare villkor för stöd gäller att kommunen upphandlar tillhandahållandet av telenät. Om upphandlingsförfarandet inte medfört skäliga anbud, får nätet dock tillhandahållas av kommunen.

IT-infrastrukturprogram

Alla kommuner i Västerbotten har upprättat IT-infrastrukturprogram som avser den kommunala IT-infrastrukturen de närmaste fem till tio åren och innehåller en beskrivning av kommunens sätt att lösa vad som sägs i SFS 2001:349 §4 punkt 1-8. Programmen är väl samordnade mellan kommunerna och innehåller målbild över hur ett länsövergripande målnät skulle se ut. Målnätet är angett att täcka alla kommuner i länet och ge redundans, d v s det ska alltid finnas minst två alternativa trafikvägar. Länsstyrelsen har granskat och godkänt samtliga kommuners IT-infrastrukturprogram.

Konkurrensutsättning

IT Västerbotten har på uppdrag av kommunerna i Västerbotten konkurrensutsatt tillhandahållandet av ortssammanbindande nät och områdesnät.

Ortssammanbindande nät

Konkurrensutsättningen avsåg tillhandahållande av ortssammanbindande nät på ett stort antal angivna sträckor i kommunerna. Av förfrågningsunderlaget framgick att "i de fall befintliga nät eller föreslaget nytt nät inte kan tillhandahållas på rimliga villkor kan kommunerna själva välja att anlägga nätet."

Fyra kommuner har valt att teckna begränsade avtal med de tre leverantörer som antogs vid konkurrensutsättningen. Övriga kommuner har ansett att leverantörernas villkor var orimliga och därför valt att själva anlägga näten.

Länsstyrelsen har granskat och godkänt genomförd konkurrenssättning av ortssammanbindande nät och kommunernas redovisning av sitt beslut att anlägga näten på egen hand.

Områdesnät

Konkurrenssättningen avsåg ägandet av totalt 101 områdesnät, fördelade på samtliga kommuner i länet. Av förfrågningsunderlaget framgick att "näten ägs för närvarande av respektive kommun och en överlåtelse till annan part kommer endast att ske i de fall avtal med godtagbara och rimliga villkor för kommunen kan uppnås." Konkurrenssättningen visade att marknaden saknade intresse av att äga angivna områdesnät. Länsstyrelsen har granskat och godkänt genomförd konkurrenssättning av områdesnät och beslutat ge kommunerna tillstånd att även i fortsättningen vara ägare.

Anläggning av nät

Arbetet att anlägga nät har genomförts på ett samordnat och decentraliserat sätt. Under IT Västerbottens ledning har kommunerna genomfört projekt där bland annat ideellt arbete i byalag har varit ett viktigt inslag och gjort det möjligt att anlägga mer omfattande kabelnät till samma kostnad. Projekten har finansierats genom statligt stöd i kombination med EU-medel och vid val av tekniklösning har optisk fiberkabel prioriterats.

Produkter och tjänster som erfordrats för att genomföra projektet har upphandlats enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU). Flera lokala företag har antagits som leverantörer och har därigenom kunnat utveckla sina tjänster när det gäller fibernät. Tillgången till lokala företag med kompetens för optisk fiberkabel gör det lättare att med kort varsel klara felavhjälpling vid eventuella kommande driftstörningar i IT-infrastrukturen.

I samarbete med Post och telestyrelsen och genom samarbetsavtal med Svenska Kraftnät har kommunerna i Västerbotten åstadkommit ett regionalt sammanhängande redundant kabelnät där det alltid finns minst två alternativa trafikvägar.

27. Länsstyrelserna ska i **årsredovisningen** redogöra för hur länsstyrelsen som huvudansvarig för att driva och samordna tillväxtavtalen har inriktat sitt arbete för att de ska utföras effektivt. Resultatet av detta arbete ska bedömas, främst genom att redovisa identifierade hinder inför slutförandet av tillväxtavtalen och länsstyrelsens arbete att avlägsna dessa. Länsstyrelserna ska även göra en uppskattning av totalt beslutade medel inom tillväxtavtalen 2003 relativt intentionerna i dessa och i förhållande till tidigare år. Uppdraget gäller inte länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands, Skåne och Västra Götalands län.

Utveckling av tillväxtarbetet

Under året har tillväxtarbetet främst fokuserat på att ta fram det nya tillväxtprogrammet och förankra detta i brett partnerskap. Erfarenheterna från tillväxtavtalet visar att arbetsformerna bör utvecklas för att öka partnerskapets delaktighet i genomförandet av programmet. Den externa utvärderingen av den första avtalsperioden visade på ett starkt engagemang vid programframtagningen, men att det varit svårt att upprätthålla intresset i genomförandefasen. Mycket tyder på att det brister i den löpande uppföljningen, vilket medfört att uppnådda resultat och behov av ändringar i avtalets innehåll och inriktning inte uppmärksamats fullt ut och lett till åtgärder.

Ett ökat engagemang i programmets fas av genomförande kräver att partnerskapet systematiskt reflekterar över vilka insatser som ska prioriteras och därigenom påverkar styrningen fortlöpande. Hösten 2003 utarbetades en plan för genomförandefasen (se avsnitt om strategi för lärande).

En viktig utgångspunkt för arbetet som bedrivs i partnerskapet är att försöka nyttja och samla befintliga nätverk/organisationer i stället för att bygga upp helt nya konstellationer. Ett exempel på detta är det regionala kompetensrådet som numera också har ansvar för insatsområdet ”Kompetensutveckling och arbetskraftsförsörjning”.

Ett område av oerhört stor betydelse för länets framtida attraktivitet och konkurrensförmåga är en väl utbyggd och fungerande transportinfrastruktur. Under det första tillväxtavtalet var dock samordningen med transportplaneringen mycket liten. I det kommande tillväxtprogrammet och läns-transportplanen har processerna integrerats på ett bättre sätt och kommunikationslösningar ingår nu som en prioriterad åtgärd i det nya tillväxtprogrammet. Det finns också en ökad medvetenhet och vilja hos inblandade parter att utveckla kunskapen om de bägge processerna och deras innehåll, vilket är en förutsättning för att uppnå samverkan. Den förbättrade samordningen har främst skett via de personer som deltagit i bägge processerna, framför allt länsledning och kommunpolitiker. Exempelvis behandlade länsstyrelsens styrelse såväl tillväxtprogrammet som den regionala transportplanen vid samma styrelsemöte.

I huvudsak har samarbetet inom länsberedningsgruppen och med länets kommuner och organisationer fungerat bra. Samtidigt kan vi konstatera att samarbetet mellan sakområdena infrastruktur och regional utveckling ytterligare bör utvecklas när det gäller arbetet med gemensamma analyser och kunskapsunderlag. Ett problem på tjänstemannanivå är att det kan vara svårt för de olika parterna att avsätta tillräckligt med tid för en mer fördjupad diskussion. Under det senaste året har dock insatser gjorts för att förbättra förhållandet. Dels genom att prioritera sektorsöverskridande arbetssätt, dels genom mer systematik när det gäller samråd i frågor som rör de stöd som kan ges till transportinfrastruktur från EU:s strukturfonder och regionala projektmedel.

På tjänstemannanivå har länsberedningsgruppen för transportplanering även deltagit i analysarbetet och programskrivningen i tillväxtprogrammet för åtgärden transportinfrastruktur och kommunikationslösningar. Samordningen innebär att strategiska analyser för kommunikationsområdet är gemensam plattform för såväl tillväxtprogram som läns-transportplan. Ansatsen är att de strategiska övervägandena för tillväxt i Västerbottens län som ingår i tillväxtprogrammet utgör ”ledstjärna” för prioriteringarna i läns-transportplanen. Partnerskapet för tillväxtprogrammet kommer under genomförandet att nyttjas för att förmedla information och inhämta synpunkter.

Beslutade medel inom tillväxtavtalet 2003

Länsstyrelsens regionalpolitiska anslag medfinansierar tillväxtavtalet år 2003 med ca 125 miljoner kronor, något mindre än vad som budgeterats och i jämförelse med tidigare år. Det främsta motivet till detta är den kassabrist som uppstod på grund av rådande bemyndigandesystem. Även om länsstyrelsens totala finansiering av tillväxtavtalet blev lägre än tidigare år så fokuserade vi på att finansiera insatser som ryms inom ramen för tillväxtavtalet. Under året utgjorde närmare 95 procent av beviljade medel medfinansiering av tillväxtavtalet vilket är i paritet med tidigare år. En sammanställning av den totala finansieringen från samtliga parter under avtalsperioden 2003 kommer enligt uppdrag att lämnas till regeringskansliet under våren 2004. I dagsläget är det därför svårt att göra en korrekt och realistisk bedömning av den totala finansieringen av tillväxtavtalet för år 2003. Avtalets finansiella omfattning har dock efter en försenad start år 2000 legat nära budget såväl 2001 som 2002. Mycket tyder på att denna trend håller i sig även för 2003.

33. Länsstyrelserna ska **i årsredovisningen** särredovisa de medel som erhållits från anslaget 33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006 för medfinansiering av bidrag avseende företagsstöd i samband med utbetalning från anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder. Därutöver ska den del som i detta sammanhang utbetalats från länsstyrelsen i form av stöd redovisas. Utestående fordringar mot de myndigheter som disponerar anslaget 33:5 redovisas i not till balansräkning. Uppdraget gäller inte länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands, Skåne och Västra Götalands län.

Från anslaget 19:33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2002-2006 har 11 216 tkr erhållits för samma ändamål, medan länsstyrelsen här har utbetalat 8 072 tkr från det regionalpolitiska anslaget. Av inbetalningarna har 2 780 tkr redovisats mot anslaget 19:33:1. Övrigt se not 18 i balansräkningen.

41. Länsstyrelserna ska **i årsredovisningen** redovisa vilka insatser som genomförts samt hur resurserna fördelats när det gäller de medel för miljömålsarbetet som tillfördes 2002.
-för övergripande ansvar för regionalt mål- och uppföljningsarbete,
-för administration m.m. av anslagsmedel avseende sanering och återställning av förorenade områden, kalkning, miljöövervakning samt vissa andra naturvårdsåtgärder.

--för övergripande ansvar för regionalt mål- och uppföljningsarbete

Tillsammans med "Samverkansgrupperna för miljömålsarbetet i Västerbottens län" arbetade länsstyrelsen fram ett förslag till regionala mål och helhetsstrategier för hållbar utveckling. Dessa antogs under året av länsstyrelsens styrelse.

Länsstyrelsen har utarbetat ett övergripande program för miljömålsuppföljning 2002 – 2004. Ett projekt med syfte att ta fram en metod att beräkna koldioxidutsläppen på kommunal nivå har genomförts i samverkan med kommunerna. Vi har också medverkat i det länsstyrelsegemensamma RUS-projektet.

"Pilotlänsprojektet om ekologisk hållbarhet i de regionala tillväxtavtalen" har under året följts upp genom fortsatt samarbete kring tillväxtavtalet. En miljöskunnig handläggare har anställts på näringslivsavdelningen. Länsstyrelsen har tillsammans med övriga huvudmän i länet bildat "Forum för Hållbar utveckling i Västerbotten" för att stimulera arbetet med hållbar utveckling.

Tillförda medel har använts till två tjänster med ansvar för miljömålsarbete respektive miljömålsuppföljning samt till seminarier, konferenser och inköp av material och IT-system för uppföljningsarbetet.

-för administration m.m. av anslagsmedel avseende sanering och återställning av förorenade områden

Arbetet med förorenade områden är ett mycket komplext arbetsfält som kräver många kompetenser. Frågor om efterbehandling hanteras främst av den så kallade ebh-gruppen. Den är en del av miljövårdsfunktionen, som är en av tre funktioner inom miljö- och planavdelningen. Till gruppen hör även en jurist från länsstyrelsens juridiska enhet som i allt större utsträckning anlitas för ansvarsutredningar och juridiska bedömningar. Medlen för administration av anslag till sanering och återställning av förorenade områden används för att finansiera den fasta tjänsten som ebh-handläggare samt en del av tjänsten för samordning, bidragsadministration, tillsynsvägläddning m m. Även en del av juristtjänsten finansieras med dessa medel.

För efterbehandlingsfrågor som har koppling till aktiva verksamhetsutövare ansvarar i första hand de miljöskyddshandläggare som har tillsynsansvar enligt miljöbalken.

-för kalkning

Utöver det ordinarie arbetet av återkommande karaktär har vi under 2003 på uppdrag av Naturvårdsverket utarbetat en regional åtgärdsplan för kalkning under perioden 2003-2007. Genom kalkningsprogrammet har vi bland annat installerats ett databaserat övervakningssystem på länets samtliga kalkdoserare. Inom ramen för biologisk återställning har ett par vägtrummor som legat fel bytts ut mot valvbågar. Dessutom har vi bedrivit ett intensivt planeringsarbete för att kunna genomföra ett tjugotal åtgärder under 2004 och 2005.

Medlen för administration av kalkningen används för att finansiera tre medarbetare. Dessa arbetar med planering, bidragshantering, uppföljning, rapportering, utvärdering samt optimering av kalkning och biologisk återställning i kalkade vatten. För administration av bidragsutbetalningar, dataläggning och databasansvar tillkommer ytterligare ca 60 procent av en tjänst som finansieras över länsstyrelsens ramanslag.

-för miljöövervakning

Under 2003 har miljöövervakningsaktiviteter och program genomförts enligt den aktivitetsplan som inlämnats till och godkänts av Naturvårdsverket. Ett projekt har genomförts under året i syfte att ta fram en strategi för samordnat nationellt/regionalt övervakningsprogram för kustfisk. Projektet har genomförts i bred samverkan med länsstyrelser i Bottniska viken, Fiskeriverket, Naturvårdsverket, Umeå Marina Forskningscentrum, kommuner och regionala myndigheter i Finland. Ett arbete har pågått under året med att anpassa och utveckla det regionala övervakningsprogrammet, dels mot behovet av uppföljning av nationella och regionala miljömål, dels med anledning av de krav som bland annat följer med införandet av ramdirektivet för vatten- och habitatdirektivet. Under året har länsstyrelsen deltagit i framtagandet av ett nationellt uppföljningssystem för Natura 2000 habitat.

Länsstyrelsen har utfört ett uppdrag från miljödepartementet om kostnader för genomförandet av ramdirektivet för vatten. Vi har också deltagit i Naturvårdsverkets rådgivande grupp om utveckling av bedömningsgrunder för kust och hav med anledning av kraven i ramdirektivet för vatten.

Ett samarbete med länets kommuner, länsstyrelsen i Norrbotten, regionala och lokala myndigheter och organisationer på finska sidan av Bottenviken och norra Kvarken, pågår inom ramen för projekten ”Kvarken –Miljö” och ”Bottenviken- Lif”. Inom dessa projekt kommer bland annat ett åtgärdsprogram för Bottenviken att tas fram. De undersöker också möjligheten att samordna miljöövervakning, tar fram gemensamma metoder och strategier för övervakning i vatten, på land och i luft inom Kvarkenområdet och undersöker möjligheten att etablera luftvårdsförbund.

De tillförda medlen har används för att finansiera 50 procent av en tjänst för arbete med det regionala miljöövervakningsprogrammet.

-för vissa andra naturvårdsåtgärder.

2002 tillfördes länsstyrelsen medel för arbete med reservatsbildning av skogsmark, arbete med Natura 2000 samt vård- och skötsel av naturreservat. När det gäller reservatsbildningen motsvarade tillskottet 2,5 tjänster. Under 2003 har tre personer arbetat heltid med uppdraget. Huvuddelen av arbetet under året har lagts på strategiarbete och inventering av statlig skog i länet.

För arbetet med Natura 2000 fick länsstyrelsen medel motsvarande 1,5 tjänster. Under året har två personer arbetat motsvarande 1,5 heltider med att ta fram bevarandeplaner, en del markägarinformation samt att föreslå ytterligare tio områden till nätverket.

För vård- och skötsel fick länsstyrelsen medel motsvarande en halv tjänst. En person har under året arbetat heltid med huvudsakligt arbete att se över och ta fram nya skötselplaner för befintliga reservat i den utsträckning nya behövs. En arbetsplan visar att cirka 70 av länets 161 reservat behöver förnyade skötselplaner.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställningen ska göras enl. 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

		2003	2002	2001	2000	1999
Låneram	beviljad	9 000	8 360	8 360	8 360	7 100
	utnyttjad	6 617	6 482	7 514	7 257	6 580
Kontokredit hos RGK	beviljad	6 200	6 200	6 200	6 200	6 089
	max. utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto	räntekostnader	0	0	0	0	0
	ränteintäkter	1 014	1 509	431	707	635
Totala avgiftsintäkter (ktogrupp 31-34, 7)	mynd. disponerar	13 534	13 338	12 678	10 118	9 431
	mynd. ej disponerar	34 825	29 476	23 941	8 302	32 629
Jämförelse med beräknade avgiftsintäkter (ktogrupp 31- 34, 7) enl. regleringsbrev		-	-	-	-	-
Anslagskredit	beviljad	1 405	2 700	2 700	2 300	2 283
	utnyttjad	0	0	1 508	0	0
Summa utg. reservationer (anslag)		3 134	3 134	3 148	5 522	0
Summa anslagssparande		48 201	95 025	121 162	125 983	125 833
- därav intecknat av åtagan- den med stöd av reservatio- ner och anslagssparande		45 800	75 683	122 256	130 755	61 535
Bemyndiganden	tilldelat	487 616	455 931	440 931	220 500	184 300
	summa åtaganden **	227 003	264 349	301 925	150 868	117 523
Årsarbetskrafter (åa)*		211,7	202,4	192,6	202,3	238
Medelantalet anställda		254	244	232	239	254
Driftkostnad per åa		791	711	751	665	555
Årets kapitalförändring		- 3 148	6 522	2 081	-1 146	-6 378
Balanserad kapitalförändring		- 1 179	-7 700	-12 487	-12 979	- 6 601

- * Mätmetod skall finnas dokumenterad; Länsstyrelsen tillämpar tidredovisning där tiden redovisas dagligen. Vid beräkning av årsarbetskrafter tillämpas rekommendationen i mallen för en årsarbetskraft, 220 dagar vilket är omräknat till 1760 timmar.
- ** Summa åtaganden är beräknat enligt bemyndiganderapporteringens utestående åtaganden.

Finansiell redovisning

RESULTATRÄKNING (tkr)
2003-12-31

	Not	Utfall 2003-01-01 2003-12-31	Utfall 2002-01-01 2002-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	2	105 656	101 516
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	3	9 739	8 466
Intäkter av bidrag	4	54 379	49 304
Finansiella intäkter	5	1 016	1 511
Summa		170 790	160 797
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	6	-109 387	-98 875
Kostnader för lokaler		-11 147	-10 584
Övriga driftskostnader		-46 838	-46 673
Finansiella kostnader	7	-360	-385
Avskrivningar		-4 154	-4 265
Summa		-171 886	-160 782
Verksamhetsutfall		-1 096	15
Uppbördsverksamhet	8		
Intäkter av avgifter och ersättningar som inte disponeras av myndigheten		34 825	29 476
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamheten		-38 207	-22 911
Saldo		-3 382	6 565
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	9	249 817	193 935
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	10	137 591	120 365
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	11	36 504	-14 753
Finansiella intäkter		1 037	1 092
Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringsändamål	24	-1 022	-218
Lämnade bidrag	12	-422 597	-300 479
Saldo		1 330	-58
Årets kapitalförändring	13	-3 148	6 522

BALANSRÄKNING (tkr)
2003-12-31

	Not	2003-12-31	2002-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	14	638	91
Summa immateriella anläggningstillgångar		638	91
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	15	816	672
Maskiner, inventarier, installationer mm	16	5 821	7 169
Summa materiella anläggningstillgångar		6 637	7 841
Utlåning			
Utlåning	17	2 845	1 556
Summa utlåning		2 845	1 556
Varulager mm			
Fastigheter		7 386	8 597
Summa varulager mm		7 386	8 597
Fordringar			
Kundfordringar		3 180	2 151
Fordringar hos andra myndigheter		5 706	4 423
Övriga fordringar		3 790	3 377
Summa fordringar		12 676	9 951
Periodavgränsningsposter	18		
Förutbetalda kostnader		3 154	2 962
Upplupna bidragsintäkter		53 930	22 311
Övriga upplupna intäkter		7 046	9 552
Summa periodavgränsningsposter		64 130	34 825
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	19	-31 226	-4 133
Summa avräkning med statsverket		-31 226	-4 133
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	20	25 543	44 586
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	20	2 653	1 810
Kassa, postgiro och bank	21	43 978	34 242
Summa kassa och bank		72 174	80 638
SUMMA TILLGÅNGAR		135 260	139 366

BALANSRÄKNING (tkr)
2003-12-31

	Not	2003-12-31	2002-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	22	5 376	4 146
Balanserad kapitalförändring	23	-1 178	-7 700
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	13	-3 148	6 522
Summa myndighetskapital		1 050	2 968
Fonder			
Fonder	24	49 846	46 236
Summa fonder		49 846	46 236
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	25	139	0
Summa avsättningar		139	0
Skulder mm			
Lån i Riksgäldskontoret	26	6 617	6 482
Skulder till andra myndigheter		10 625	10 777
Leverantörsskulder		5 253	5 350
Övriga skulder	27	25 547	21 222
Depositioner		2 682	3 029
Summa skulder mm		50 724	46 860
Periodavgränsningsposter	28		
Upplupna kostnader		10 971	9 528
Oförbrukade bidrag		19 498	30 943
Övriga förutbetalda intäkter		3 032	2 831
Summa periodavgränsningsposter		33 501	43 302
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		135 260	139 366
ANSVARSFÖRBINDELSER			
Övriga ansvarsförbindelser			
Beslutade men ej utbetalade bidrag	29	303 092	387 174
EVENTUAL TILLGÅNG			
Avskrivningslån, landsbygdsbidrag	30	153 322	202 782

ANSLAGSREDOVISNING (tkr)
2003-12-31

UTFALL 2003-01-01 - 12-31									
Nomenklatur Benämning	Ingående överförings- belopp	Årets till- delning enl regle- ringsbrev	Omdisp- onerade anslags belopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter - Inkomster	Utgående över- förings- belopp	Not
18 32:01:020 Länsstyrelserna mm	2 709	94 007			-117	96 599	94 198	2 401	32
19 33:01:020 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	-4 469	129 500	30 000			155 031	165 112	-10 081	
Allmänna regionalpolitiska åtgärder, intäkter							-2 780	2 780	
A1 regionalpolitiska åtgärder tom 1998	14 514				-4 802	9 712		9 712	
Summa Allmänna regionalpolitiska åtgärder	10 045	129 500	30 000		-4 802	164 743	162 332	2 411	33
19 33:05:003 Europeiska regionala utv fonden 00-06									
Interreg III KvarekenMittskandia	21 140	15 000				36 140	28 083	8 057	34
19 37:01:016:001 IT Infrastruktur, adm	182	184				366	312	54	35
19 37:01:016:002 IT Infrastruktur, ort	60 848	46 217				107 065	71 787	35 278	35
19 A 2000 11.020 Regionalpolitiska insatser	2 296					2 296		2 296	
19 A 2000 12.020 Medel för tillfälligt småföretagsstöd mm	246					246		246	
24 A 2000 08.025 Fortsatt program för småföretagsutveckling förnyelse och tillväxt	592					592		592	
SUMMA	98 058	284 908	30 000	0	-4 919	408 047	356 712	51 335	31

BEMYNDIGANDEN 2003-12-31 (tkr)

Anslag/Benämning	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	
19 33:01:020 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	282 000	225 743	137 468	
	Utestående åtagandens fördelning (infrianden) per år			
	2004	2005	2006	2007
	87 468	43 000	6 000	1 000

Utestående åtaganden består av beslutade men ej utbetalade bidrag.

Anslagssparandet som finns avser A1 regionalpolitiska åtgärder tom 1998 och ingår ej i bemyndigandet.

Benämning	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	
19 33:05:003 Europeiska regionala utvecklingsfonden IIIA-programmet KvarkenMittskandia period 2000-2006 - Åtgärder inom Interreg	100 000	51 371	67 510	
	Utestående åtagandens fördelning (infrianden) per år			
	2004	2005	2006	2007
	32 943	22 000	11 000	1 567

Ingående åtaganden består av beslutade men ej utbetalda bidrag 72 511 tkr minus kvarvarande anslag 21 140 tkr.

Utestående åtaganden består av beslutade men ej utbetalda bidrag 75 567 tkr minus kvarvarande anslag 8 057 tkr.

Benämning	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden
19 37:01:016:002 IT-Infrastruktur: Regionala transport-nät mm	105 616	0	22 025
	Utestående åtagandens fördelning (infrianden) per år		
	2004	2005	
	15 000	7 025	

Ingående åtaganden består av beslutade men ej utbetalda bidrag 58 068 tkr minus kvarvarande anslag 60 848 tkr.

Utestående åtaganden består av beslutade men ej utbetalda bidrag 57 303 tkr minus kvarvarande anslag 35 278 tkr

FINANSIELLA VILLKOR

13 22:6:3:2 Utbetalningar från Europeiska socialfonden avs programmet inom gemenskapsinitiativet Interreg II Kvarken-MittSkandia 1995-1999

EG-medlen skall redovisas mot inkomsttiteln 6411 Bidrag från EG:s socialfond undertitel 02 Interreg IIA: Kvarken-Mittskandia perioden 1995-1999. Programmet är avslutat och under året har inbetalning enligt slutrekvisitionen erhållits med 1 350 tkr.

18 32:1:20 Länsstyrelserna mm

Länsstyrelsen har enligt regleringsbrevet för år 2003 en anslagskredit på 1 405 tkr, tillgång till ett räntekonto i Riksgäldskontoret med en kredit på 6 200 tkr samt disponerar en låneram i Riksgäldskontoret som är på 9 000 tkr.

19 33:1:20 Allmänna Regionalpolitiska åtgärder

I villkoret för Uppföljning och utvärdering får Länsstyrelsen högst använda 2 500 tkr. Under året har belastning på detta område varit 1 555 tkr. Länsstyrelsen har en anslagskredit på 15 950 tkr enligt regleringsbrevet från den 4 december 2003. Under året har 767 tkr inbetalats till inkomsttiteln 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet p g a av återkrav av olika företagsstöd. Dessutom har 34 tkr inbetalats till anslaget avseende återvinning av medel vid bidragsmottagares konkurs. Länsstyrelsen har också ett bemyndigande på 282 000 tkr att fatta beslut mot. Maximala utbetalningar (exklusive eventuellt anslagssparande samt utnyttjande av anslagskredit) för år 2004 och 2005 uppgår till 129 500 tkr vardera året.

19 33:7:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 1995-1999 – Åtgärder inom Interreg II A-programmet Kvarken/Mittskandia

EG-medlen skall redovisas mot inkomsttiteln 6311 Bidrag från EG:s regionalfond undertitel 02 Interreg II: Kvarken/Mittskandia. Programmet är avslutat och endast inbetalning enligt slutrekvisitionen kvarstår.

19 33:5:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006 – Åtgärder inom Interreg IIIA-programmet Kvarken/Mittskandia

Länsstyrelsen disponerar en anslagskredit på 750 tkr och har ett bemyndigande på 100 000 tkr. Från EG inbetalda medel ska redovisas mot inkomsttitel 6312 Bidrag från EG:s regionalfond med undertitel 03 Interreg IIIA Kvarken-Mittskandia. Under året har 28 285 tkr inbetalats.

19 37:1:16 IT-infrastruktur: Regionala transportnät mm

Länsstyrelsen har ett bemyndigande på 105 616 tkr att fatta beslut för, som innebär utgifter under åren 2004-2005 inklusive tidigare gjorda åtaganden.

23 44:2:2:2 Från EG-budgeten finansierade regionala stöd - Åtgärder inom Interreg II-programmet Kvarken/Mittskandia

EG-medlen skall redovisas mot inkomsttiteln 6121 EG-finansierade struktur- och regionalstöd inom jordbrukssektorn mm, undertitel 02 Interreg II: Kvarken/Mittskandia. Programmet är avslutat och under året har inbetalning enligt slutrekvisitionen erhållits med 1 027 tkr.

INKOMSTITTLAR (tkr)
2003-12-31

		UTFALL 2003-01-01 - 12-31			
Inkomsttitel	Benämning	Not	Utgifter	Inkomster	Utfall
2322	Räntor på övriga näringslån, Kammarkollegiet			1	1
2511	Expeditions- och ansökningsavgifter			548	548
2536	Lotteravgifter			8	8
2537	Miljöskyddsavgift				
253701	- prövnings- och tillsynsavgift			4 367	4 367
2539	Täktavgift			1 316	1 316
2552	Övriga offentligrättsliga avgifter				
255201	- avgifter enligt stiftelseförordning tillsyn och prövnavg.			57	57
255202	- registerhållningsavgift och registreringsbevis, stiftelseförordning			89	89
255203	- ansökningsavgift transporter miljöfarligt avfall			49	49
2714	Sanktionsavgifter m.m.				
271401	- enligt arbetsmiljölagen			131	131
2811	Övriga inkomster av statens verksamhet	36	244	1 190	946
4136	Återbet av övriga näringslån, Kammarkollegiet			8	8
4137	Återbet av övriga näringslån, Jordbruksverket			25	25
6121	EG-finansierade struktur- och regionalstöd till jordbrukssektorn m.m. 1995-1999				
612102	- Interreg IIA KvarkenMittskandia			1 027	1 027
6411	Bidrag från EG:s socialfond perioden 1995-1999				
641102	- Interreg IIA KvarkenMittskandia			1 350	1 350
6312	Bidrag från EG:s regionalfond perioden 2000-2006				
631203	- Interreg IIIA KvarkenMittskandia			28 285	28 285
SUMMA			244	38 451	38 207

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

FINANSIERINGSANALYS (tkr) 2003-12-31

		2003-01-01 2003-12-31	2002-01-01 Not 2002-12-31
DRIFT			
<i>Kostnader exklusive avskrivningar mm</i>		-167 732	-156 517 37
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag	102 739		97 508
Intäkter av avgifter o andra ersättningar	9 681		8 177 38
Intäkter av bidrag	54 032		48 932 39
Övriga intäkter	1 016		1 511
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>		167 468	156 128
<i>Minskning (+) av lager</i>		1 211	-775
<i>Ökning (-) av kortfristiga fordringar</i>		-1 562	-3 703
<i>Minskning (-) av kortfristiga skulder</i>		-11 731	12 938
KASSAFLÖDE TILL DRIFT		-12 346	8 071
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar	-2 857		-3 371
Investeringar i immateriella tillgångar	-640		-94
<i>Summa investeringsutgifter</i>		-3 497	-3 465
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret	3 399		3 198
- amorteringar	-3 264		-4 230
Försäljning av anläggningstillgångar	58		289
Tillförda driftmedel för amorteringar	2 917		3 859
Tillförda driftmedel för investeringar	0		149
Bidragsmedel för amortering	347		372 39
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>		3 457	3 637
<i>Förändring av kortfristiga fordringar och skulder</i>		-484	6
KASSAFLÖDE TILL INVESTERINGAR		-524	178
LÅNEVERKSAMHET			
Nyutlåning näringslån	0		0
<i>Summa låneutgifter</i>		0	0
Finansiering av låneverksamhet			
Amortering			
- Ökning (-) av utlåning	-1 211		571
- Ökning (+) av statskapital	1 230		-552
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av låneverksamheten</i>		19	19
<i>Förändring av kortfristiga fordringar och skulder</i>		-19	-16
KASSAFLÖDE TILL LÅNEVERKSAMHET		0	3

FINANSIERINGSANALYS (tkr) (forts)
2003-12-31

	2003-01-01 2003-12-31	2002-01-01 2002-12-31	Not
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter mm samt andra intäkter som inte disponeras av länsstyrelsen	34 825	29 476	
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	-489	-767	
<i>Inbetalningar i uppbördsverksamheten</i>	<i>34 336</i>	<i>28 709</i>	
<i>Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamheten</i>	<i>-38 207</i>	<i>-22 911</i>	
KASSAFLÖDE FRÅN UPPBÖRDSVERKSAMHET	-3 871	5 798	
TRANSFERERINGSVERKSAMHET			
Lämnade bidrag	-422 675	-300 729	40
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	-23 678	-15 381	
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>	<i>-446 353</i>	<i>-316 110</i>	
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Finansiella intäkter	1 037	1 092	
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	249 817	193 935	
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag	137 591	120 365	
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	36 504	-14 753	
Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringsändamål	-1 022	-218	
Ökning (+) av fonder	3 610	24 891	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamheten</i>	<i>427 537</i>	<i>325 312</i>	
KASSAFLÖDE TILL TRANSFERERINGAR	-18 816	9 202	
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	-35 557	23 252	
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL			
Likvida medel vid årets början	76 505	53 253	
Ökning av kassa och postgiro	6	-6	
Minskning av tillgodohavande hos Riksgäldskontoret	-18 200	19 672	
Ökning av banktillgodohavanden	4 534	-800	
Ökning av banktillgodohavande - Valutakonto	5 196	15 382	
Minskning av avräkning med statsverket	-27 093	-10 996	
Summa förändring av likvida medel	-35 557	23 252	
Likvida medel vid årets slut	40 948	76 505	

NOTER

Not 1

Tilläggsupplysningar

Förändring av redovisningsprinciper

Anslag där vi tidigare fått medel förmedlade från andra myndigheter ska inte längre redovisas som anslag. Bidragen rekvideras nu direkt från respektive myndighet istället. De anslag som har försvunnit är Allmänna val, Ersättning för viltskador, Stöd till innehavare av fjällägenheter och Främjande av Rennäringen.

Sjukfrånvaro ska från och med år 2003 redovisas i sju nyckeltal, de återfinns i slutet av denna not.

Länsstyrelsen har under år 2003 bytt låneform till avistalån på anläggningstillgångarna.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Fördelningen av kostnader mellan olika verksamhetsgrenar i resultatredovisningen sker dels med direktkoterade kostnader på verksamhetsgrenar, dels enligt tidredovisning för lönekostnaderna och dels med ofördelade kostnader utifrån Länsstyrelsens tidredovisning på verksamhetsgrenar.

Fordringar som är mer än tre månader gamla värderas och om de bedöms som osäkra bokförs de som befarade kundförluster och värder regleras. Fordringar på statliga myndigheter värder regleras inte.

Utbetalningar av **Lönegarantimedel** bokförs förutom som transfereringar även som befarade förluster under transfereringsavsnittet med finansiering av övriga erhållna medel. Tidigare har fordran värder reglerats helt, men då utdelning i konkurser numera sker i större omfattning har en kollektiv värder reglering skett med 97 %, då ett genomsnitt av utdelningarna de sista fyra åren har varit ca 3 %. Bruttovärdet är 122 374 tkr vilket innebär att 3 671 tkr tas upp som en lönegarantifordran.

Grunderna för värdering av **Jordfondens fastigheter** är inköpspris samt större investeringar typ skogsplanteringar. Värdet påverkas även av försäljningar av fastigheter. Då särskild skuldpost saknas - statskapitalet finns bokfört hos Jordbruksverket - balanseras redovisningen mot statsverkets checkräkning.

För att en vara skall klassificeras som en **anläggningstillgång** skall följande kriterier vara uppfyllda:

- varan skall ha en ekonomisk livslängd överstigande tre år
- varan skall ha ett inköpspris exkl moms överstigande 10 tkr.

De flesta anläggningstillgångarna har en avskrivningstid på fyra år, men även avskrivningstider på tre, sex, sju och tio år finns (Se not 16).

Olika typer av **skulder** värderas till nominella värden.

Inbetalningar av **vattenregleringsavgifter** liksom intäkter av fällavgifter av **älgvårdsfonden** redovisas över resultaträkningen som transferering. Över- resp underskott bokförs mot resultatposten Avsättning till/upplösning av fonder.

Periodiseringsprinciper

Periodavgränsningsposter har upprättats för löne- och semesterskulder, EG-medel, upplupna räntor, förutbetalda kostnader avseende år 2004 (främst hyres-, service- och licenskostnader), leverantörsskulder samt upplupna bidragsintäkter avseende både utom- och inomstatliga. ESV har fastställt den så kallade brytdagen till den 12 januari 2004. Fakturor större än 5 tkr netto inkomna efter detta datum har bokförts som periodavgränsningsposter.

Föregående års värden anges inom parentes.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

Ersättningar och förmåner

Nedan redovisas de ersättningar och andra förmåner som Länsstyrelsen utbetalat under år 2003;

- till ledande befattningshavare som utsetts av regeringen vid Länsstyrelsen

- myndighetens styrelse.

Dessutom anges uppdrag i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

	Lön samt andra ers (kr)	Skattepliktiga förmåner (kr)
Landshövding Lorentz Andersson	790 126	66 503
Ordförande i Länsarbetsnämnen		
Ordförande i Skogsvårdsstyrelsen		
Ordförande i Kompetensrådet		
Ordförande i Hushållningssällskapet		
Ledamot i Kommuninvest AB		
Ordförande i Delegationen för samverkan universitet, kommun och landsting		
Ordförande i Barents regionråd		
Ledamot i Valberedningen Föreningssparbanken Sverige		

Ställföreträdare länsråd Göran Theolin	703 891	1 620
---	---------	-------

LÄNSSTYRELSENS STYRELSE 2003 - 2004

Ersättningar till ledamöter i Länsstyrelsens styrelse är 1 450 kronor per sammanträdesdag. I skattepliktig ersättning ingår även ersättning för strukturfondsdelegationsmöten samt ersättningar för rennäringsdelegationens möten.

Ledamöter	Skattepliktiga ers (kr)	Skattepliktiga förmåner (kr)
Inge Andersson	33 134	540
Ledamot i ALMI Företagspartner Västerbotten AB		
Ordförande i Västerbottensmusiken AB		
Ordförande i Västerbottensteatern AB		
Ordförande i AC-Invest AB		
Ledamot i Skellefteå Museum AB		
Ledamot i strukturfondsdelegationen Mål 1 Norra Norrland		
Länet Västerbotten Data och Tele AB		
Harriet Classon	27 887	780
Ledamot i strukturfondsdelegationen Mål 1 Norra Norrland		
Ledamot i länsarbetsnämndens styrelse i Västerbotten		
Ledamot i Skellefteå Stadshus AB		
Lennart Degerliden	13 705	420
Lennart Gustavsson	13 597	300
Lennart Holmlund	13 929	660
Ordförande i Uminova Fastighets AB		
Ordförande i Umeå kommunföretag AB		
Ledamot i Botniabanan AB		
Ledamot i övervakningskommittén för Mål 1		
Ordförande i Styrkommittén för Interreg IIIA KvarkenMittskandia		
Marianne Löfstedt	20 914	480
Ledamot i Svenska Tursitföreningen AB		
Ledamot i Storumans Utvecklings AB		
Ledamot i strukturfondsdelegationen för Mål 1 Norra Norrland		
Ledamot i beslutsgruppen för Interreg IIIA KvarkenMittskandia		
Tomas Mörtzell	15 469	300
Ledamot Norra Skogsägarna		
Ledamot i Oldstones North Design AB		
Ledamot i Stenlunds Skog AB		
Matts Lundgren	14 296	360

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

Gunilla Tjernberg	14 653	480
Ledamot i Sveriges Biografbyrå		
Ingegerd Saarinen	13 491	540
Lilly Bäcklund	17 318	480
Gunilla Lundgren	19 589	360
Ledamot i ALMI Företagspartner Västerbotten AB		

Enligt kraven i FÅB 7 kap 3§ redovisas i nedanstående tabell de anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den totala ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron som uppgår till 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Siffrorna i statistiken bygger på samtliga som varit anställda någon gång under år 2003. Sjukfrånvaro uppdelat på kön i respektive åldersgrupp kan ej lämnas dels på grund av att individer kan spåras dels på grund av att programmet i lönesystemet inte klarar en sådan uppdelning.

Sjukfrånvaro i %	1/7 2003 – 31/12 2003		Hela 2003
Totalt		4,8	4,7
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)		60,5	68,0
Kvinnor		6,1	5,8
Män		3,4	3,7
Anställda – 29 år		0,9	1,2
Anställda 30 – 49 år		3,0	2,8
Anställda 50 år -		7,2	7,2
Antal anställda uppdelat på kön	Män	Kvinnor	Samtliga
Anställda – 29 år	13	18	31
Anställda 30 – 49 år	70	62	132
Anställda 50 år -	61	58	119
Alla	144	138	282

RESULTATRÄKNINGEN

Not 2

Intäkter av anslag

Resultatposten Intäkter av anslag fördelas på följande anslag:

	2003	2002
01 46:1:1 Allmänna val	-	423
18 32:1:20 Länsstyrelserna mm	94 198	86 340
19 33:1:20 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	13 926	11 075
19 33:1:20 Allmänna regionalpolitiska åtgärder, intäkter	-2 780	-4 691
19 37:1:16:1 IT infrastruktur, regionala transportnät mm adm kost	312	186
23 42:6:1 Ersättning för viltskador mm	-	2 506
23 44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter mm	-	-8
23 44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter mm, intäkter	-	-28
23 45:1 Främjande av rennäringen	-	5 700
19 A 2000 11.20 Regionalpolitiska insatser	-	13
Summa	105 656	101 516

Inkomsterna på anslaget 19 33:1:20 är inbetalningar från EG:s strukturfonder avseende retroaktiv finansiering, vilket har redovisats mot detta anslag brutto enligt regleringsbrevet. Allmänna val, Ersättning för viltskador, Stöd till innehavare av fjällägenheter och Främjande av rennäring ska inte hanteras som anslag från och med år 2003. Pengarna ska istället rekvireras från Valmyndigheten, Naturvårdsverket och Jordbruksverket.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

Not 3

Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter och avgifter enligt 4§ Avgiftsförordningen:

	2003	2002
Uthyrning av lokaler	109	82
Konferensavgifter	221	233
Konsultuppdrag	8	-115
Bonus	54	-
Övrigt, t ex publikationer	219	299
Summa	611	499

Pantbanksverksamheten

Under året har avgifter från länets enda pantbank inkommit på 4 tkr. Kostnaderna för tillsynen av verksamheten har varit 1 tkr.

Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Posten Intäkter och avgifter och andra ersättningar har följande specifikation på olika finansieringskällor:

	2003	2002
18 32:1.20 Länsstyrelserna mm	3 744	3 947
19 33:1.20 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	150	85
Naturvårdsverket	482	291
Jordbruksverket	360	574
Riksantikvarieämbetet	77	210
Vägverket	1 980	1 853
Diverse statliga myndigheter	15	22
Bygdemedel	1 001	356
Upplåtelser	17	68
Diverse kommunala och privata finansiärer	1 913	1 060
Summa	9 739	8 466

Stöd till innehavare av fjällägenheter och Främjande av rennäring ska från och med år 2003 inte hanteras som anslag av Länsstyrelsen. Ersättningarna ingår nu i saldot från Jordbruksverket, där Stöd till innehavare av fjällägenheter är 29 tkr att jämföra med 9 tkr år 2002 och Främjande av rennäringen är 1 tkr jämfört med 316 tkr. Jämförelsetalen för år 2002 är omfördelade.

Not 4

Intäkter av bidrag

Intäkter av bidrag har följande specifikation på olika finansieringskällor:

	2003	2002
18 32:1.20 Länsstyrelserna mm	9 512	10 181
19 33:1.20 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	-624	5 309
Naturvårdsverket	19 740	16 099
Jordbruksverket	7 280	4 852
Länsstyrelsen i Norrbottens län/EG:s strukturfonder	4 858	4 665
Regeringskansliet/UD	3 292	1 454
Riksantikvarieämbetet	1 499	2 422
Nutek	1 163	-198
Kammarkollegiet	791	287
Krisberedskapsmyndigheten	648	227
Fiskeriverket	296	499
Räddningsverket	51	579
Övriga myndigheter	1 666	963
EU	416	-
Diverse kommunala projekt	3 791	1 965
Summa	54 379	49 304

Jämförelsetalen för år 2002 har omfördelats då Allmänna val, Stöd till innehavare av fjällägenheter och Främjande av rennäringen inte längre är anslag. Saldot på Allmänna val ingår nu i övriga myndigheter, Stöd till innehavare av fjällägenheter och Främjande av rennäringen ingår i Jordbruksverket.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

Not 5

Finansiella intäkter

Av de finansiella ränteintäkterna består 1 014 tkr (1 509 tkr) av ränteintäkter på räntekontot.

Not 6

Kostnader för personal

Lönekostnaderna exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal uppgick till 70 953 tkr (66 029 tkr). Avgifter till Trygghetsstiftelsen uppgick till 463 tkr (427 tkr). Under året har 476 tkr (554 tkr) utnyttjats från Trygghetsstiftelsen.

Not 7

Finansiella kostnader

Av de finansiella kostnaderna avser 349 tkr (375 tkr) räntekostnader på lån i Riksgäldskontoret.

Not 8

Uppbördsverksamheten

Saldot består av periodisering avseende förutbetalad respektive upplupen intäkt på Interreg IIIA och Interreg IIA. År 2003 är saldot en skuld till EU på 3 382 tkr och år 2002 en fordran på 6 569 tkr samt 4 tkr avseende förluster.

Not 9

Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidragsutbetalningar

Posten har följande specifikation per anslag:

	2003	2002
19 33:1.20 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	149 946	152 228
19 37:1.16:2 IT Infrastruktur, regionala transportnät mm ortsammanbind.	71 788	9 281
19 33:5.3 Interreg III KvarnenMittskandia EG:s regionala.	28 083	21 106
23 42:6.1 Ersättning för viltskador mm	-	4 687
23 44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter mm	-	236
23 45:1 Främjande av rennäringen	-	6 397
Summa	249 817	193 935

Ersättning för viltskador, Stöd till innehavare av fjällägenheter och Främjande av rennäringen är inte anslag hos Länsstyrelsen från och med år 2003.

Not 10

Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidragsutbetalningar

Posten är fördelad på följande myndigheter:

	2003	2002
Länsstyrelsen i Norrbottens län	50 444	36 646
Kammarkollegiet/lönegaranti	30 699	46 821
Naturvårdsverket	29 332	23 534
Jordbruksverket	8 883	301
Utrikesdepartementet	7 806	5 551
Socialstyrelsen	3 494	3 156
Socialdepartementet	3 483	2 874
Näringsdepartementet	2 088	149
Fiskeriverket	1 082	968
Kammarkollegiet/Samefonden	280	265
Länsstyrelsen i Västra Götalands län		100
Summa	137 591	120 365

I Naturvårdsverket och Jordbruksverket ingår från och med i år Ersättningar för viltskador och Främjande av rennäringen, tidigare år har det erhållits i form av anslag. Den stora skillnaden mellan åren för posten Länsstyrelsen i Norrbottens län avser främst ökade utbetalningar för landsbygdsbidrag, regionalt utvecklingsbidrag samt biltestprojektet.

Not 11

Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag

Jämförelsetalet för år 2002 påverkades av att bokföringen av lönegaranti ändrades.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

Not 12

Lämnade bidrag

	2003	2002
Finansiering av projekt	92 892	101 002
IT-infrastruktur, ortsammanbindande nät	71 787	9 281
Lönegaranti	35 597	-
Regionalt utvecklingsbidrag	33 929	25 023
Interreg IIIA Kvarnen-Mittskandia	28 083	21 106
Bygdemedel	21 511	25 653
Kalkningsbidrag	21 058	20 098
EU – landsbygdsbidrag	17 208	14 238
Landsbygdsstöd	15 483	18 892
EU – regionalt utvecklingsbidrag	13 635	8 760
EU – ettan	10 249	9 574
Näringslivsutveckling i Barentsregionen	7 740	5 439
Biltestprojektet	6 743	953
Ersättning pga radioaktivt nedfall	5 779	4 921
Viltskador	5 675	4 687
Stöd till kommersiell service	4 856	4 714
Alkohol och narkotika förebyggande insatser	3 483	2 874
Upplåtelser	3 104	2 724
Älgvårdsfonden	2 818	2 163
Statsbidrag – personligt ombud	2 668	2 306
Sysselsättningsbidrag	2 340	2 228
Övrigt	15 959	13 843
Summa	422 597	300 479

Jämförelsetalet för år 2002 påverkades av att bokföringen av lönegaranti ändrades.

Not 13

Årets kapitalförändring

	2003	2002
Amortering av lån hos Riksgäldskontoret	3 264	4 231
Förändring upplupna personalkostnader	-369	-872
Förändring upplupna övriga driftskostnader	-559	378
Förändring upplupna intäkter	675	-135
Avskrivningar	-4 154	-4 265
Nedskrivning av lån	78	250
Egna projekt inom Interreg IIIA KvarnenMittskandia	-211	-
Periodisering EG-medel i uppbördsavsnittet	-3 382	6 569
Lönegaranti	1 252	-287
Körkortsadministration	189	483
Direktfinansierade investeringar	103	149
Övriga poster	-34	21
Summa	-3 148	6 522

Periodiseringen av EG-medel är år 2003 en skuld till EU på 3 382 tkr och år 2002 en fordran på 6 569 tkr.

BALANSRÄKNINGEN

Not 14

Immateriella anläggningstillgångar

Enligt ESV:s handledning om Immateriella anläggningstillgångar bokförs från år 2002 bland annat programvaror under denna rubrik. Handledningen gäller inte retroaktivt varför tidigare års anskaffning av programvaror ligger kvar bland maskiner, inventarier och installationer.

Not 15

Förbättringsutgifter på annans fastighet

Länsstyrelsen har under budgetåret investerat 390 tkr (255 tkr) i förbättringsutgifter på annans fastighet, varför ackumulerade investeringar är 2 729 tkr (2 339 tkr). Avskrivningar har skett till ett värde av 246 tkr (246 tkr). Ackumulerade avskrivningar är 1 913 tkr (1 667 tkr).

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

Not 16

Maskiner, inventarier, installationer mm

Tillgångstyp	Ans. värde IB	Årets inköp	Årets avyttr, utrangering	Årets avskriv	Ack avskriv	UB	Avskriv- tider
Kontorsmaskiner, inventarier	4 500	833	-13	-361	-4 330	990	4,6-7 år
Datorer, kringutrustning	16 716	1 554	-485	-2 623	-14 361	3 424	3-4 år
Bilar, transportmedel	4 711	81	-	-831	-3 385	1 407	3-4 år
Summa	25 927	2 468	- 498	-3 815	-22 076	5 821	

Not 17

Utlåning

	2003	2002
IB	1 556	1 876
Nyutlåning		
-Såddfinansiering	1 341	
Amorteringar		
- Investeringslån	-86	-26
- Räntestöd	-	-
- Lån till särskilt skuldyngda jordbrukare	-25	-525
- Fiskerilån	- 19	- 19
Nedskrivning/uppskrivning av lån		
- Investeringslån	78	-
- Räntestöd	-	-
- Lån till särskilt skuldyngda jordbrukare	-	250
UB	2 845	1 556

Investeringslånen har amorterats 8 tkr och 78 tkr är avskrivet efter avslutad konkurs.

Not 18

Periodavgränsningsposter

Större delbelopp som ingår i balanspostens sammansättning är:

	2003	2002
Förutbetalda kostnader - utomstatliga	2 813	2 761
Förutbetalda kostnader - inomstatliga	341	202
Upplupna bidragsintäkter - utomstatliga	3 677	3 787
Upplupna bidragsintäkter - inomstatliga	50 253	18 524
Övriga upplupna bidragsintäkter – utomstatliga	6 938	9 400
Övriga upplupna bidragsintäkter – inomstatliga	108	151
Summa	64 130	34 825

Delposten Förutbetalda kostnader – utomstatliga består främst av hyreskostnader. Upplupna bidragsintäkter utomstatliga består till största delen av EU projekten Ris+ och Barents 2010. Vad gäller inomstatliga upplupna bidragsintäkter är den största delposten fordringar på Länsstyrelsen i Norrbottens län avseende EU:s strukturfond anslaget 19 33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006 32 870 tkr (10 462 tkr). Se även regleringsbrevets uppdrag nr 33. Övriga upplupna bidragsintäkter består till största delen av slutrekvisitionen av Interreg II Kvarken-Mittskandia, regionala fonden. Av upplupna utomstatliga bidragsintäkter avser 2 793 tkr (3 365 tkr) den egna verksamheten och 884 tkr (422 tkr) ska förmedlas vidare. Av upplupna inomstatliga bidragsintäkter avser 6 774 tkr (4 216 tkr) den egna verksamheten och 43 479 tkr (14 308 tkr) ska förmedlas vidare.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

Not 19

Avräkning med statsverket (tkr)

	2003	2002
IB	-4 133	6 863
Avräknat statsbudgeten		
- Anslag	356 712	295 451
- Inkomstittlar	-38 207	-22 911
Avräknat mot statsverkets checkräkning		
- Anslagsmedel som tillförts räntekontot	-94 007	-90 557
- Uppbördsmedel mm	189 611	164 947
- Transfereringar mm	-441 202	-357 926
UB	-31 226	-4 133

Specifisering på anslag och inkomstittlar redovisas i anslagsredovisningen.

Not 20

Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Länsstyrelsen har två räntekonton, varvid det ena avser deponerade medel och har en utgående behållning på 2 653 tkr (1 810 tkr). Till räntekontot, som avser Länsstyrelsens verksamhet, har Länsstyrelsen tillgång till en kredit på 6 200 tkr. Räntekontots sammansättning består av följande poster i mkr:

	2003	2002
18 32:1:20 Länsstyrelsen	2,5	2,7
Leverantörsskulder	5,9	5,8
Kundfordringar	-1,4	-1,5
Bygdemedel inkomna slutet av dec	9,6	9,4
Upplåtelser	2,4	2,4
Bidragsmedel från annan myndighet	8,9	18,0
Övriga icke statliga bidrag	-0,5	-1,8
Ej reglerad moms, skatt och sociala avgifter o dy	3,6	4,3
Förutbetalda kostnader	-3,1	-3,0
Ej reglerade betalningsvägar SCR	-3,1	6,0
Övrigt	0,7	2,3
Summa	25,5	44,6
Varav kortsiktigt likviditetsbehov	18,7	28,0

Riksgäldskontoret har i december betalat in 117 tkr för mycket avseende anslag 18 32:1:20 Länsstyrelsen.

Not 21

Kassa, postgiro och bank

	2003	2002
Kassa	11	5
Föreningssparbanken (Bygdemedel, Villkorsmedel)	23 156	18 623
Skandinaviska Enskilda Banken (Interreg IIIB)	20 811	15 614
Saldo	43 978	34 242

Not 22

Statskapital utan avkastningskrav

	2003	2002
IB	4 146	4 698
Nyutlåning		
- Sådoffinansiering	1 341	-
Återbetalningar		
- Investeringslån	-8	-27
- Lån till särskilt skuldyngda jordbrukare	-25	-525
Avskrivning		
- Investeringslån	-78	-
UB	5 376	4 146

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

Not 23

Balanserad kapitalförändring

Balanspostens sammansättning består av:

	2003	2002
Förändring av upplupna personalkostnader	-9 141	-8 142
Förändring av övriga upplupna verksamhetskostnader	-224	-627
Nedskrivning av lån	-2 628	-2 878
Periodisering EG-medel i Uppbördsavsnittet	6 569	-
Lönegaranti	2 419	2 706
Direktfinansierade investeringar	916	1 099
Körkortsadministration	715	240
Trygghetsstiftelsen	-181	-307
Övriga poster, t ex upplupna intäkter och investeringar	377	209
Summa	-1 178	-7 700

Not 24

Fonder

	2003	2002
Bygdemedel	36 853	30 950
Villkorsmedel	11 166	12 687
Älgvårdsfonden	1 827	2 599
Summa	49 846	46 236

Fondposternas intäkter och kostnader under året har varit

	2003	2002
Bygdemedel		
Intäkter		
- Bygdemedelsavgifter	25 158	51 578
- Räntor	669	563
Kostnader		
- Verksamhetskostnader	-1 001	-355
- Bidragsutbetalningar	-21 511	-25 653
Resultat	3 315	26 133
Ofördelade bygdemedel	2 588	
Förutbetalda bygdemedel		-24 673

Jämförelsetalet för år 2002 innehåller två års inbetalningar av bygdemedelsavgifter.

Villkorsmedel

Intäkter		
- Räntor	369	529
Kostnader		
- Bidragsutbetalningar	-1 890	-1 925
Resultat	-1 521	-1 396

Älgvårdsfonden

Intäkter		
- Fällavgifter	2 046	2 317
Kostnader		
- Verksamhetskostnader	-	-
- Bidragsutbetalningar	-2 818	-2 163
Resultat	-772	154
Totalt Resultat	1 022	218

Not 25

Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser

	2003	2002
Ingående avsättning	-	-
Årets pensionskostnad	150	-
Årets pensionsutbetalning	-11	-
Utgående avsättning	139	-

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

Not 26

Lån i Riksgäldskontoret

Länsstyrelsen disponerar enligt regleringsbrev daterat den 19 december 2002 en låneram på 9 000 tkr i Riksgäldskontoret.

	2003	2002
IB	6 482	7 514
Amorteringar	-3 264	-4 230
Ny upplåning	3 399	3 198
UB	6 617	6 482

Not 27

Övriga skulder

Saldot består till största delen av Valutakontona för Interreg IIIA KvarkenMittskandia där skulden är 20 811 tkr (15 614 tkr).

Not 28

Periodavgränsningar

Balanspostens sammansättning består av:

	2003	2002
Upplupna kostnader - utomstatliga	10 455	9 359
Upplupna kostnader - inomstatliga	516	169
Oförbrukade bidrag - utomstatliga	2 616	2 028
Oförbrukade bidrag - inomstatliga	16 882	28 915
Övriga förutbetalda intäkter	3 032	2 831
Summa	33 501	43 302

De största posterna i balansposten Upplupna kostnader avser upplupna löner på 522 tkr (657 tkr), upplupna semesterlöner på 5 807 tkr (5 538 tkr) samt upplupna sociala avgifter på 2 718 tkr (2 713 tkr). Posten Oförbrukade bidrag avseende andra myndigheter består bl a av medel från Naturvårdsverket på 9 381 tkr, Näringsdepartementet på 1 982 tkr samt Räddningsverket 756 tkr.

Av oförbrukade bidrag utomstatliga avser 2 286 tkr (1 566 tkr) den egna verksamheten och 330 tkr (462 tkr) ska förmedlas vidare. Av oförbrukade bidrag inomstatliga avser 15 715 tkr (19 714 tkr) den egna verksamheten och 1 167 tkr (9 201 tkr) ska förmedlas vidare.

Not 29

Ansvarsförbindelser

	2003	2002
Beslutade men ej utbetalade bidrag		
Regionalekonomi och näringsliv	240 725	321 944
Kommunikationer-IT infrastruktur	57 303	58 068
Kalkning	1 135	2 587
Jakt och viltvård	1 003	612
Upplåtelser	1 129	1 901
Bygdemedel/Villkorsmedel	1 125	1 980
Övrigt	672	82
Summa	303 092	387 174

Not 30

Eventual tillgång

	2003	2002
Avskrivningslån/landsbygdsbidrag		
Regionalekonomi och näringsliv	141 967	183 585
Lantbruk		
- Inre rationalisering	1 397	4 493
- Särskilda åtgärder för jordbruket i norra Sverige	9 168	13 540
Bygdemedel	790	1 164
Summa	153 322	202 782

Numera tillämpas generellt kortare avskrivningstider, normalt högst fem år enligt förordningen om landsbygdsstöd (SFS 2000:283).

ANSLAGSREDOVISNING (tkr)

Not 31

Ingående överföringsbelopp avviker från utgående överföringsbelopp år 2002 beroende på att Allmänna val och Ersättning för viltskador inte längre ska hanteras som anslag hos Länsstyrelsen. Pengarna ska istället rekvireras från Valmyndigheten och Naturvårdsverket.

Not 32

18 32:01.020 Länsstyrelserna mm

Med anledning av att Länsstyrelsen i Kalmar län felaktigt disponerat medel på sitt räntekonto dras engångsvis ett kollektivt belopp in – för Länsstyrelsen i Västerbottens län 117 tkr. I samma regeringsbeslut från den 19 december 2002 tilldelades Länsstyrelsen 93 757 tkr. Genom ett ändringsbeslut den 27 november 2003 tilldelades Länsstyrelsen ytterligare 250 tkr.

Not 33

19 33:01.020 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

I regeringsbeslut den 19 december 2002 erhöles 129 500 tkr. I regeringsbeslut den 15 maj 2003 dras 4 802 tkr in av anslagssparandet över 3% vilket bokförs mot ”A1 Regionalpolitiska åtgärder tom 1998. Genom en ändring av regleringsbrevet den 4 december 2003 erhöles ytterligare 30 000 tkr. Under året har 2 780 tkr inbetalats för det operativa programmet avseende retroaktiva medel från beslut år 2000.

Not 34

19 33:05:003 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006 – Åtgärder inom Interreg III A-programmet

I regeringsbeslut den 11 december 2003 medges att allt anslagssparande får disponeras av Länsstyrelsen.

Not 35

19 37:01:016 IT-infrastruktur: Regionala transportnät mm

I regeringsbeslut den 4 december 2003 medges att hela anslagssparandet från år 2003 får disponeras av Länsstyrelsen.

INKOMSTITTLAR (tkr)

Not 36

2811 Övriga inkomster av statens verksamhet

Intäkter och kostnader liksom realisationsvinster och realisationsförluster för Jordfondens verksamhet bokförs mot inkomstiteln 2811. Intäkter har erhöles med 12 tkr (41 tkr), kostnaderna har varit 74 tkr (39 tkr) och realisationsvinsten 139 tkr (321 tkr). Under året har 767 tkr (1 742 tkr) inbetalats till inkomstiteln 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet pga av återkrav av olika företagsstöd utbetalade enligt bl a förordningen om regionalpolitiskt stöd (1990:642). Övrigt 101 tkr (11 tkr).

FINANSIERINGSANALYS (tkr)

Not 37

Avskrivningar enligt resultaträkningen
Ingår inte i finansieringsanalysen

2003	2002
-4 154	-4 265

Not 38

Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkningen
Justering:
Investerings - reavinst
Intäkter enligt finansieringsanalysen

2003	2002
9 739	8 466
-58	-289
9 681	8 177

Not 39

Intäkter av bidrag enligt resultaträkningen
Justering:
Amortering
Intäkter enligt finansieringsanalysen

2003	2002
54 379	49 304
-347	-372
54 032	48 932

Amorteringen återfinns i bidragsmedel för amortering i finansieringsanalysen.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2003

Not 40	2003	2002
Lämnade bidrag enligt resultaträkningen	-422 597	-300 479
Justering:		
Nedskrivning av utestående lån	-78	-250
Lämnade bidrag enligt finansieringsanalysen	-422 675	-300 729